

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 04 - 10 Mart 2008	Yayımlandığı Tarih 11 Mart 2008	Sayı 366
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [8/1/2002 Tarihli ve 4736 Sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Kararnamenin Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 2008/13284 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. **8 Mart 2008 – 26810**)
- [Adalet Bakanlığında Atama Kararı](#) (R.G. **8 Mart 2008 – 26810**)
- [Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. **8 Mart 2008 – 26810**)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Remzi Kaçar/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Yusuf Yıldırım/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Yakup Yalçın/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Zülküf Korkmaz/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Adem Yılmaz ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Aksoy \(Eroğlu\)/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Alnak ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Başboğa/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Börekçioğulları \(Çökmez\) ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çomak/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Deniz/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Doğruöz ve Aslan/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erin/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erkan/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Eroğlu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Falakoğlu/Türkiye Davası \(No: 2\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Halil Yılmaz/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hamdi Turanlı/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kabasakal ve Atar/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mahmut Yılmaz ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında 5736 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü](#)

[ile Tahsili Hakkında Kanun Genel Tebliği \(Sıra No: 2\)](#)

(R.G. 6 Mart 2008 – 26808)

- [Maliye Bakanlığında 5736 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü ile Tahsili Hakkında Kanun Genel Tebliği \(Sıra No: 3\)](#)

(R.G. 7 Mart 2008 – 26809)

- [Adalet Bakanlığında İlân](#)

(R.G. 5 Mart 2008 – 26807)

- [Adalet Bakanlığında İlân](#)

(R.G. 7 Mart 2008 – 26809)

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2008/13284

8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaf tutulacakların tespitine dair 28/1/2002 tarihli ve 2002/3654 sayılı Kararnamenin eki Kararda değişiklik yapılmasına ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Sağlık Bakanlığının 13/2/2008 tarihli ve 920 sayılı yazısı üzerine, anılan Kanunun 1 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 18/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

18/2/2008 TARİHLİ VE 2008/13284 SAYILI KARARNAMENİN EKİ KARAR

MADDE 1 – 28/1/2002 tarihli ve 2002/3654 sayılı Kararnamenin eki Karara aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18 – (1) 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu uyarınca Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilen Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve Bağ-Kur Genel Müdürlüğü ile 3816 sayılı Kanun kapsamında bulunanlar ve tedavi giderleri Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan ödeneklerden karşılanan kişiler, Sağlık Bakanlığına bağlı tüm sağlık kurum ve kuruluşlarından alınan tedavi hizmetleri karşılığı tutarlardan, Sağlık Bakanlığı ile geri ödeme kurumları arasında sağlanan

mutabakat gereği tespit olunan aylık ödeme tutarını aşan kısmına isabet eden hizmet bedelleri oranında, 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden 2008 yılı için muafır.”

MADDE 2 – Bu Karara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanı, Sağlık Bakanı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından müştereken belirlenir.

MADDE 3 – Bu Karar, 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 8 Mart 2008 – 26810]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararı

Adalet Bakanlığında:

Karar Sayısı : 2008/9890

1 – Adli Tıp Kurumu Beşinci Adli Tıp İhtisas Kurulu Analitik Kimya Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü öğretim üyesi Prof. Dr. Salih CENGİZ'in yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

7/3/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 8 Mart 2008 – 26810]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelik

Karar Sayısı : 2008/13292

Ekli “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 22/1/2008 tarihli ve 21426 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu’nca 11/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

**KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ DAİMİ KADROLARINA İLK DEFA
İŞÇİ OLARAK ALINACAKLAR HAKKINDA UYGULANACAK SINAV
YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 18/5/1983 tarihli ve 83/6750 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğine aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10 – Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünde tren kazaları, deprem, sel, heyelan ve terör gibi önceden öngörülemeyen olaylar sonucu kapanan demiryollarının bir an önce trafiğe açılabilmesi için 2006 yılı içerisinde, değişik tarihlerde her defasında 30 günden az süreli geçici işler için yapılan hizmet akitleri çerçevesinde ve bu Genel Müdürlüğün ilgili bütçe tertiplerinden ayırdığı ödeneklerle ücretleri ödemek suretiyle toplam 6 ay ve daha fazla süre ile çalıştırılanlardan, hizmet akitleri askıda olanlarla halen çalışan geçici işçilerin 2007 ve 2008 yılında emeklilik dahil herhangi bir nedenle boşalmış ve boşalacak olan daimi işçi pozisyonları kullanılarak, daimi işçi pozisyonlarına geçirilmelerinde bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. Bu hükmün uygulanmasında 15/10/2007 tarihli ve 2007/12702 sayılı Kararnamenin eki Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının, 2008 yılına ait Genel Yatırım ve Finansman Programı Hakkında Karar ile getirilen sınırlamalar ve sınav şartı dikkate alınmaz.

Söz konusu geçişler 31/12/2008 tarihine kadar tamamlanır.”

MADDE 2 –Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 –Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 8 Mart 2008 – 26810]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Remzi KAÇAR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 11756/02

2 Mart 2006

OLAYLAR

Başvuran Remzi Kaçar 1972 doğumlu T.C. vatandaşı olup Diyarbakır’da ikamet etmekte ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından M. Özbekli tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran 5 Eylül 2001 tarihinde yasadışı bir örgütün mensubu olduğu şüphesiyle Adana’da yakalanmış ve Adana Emniyet Müdürlüğü polisleri tarafından sorgulanmıştır.

Başvuran 14 Eylül 2001 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi yetkili hakimi karşısına çıkarılmış, burada hakkında tutukluluk kararı verilerek cezaevine gönderilmiştir.

DGM hakimi, aynı gün Olağanüstü Hal Bölge Valisi’nin isteği üzerine, 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 3 c) bendi uyarınca on günü aşmamak kaydıyla başvuranın güvenlik güçleri tarafından sorgulanması yetkisini vermiş ve cezaevine giriş ve çıkışında başvuranın sağlık kontrolünden geçmesini zorunlu kılmıştır.

Hakim, 3 Ekim 2001 tarihinde yeniden 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 3 c) bendine dayalı olarak, başvuranın pişmanlık hali ışığında başvuranın devam eden soruşturmaya katkısı bakımından on günü aşmamak kaydıyla bir kez daha ifadesinin alınmasını istemiştir.

ŞİKAYETLER

AİHS'nin 5 § 3. maddesine atıfta bulunan başvuran gözaltı süresinin uzunluğundan şikayetçi olmakta, tutuklanmasının ardından yeniden gözaltına alındığını ve bu sürenin kırk günü geçtiğini ileri sürmektedir.

AİHS'nin 5 §§ 4. ve 5. maddelerini öne süren başvuran gözaltı süresinin uzunluğuna karşı iç hukukta etkili başvuru olanağının olmadığını iddia etmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 7 Ekim 2004 tarihinde Savunmacı Hükümeti davadan haberdar ederek başvurunun kabuledilebilirliği ve esası hakkındaki yazılı görüşlerini sunmaya davet etmiştir. Hükümet 8 Nisan 2005 tarihinde başvurunun kabuledilebilirliği hakkındaki görüşlerini iletmiştir.

14 Nisan 2005 tarihinde başvurandan yazılı görüşlerini iletmesi istenmiştir.

AİHM, 13 Temmuz 2005 ve 11 Ekim 2005 tarihinde başvurana görüşlerini sunması için yeniden iadeli taahhütlü mektuplarla çağrıda bulunulduğu tespitini yapmaktadır (25 Temmuz ve 11 Ekim 2005 tarihli)

Mahkeme, AİHS'nin 37. maddesinde yer alan hususlara başvuranın dikkati çekilmesine karşın bu iki yazının sonuçsuz kaldığını not etmektedir.

AİHM, başvuranın AİHS'nin 37 § 1 a) maddesi uyarınca bu başvuruyu sürdüremeyeceği sonucuna varmaktadır.

Ayrıca, AİHS'nin 37 § 1. maddesi *in fine* maddesine uygun olarak başvurunun AİHS ve Protokolleri ile güvence altına alınan haklara yönelik bir incelemeyi gerektirecek başka hiçbir gerekçenin yer almadığını belirtmektedir. Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verip, davayı kayıttan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliği ile,
Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

YUSUF YILDIRIM/Türkiye Davası*

Başvuru No: 57287/00

3 Kasım 2005

OLAYLAR

Başvuran Yusuf Yıldırım 1961 doğumlu T.C. vatandaşı olup Ankara'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından O. E. Ataman tarafından temsil edilmektedir.

26 Eylül 1980 tarihinde başvuran yasadışı Dev-Yol örgütü mensubu olmakla suçlanmış ve yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Başvuran 7 Ekim 1980 tarihinde tutuklu yargılanmak üzere Mamak askeri cezaevine gönderilmiştir.

Sıkıyönetim Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 26 Şubat 1982 tarihinde başvurunu başka bir örgüt üyesini öldürme suçu ile itham etmiş ve hakkında halen açık bulunan marksist-leninist düzeni getirme amacıyla Dev-Yol bünyesinde Anayasal düzeni yıkmaya girişiminde bulunmaya ilişkin dava dosyasına bu hususu eklemiştir.

İki sivil, iki askeri hakim ve bir subaydan oluşan Sıkıyönetim Mahkemesi 19 Temmuz 1989 tarihli bir kararla TCK'nın 448. maddesine dayalı olarak başvurunu hakkında yapılan ithamlardan suçlu bulunmuş ve on dokuz yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuran, sekiz yıl yedi ay yirmi altı gün tutulu bulundurulmasının ardından 19 Temmuz 1989 tarihinde serbest bırakılmıştır.

Bu arada, 27 Aralık 1993 tarihinde yürürlüğe giren Kanun uyarınca Sıkıyönetim Mahkemeleri feshedilmiştir.

Başvuran temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Yargıtay 27 Aralık 1995 tarihinde temyizine gidilen kararın TCK'nın 146 § 1. maddesine girdiği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

ŞİKAYETLER

Başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca iç hukuktaki yargı sürecinin uzunluğundan şikayetçi olmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 1 Haziran 2004 tarihinde Savunmacı Hükümetin başvurunun kabuledilebilirliği ve esası hakkındaki görüşlerini iletmeye çağırılmış, Hükümet 27 Ekim 2004 tarihinde başvurunun kabuledilebilirliğine dair görüşlerini iletmıştır.

AİHM, başvurudan önce 4 Kasım 2004 tarihinde normal postaya, daha sonra iadeli taahhütlü (iade pusulası 9 Şubat 2005 tarihinde alınmıştır) olarak Hükümetin görüşlerine karşılık esas hakkındaki görüşlerinin istendiğini not etmektedir.

AİHM, AİHS'nin 37. maddesi uyarınca başvurana yapılan uyarıya rağmen şu ana kadar yanıt almadığını kaydetmektedir.

AİHM, AİHS'nin 37 § 1 a) maddesine uygun olarak başvuranın bu başvuruyu sürdürmeyeceği sonucuna varmaktadır. AİHM ayrıca, başvurunun incelenmesine devam etmeyi gerektirecek başka hiçbir gerekçe tespit etmemektedir (AİHS'nin 37 § 1. maddesi *in fine*).

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verip, davayı kayıttan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliği ile,

Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

YAKUP YALÇIN/Türkiye*

Başvuru No. 50634/99

16 Kasım 2006

BİRİNCİ DAİRE

Kabuledilebilirliğe İlişkin Nihai Karar

OLAYLAR

Başvuran Yakup Yalçın, 1937 doğumlu Türk vatandaşıdır ve İstanbul'da yaşamaktadır. Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir:

Başvuran, bundan sonra "Şirket" olarak anılacak Balıkçılık İstihsal ve Satış Kooperatifi ve Ocak Pastanesi Kollektif Şirketi isimli şirketin ortaklarından biriydi. Şirket, bir girişim ortağıyla birlikte 1976-1987 yılları arasında deniz ürünleri üretimi için Edirne Keşan'daki Tuzla Lagünü'nü kiralamıştır.

Ekim 1976'da Türk, ABD ve NATO kuvvetleri bölgede askeri faaliyetler yürütmüştür. Askeri gemilerden boşaltılan atık maddeler sonucunda lagün kirlenmiş, bunun da Şirket'in yatırımına zararlı etkileri olmuştur.

19 Ekim 1979 tarihinde başvuran kirlenme düzeyinin ve iştirakinin maruz kaldığı zararın tespiti için Keşan Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur. Bir bilirkişi raporu hazırlanmış ve 10 Mart 1980 tarihinde mahkemeye sunulmuştur. Başvuran rapora dayanarak tazminat için Milli Savunma Bakanlığı'na başvurmuştur. Bakanlığın tazminat talebini reddi üzerine başvuran Keşan Hukuk Mahkemesi'nde dava açmış, ilk duruşma 9 Mart 1981 tarihinde yapılmıştır.

Bu arada Şirket iflas etmiş ve tasfiye sürecine girmiştir. Yürürlükteki iflas hukuku uyarınca Keşan Hukuk Mahkemesi başvuranın artık hak sahibi olmadığına karar vermiş ve takibatı 23 Mayıs 1983 tarihinde durdurmuştur. Mahkeme, ancak müflis Şirket'in değerlerinin yönetim ve tasfiyesinden sorumlu olan tasfiye memurunun (iflas idaresi) yargılamayı devam ettirmeye yetkili olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, devam eden davayla ilgili hak, menfaat ve borçlar da dahil olmak üzere tüm alacakları otomatik olarak müflis şirketin adına ve şirket alacaklılarının yararı için oluşturulan iflas masasının bir parçası haline getiren bir iflas hukuku prensibini dikkate almıştır.

23 Mayıs 1984 tarihinde tasfiye memuru yargılamanın devamı için Keşan Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur. O tarihten bu yana yargılama tek yasal davacı olarak tasfiye memurunun varlığında devam etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

14 Eylül 1984 ile 16 Temmuz 1990 tarihleri arasında mahkeme toplam otuz dört duruşma yapmış, tasfiye memuru bunlardan en az onuna katılmamıştır. Duruşmalar süresince tasfiye memurunun katılmaması nedeniyle birden fazla defa takibat durdurulmuş, ancak tasfiye memurunun dilekçesi ile devam ettirilmiştir.

8 Haziran 1990 tarihinde mahkeme tasfiye memurunun katılmadığı bir duruşma yapmıştır. Mahkeme duruşmayı 16 Temmuz 1990 tarihine ertelemiştir. Tasfiye memurunun bu duruşmaya da katılmaması nedeniyle 19 Temmuz 1991 tarihinde mahkeme davayı kayıttan düşürmüştür. Karar tasfiye memuruna tebliğ edilmemiştir.

Kararı duyan başvuran 18 Ocak 1995 tarihinde Keşan Hukuk Mahkemesi'ne temyiz için başvurmuştur. 27 Ocak 1995 tarihinde mahkeme, başvuranın hak sahibi olmadığını ve ancak tasfiye memurunun böyle bir başvuru yapabileceği gerekçesiyle başvuruyu reddetmiştir. Mahkeme aynı zamanda 19 Temmuz 1991 tarihli kayıttan düşme kararının tasfiye memuruna tebliğ edilmesine karar vermiştir.

Başvuran ve tasfiye memuru birlikte temyize gitmişlerdir.

25 Mayıs 1995 tarihinde Yargıtay, hukuk mahkemesinin kararını temyize konu itirazlarla ilgisi olmayan bir gerekçe ile bozmuştur. Mahkeme, Milli Müdafaa Mükellefiyetleri Kanunu'nun 62 § 1. maddesine göre devletin askeri harekâtlarla ilgili sorumluluğunun öncelikle bir milli savunma komisyonu tarafından incelenmesi gerektiğine hükmetmiştir. Mahkeme, Keşan Hukuk Mahkemesi'nin olayı önce böyle bir komisyona iletmeden ele almasının kararın bozulmasını gerektiren bir usul hatası olduğunu tespit etmiştir. Ancak Yargıtay başvuranın hak sahibi olduğu yönünde bir karar vermemiştir.

Yeniden inceleme yapılması sonucunda Keşan Hukuk Mahkemesi bir milli savunma komisyonuna başvurulması gerektiğine karar vermiştir. Ancak sözkonusu mahkeme de başvurunu hak sahibi ilan etmemiştir. 13 Şubat 1996 tarihinde tasfiye memuru Milli Savunma Bakanlığı'na başvurmuştur. Ne var ki Bakanlık 4 Mart 1996 tarihinde böyle bir komisyon bulunmadığını açıklamıştır.

19 Temmuz 1996 tarihinde Keşan Hukuk Mahkemesi bir milli savunma komisyonunun görüşünün alınmamış olması ve zaman sınırlamasının aşılması gerekçesiyle davayı reddetmiştir.

14 Ekim 1996 tarihinde başvuran ve tasfiye memuru kararı birlikte temyiz etmiştir. 27 Haziran 1997 tarihinde Yargıtay kararı onamış ve kararın düzeltilmesi başvurusunu 25 Aralık 1997 tarihinde reddetmiştir. Sözkonusu son karar 27 Kasım 1998 tarihinde tebliğ edilmiştir.

ŞİKAYET

Başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesine göre ulusal yargı sürecinin haddinden fazla uzun sürmesinden şikayetçidir.

HUKUK

Başvurana göre yargılama süresi, ilgili kısmı aşağıda verilen AİHS'nin 6 § 1. maddesinde belirtilen "makul süre" şartını ihlal etmiştir:

"Herkes, ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda ... [bir] mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir."

Hükümet, yargılamanın niteliği gereği uzamış olmasından yetkililerin sorumlu tutulamayacağını belirtmiştir. Buna cevaben başvuran, diğer hususların yanında yargılama süresinin bütününün 6 § 1 maddesindeki makul zaman ilkesinin ihlal edildiğini söylemek için yeterli olduğunu belirtmiştir.

Mahkeme, yargılamanın 9 Mart 1981 tarihinde başlayıp 25 Aralık 1997 tarihinde sona ermiş olduğunu gözlemler. Ancak Mahkeme başvuranın yargılamaya kesintisiz olarak taraf olmadığını göz ardı etmemektedir. Şirketin 1983 yılındaki iflasını takiben başvuran 1981'de açtığı tazminat davasına müdahillığe devam etmemiştir. Başvuranın sözkonusu davadaki hak ve talepleri iflas masasına devredilmiştir. Keşan Hukuk Mahkemesi'nin 23 Mayıs 1983 tarihli kararı başvuranın artık hak sahibi olmadığı anlamına gelmektedir. Bu nedenle dava, davacı olarak tasfiye memurunun katılımıyla yeniden başlatılmıştır.

Anılan tarihten sonra dava tamamıyla tasfiye memurunun tasarrufundaydı; davayı iptal edebilir, uzlaşma sağlayabilir veya kanunen mümkün olan başka bir yol seçebilirdi. Bu nedenle Mahkeme 23 Mayıs 1983 tarihinden sonraki takibatın başvuranın değil Şirket'in alacaklıları adına hareket eden tasfiye memurunun "medeni haklarının belirlenmesi" üzerine olduğu kanaatindedir.

Bu nedenle Mahkeme 23 Mayıs 1983 tarihine kadar başvuranın takip ettiği yargılama sürecini dikkate alır. Mahkeme ancak Türkiye'nin Sözleşme organlarının bireysel başvuruları inceleme yetkisini tanıdığı 28 Ocak 1987 tarihinden bu yana geçen süreyi dikkate alabileceğini hatırlatır. Başvuranın hak sahibi olduğu dönemdeki takibatla ilgili olduğu sürece şikâyetin AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında zaman bakımından uyumsuz olması nedeniyle kabuledilmez olduğunu belirtir.

Son olarak Mahkeme, 1995 yılından sonra takibatta yeni bir safhaya girilmiş olduğu gerçeğini dikkate alır. Gerçekten de 18 Ocak 1995 tarihinde başvuran sona eren takibati yeniden başlatmak için başvurmuştur. Ancak hukuk mahkemesi başvuranın hak sahibi olmadığını beyan etmiş ve Yargıtay, davacı statüsünü iade eden bir karar çıkarmamıştır. Söz konusu hak verilmemesine rağmen hukuk mahkemesi 25 Mayıs 1995 tarihli iptal kararından sonra davayı yeniden incelediğinde başvuruyu davadan özellikle hariç tutmamıştır.

Bu nedenle Mahkeme başvuranın 18 Ocak 1995 tarihinden 25 Aralık 1997 tarihine kadar olan takibata gerçekten taraf kabul edilip edilemeyeceği konusunda bir belirsizlik olduğu kanaatindedir.

Ne var ki her durumda yargılama süresi 6 § 1 maddesindeki "makul süre" zorunluluğuna ihlal teşkil etmemektedir. Süreç sadece iki yıl on bir ay devam etmiş ve iki derecede beş defa incelenmiştir.

Mahkeme, şikâyetin 18 Ocak 1995 - 25 Aralık 1997 tarihleri arasındaki takibata bağlı olması nedeniyle AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanaatindedir.

Bu nedenlerden dolayı, AİHM oybirliğiyle

Başvuruyu kabuledilmez ilan etmiştir.

Soren NIELSEN
Zabıt Kâtibi

Christos ROZAKIS
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ZÜLKÜF KORKMAZ/Türkiye*

Başvuru No. 904/03
7 Aralık 2006

ÜÇÜNCÜ DAİRE
(DOSTANE ÇÖZÜM)

OLAYLAR

1959 doğumlu Türk vatandaşı başvuran Zülküf Korkmaz Erzurum'da ikamet etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, İstanbul Barosu'na bağlı avukat M. Avcı tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran, 11 Eylül 1999 tarihinde Tekman İlçe Jandarma Karakolu'na bağlı ekipler tarafından Z.G. ile beraber gözaltına alınmıştır.

15 Eylül 1999 tarihinde, başvuran, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkartılmış, aleyhinde yapılan suçlamaları inkar etmiştir. Cumhuriyet Savcısı, delil yetersizliğinden, başvuranın aynı gün salıverilmesine karar vermiştir.

PKK kuryesi S.B., 3 Kasım 1999 tarihinde Erzurum'da yakalanmıştır. S.B., verdiği ifade, PKK üyelerine götürmek üzere başvurandan sekiz portatif telsiz telefon ve bir stereo teyp cihazı aldığını belirtmiştir.

Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 31 Ekim 2001 tarihinde, başvuran aleyhinde cezai takibat başlatmıştır. Cumhuriyet Savcısı başvurayı yasadışı PKK örgütüne yardım etmekle suçlamıştır. İddia makamı, başvuranın, Türk Ceza Kanunu'nun 169. Maddesi'ne göre cezalandırılmasını talep etmiştir.

21 Kasım 2001 tarihinde, Tekman Ceza Mahkemesi, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kendisine devrettiği yetkiye dayanarak, başvuranın savunmasını almıştır. Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi duruşmanın öncesinde başvurana gönderilmemiş, duruşmanın başında yüksek sesle okunmuştur. Aynı duruşmada, hukuki temsilcisi olmayan başvurandan, savunma ve delil sunması istenmiştir. Başvuran kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmiş, 14 Eylül 1999 tarihinde verdiği ifadenin baskı altında alındığını ileri sürmüştür.

Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi, 30 Kasım 2001 tarihinde, başvuran gıyabında ikinci bir duruşma düzenlemiştir. Mahkeme, Tekman Ceza Mahkemesi'nin gönderdiği başvurana ait savunmayı göz önünde bulundurarak, aynı duruşmada başvurayı suçlu bulup, üç yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay, 22 Mayıs 2002 tarihinde, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

ŞİKAYETLER

Başvuran, AİHS'nin 6. Maddesi uyarınca, baskı altında alınan ifadesinin dava dosyasına eklendiğinden ve Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, kararını, bu ifadeye dayandırdığından şikayetçi olmuştur.

Başvuran, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın yazılı görüşlerinin, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 3. fıkrasının (b) paragrafı uyarınca kendisine bildirilmediğini, dolayısıyla bu durumun, kendisini, karşı savlarını ortaya koyma olanağından yoksun bıraktığını iddia etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran ayrıca, gözaltında tutulduğu sırada, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 3. fıkrasının (c) paragrafı uyarınca, ücretsiz avukat edinebilme hakkından yoksun bırakıldığını ileri sürmüştür. Aynı hüküm çerçevesinde, başvuran, yargılamanın tamamında Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde hazır bulunmadığını, dolayısıyla kendisini mahkum eden mahkeme önünde kendini savunamadığını belirtmiştir.

Başvuran, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 3. fıkrasının (d) paragrafı uyarınca, kendisine, verdiği ifadeler mahkumiyetine neden olan iddia tanıklarına karşı çıkma olanağının verilmediğini iddia etmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

15 Kasım 2006 tarihinde AİHM, Hükümet'ten izleyen deklarasyonu almıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde bekleyen adı geçen başvurunun dostane çözümünü teminen, tüm masrafları kapsayacak biçimde başvurana *ex gratia* 5.000 Euro (beş bin Euro) ödemeyi teklif ettiğini beyan ederim.

Davayla ilgili tüm mahkeme masraflarını da kapsayan bu meblağ, uygulanabilecek her türlü vergiden muaf ve Euro olarak, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası’na çevrilerek, başvuran ve/veya resmen yetkili temsilcisi tarafından belirlenen bir banka hesabına yatırılacaktır. Meblağ, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 37 § 1. Maddesi uyarınca AİHM kararı tarihinden itibaren üç ay içinde ödenecektir. Bu ödeme, davanın nihai çözümünü teşkil edecektir. Söz konusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası’nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder.”

27 Ekim 2006 tarihinde, AİHM, başvuranın temsilcisi tarafından imzalanmış olan izleyen deklarasyonu almıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde bekleyen adı geçen başvurunun dostane çözümünü teminen, tüm masrafları kapsayacak biçimde başvurana *ex gratia* 5.000 Euro (beş bin Euro) ödemeye hazır olduğunu not ettim.

Hem maddi ve manevi zararları hem de davayla ilgili tüm mahkeme masraflarını karşılayacak olan bu meblağ, Euro olarak ve ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası’na çevrilerek, tarafımın belirleyeceği bir banka hesabına yatırılacaktır. Meblağ, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 37 § 1. Maddesi uyarınca AİHM kararı tarihinden itibaren üç ay içinde ödenecektir. Söz konusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası’nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt etmektedir.

Teklifi kabul eder ve sözkonusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçerim. Bu şekilde, davanın nihai olarak karara bağlandığını bildiririm.

Bu deklarasyon, Hükümet ve başvuran arasında varılan dostane çözüm kapsamında yapılmıştır.”

AİHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü dikkate almıştır. Çözümün, AİHS ve Protokollerinde öngörülen insan haklarına saygı temeline dayandığı hususunda tatmin olmuştur (AİHS’nin *in fine* 37 § 1. Maddesi). Dolayısıyla, AİHS’nin 29 § 3. Maddesi’nin davaya uygulanmasına devam edilmemelidir ve dava kayıttan düşürülmelidir.

Yukarıdaki gerekçelere dayalı olarak, AİHM oybirliği ile,
Başvurunun kayıtlardan düşürülmesine *karar vermiştir*.

Vincent BERGER
Zabıt Katibi

Boštjan ZUPANČIČ
Başkan

ADEMYILMAZ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

**Başvuru No: 41496/98, 41499/98, 41501/98,
41502/98, 41959/98, 41602/98, 43606/98**
Strazburg
21 Mart 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

1. Nigar Ademyılmaz (Başvuru no: 41496/98)

Başvuran, 1992 yılında Diyarbakır'da öğretmenlik yaptığı sırada *Eğitim Sen*'e üye olmuştur.

1996 yılında, başvuran yönetim kurulu üyesi seçilmiş ve yönetim kurulu sekreteri olmuştur.

Başvuran, 20 Ocak 1998 tarihinde Diyarbakır Valisi'nin kararıyla 285 ve 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin 29. maddesi uyarınca Konya'ya tayin edilmiştir.

2. Muazzez Onuk (Özder) (Başvuru no: 41499/98)

Başvuran, olayların meydana geldiği sırada Diyarbakır'da öğretmenlik yapmaktadır. Başvuran, aynı zamanda sendikal faaliyetlerde bulunduğu *Eğitim Sen* üyesidir.

20 Ocak 1998 tarihli bir kararla, Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü başvurana Karaman'a tayin edildiğini bildirmiştir.

3. Ahmet Mefahir Altındağ (Başvuru no: 41501/98)

Başvuran, olayların meydana geldiği sırada Diyarbakır'da öğretmenlik yapmaktadır. Başvuran, aynı zamanda sendikal faaliyetlerde bulunduğu *Eğitim Sen* üyesidir.

13 Şubat 1998 tarihli bir kararla, Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü başvurana Kütahya'ya tayin edildiğini bildirmiştir.

4. Hüseyin Elçi (Başvuru no: 41502/98)

Başvuran, olayların meydana geldiği sırada Diyarbakır'da öğretmenlik yapmaktadır. Başvuran, aynı zamanda sendikal faaliyetlerde bulunduğu *Eğitim Sen* üyesidir.

2 Eylül 1996 tarihli bir kararla, Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü başvurana Karabük'e tayin olduğunu bildirmiştir.

Başvuran, sözkonusu kararın iptal edilmesi için Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne başvurmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

8 Aralık 1997 tarihinde tebliğ edilen 25 Eylül 1997 tarihli kararla, İdare Mahkemesi, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, Olağanüstü Hal Bölge

Valisi'nin teklifi ile alınan kararlar aleyhine adli bir işlem yapılamayacağı gerekçesiyle esasını incelemeden sözkonusu başvuruyu reddetmiştir.

5. Nadir Bingöl (Başvuru no: 41959/98)

Başvuran, olayların meydana geldiği sırada Karayolları Genel Müdürlüğü'nde mühendis olarak çalışmaktadır. Başvuran, aynı zamanda, Diyarbakır'da bulunan *Enerji Yapı Yol-Sen* başkanıdır.

31 Mart 1998 tarihli bir kararla, Karayolları 9. Bölge Dairesi başvurana Kastamonu'ya tayin edildiğini bildirmiştir.

Başvuran, Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne tayin kararının iptal edilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur. 16 Nisan 1999 tarihinde, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin teklifi ile alınan kararlar aleyhine adli bir işlem yapılamayacağı gerekçesiyle sözkonusu başvuru reddedilmiştir.

6. Haydar Kılıçoğlu (Başvuru no: 42602/98)

Başvuran, olayların meydana geldiği sırada Diyarbakır'da öğretmenlik yapmaktadır. Başvuran, aynı zamanda, Diyarbakır *Eğitim Sen* başkanıdır.

12 Mayıs 1998 tarihli bir kararla, Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü başvurana Kırklareli'ne tayin edildiğini bildirmiştir.

7. Abdulhalim Kaçmaz (Başvuru no: 43606/98)

1991 yılında başvuran, Diyarbakır'da öğretmenlik yaptığı sırada *Eğitim Sen*'e üye olmuştur. 18 Mart 1995 tarihinde başvuran Diyarbakır Bismil'de Sendika Temsilciliği'ni kurmuştur.

11 Haziran 1996 tarihli bir kararla Diyarbakır Milli Eğitim Müdürlüğü başvurana isteği üzerine Çanakkale'ye tayin edildiği bildirilmiştir.

Başvuran Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne sözkonusu tayin kararının iptal edilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

25 Şubat 1998 tarihinde, İdare Mahkemesi, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin teklifi ile alınan kararlar aleyhine adli bir işlem yapılamayacağı gerekçesiyle esasını incelemeden sözkonusu başvuruyu reddetmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABUL EDİLEBİLİRLİĞE İLİŞKİN

A. AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği iddiası hakkında

Başvuranlar, AİHS'nin 11. maddesine atıfta bulunarak, tayin kararlarının dernek kurma ve toplanma özgürlüklerini ihlal ettiğini iddia etmektedirler.

1. İç hukuk yollarının tüketilmediği iddiası

Kılıçoğlu, Onuk (Özder), Ademyılmaz ve Altındağ isimli başvuranlarla ilgili olarak Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını yöneltmektedir. Hükümet, ilgili kişilerin şikayetlerini dile getirmek üzere ulusal makamlara herhangi bir başvuruda bulunmadıklarını belirtmektedir.

Başvuranlar, OHAL Bölge Valiliği'nin işlemleri ile ilgili olarak adli denetimin bulunmadığını iddia etmektedirler.

AİHM bu itirazın, AİHS'nin 11. maddesi ile birlikte 13. maddesine ilişkin şikayetle ilgili olduğuna karar vermiştir. Bu nedenle, şikayetin esastan incelenmesine karar vermiştir.

2. Kabul edilebilirliğe ilişkin diğer kriterler

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler ışığında ve elindeki mevcut unsurların tümünü gözönüne alarak, AİHS'nin 11. maddesine ilişkin şikayetin esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM başvuruda hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığını tespit etmiştir.

B. AİHS'nin 6. ve 13. maddelerinin ihlal edildiği iddiası hakkında

Başvuranlar, aleyhlerinde alınan tayin kararlarına itiraz edebilecekleri etkili bir başvuru yolu bulunmadığını ileri sürmektedirler. Başvuranlar birlikte ya da ayrı olarak AİHS'nin 6. ve 13. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, bu şikayeti AİHS'nin 13. maddesi kapsamında incelemeye karar vermiştir.

AİHM tarafların argümanları ışığında, bu şikayetin olaylar ve hukuk açısından, başvuru incelemesinin halihazırdaki aşamasında çözüme kavuşturulamayan fakat esastan incelemeyi zorunlu kılan ciddi problemler ortaya çıkardığı kanaatindedir. Sonuç olarak, bu şikayet, AİHS'nin 35 § 3 maddesindeki anlamıyla açıkça dayanaktan yoksun olarak ilan edilemez.

II. ESAS HAKKINDA

A. AİHS'nin 11. maddesi

Hükümet, AİHS'nin 11. maddesinin kamu yararı için memurların tayin edilmesini yasaklamadığını belirtmektedir. Hükümet, ayrıca, başvuranların tayin edilmiş olmalarının, ne sendika üyesi olmalarına ne de sendikal faaliyetlerde bulunmalarına herhangi bir engel teşkil etmediğini belirtmektedir.

Başvuranlar hizmet gereği memurların tayin edilebileceklerine katılmaktadırlar. Buna karşın, tayin oldukları bölgede değil de, OHAL bölgesinde öğretmen açığı olduğunu belirtmektedirler. Başvuranlar, tayin kararlarının sendika üyesi ya da yöneticisi oldukları sırada alındığını ve bunun sendikal faaliyetlerde bulunma haklarını en aza indirdiğini ifade etmektedirler.

AİHM, başvuranlar tarafından dile getirilen şikayetle ilgili olarak daha önce *Ertay Aydın ve Diğerleri-Türkiye* ve *adıgeçen Bulga ve Diğerleri* davalarında, AİHS'nin 11. maddesinde yer alan sendikal faaliyetlerde bulunma hakkının ihlal edilmediği yönünde karar verdiğini hatırlatmaktadır.

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve davayı farklı sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil bulunmadığı kanaatine varmıştır. Bununla ilgili olarak, sözkonusu tayin kararları başvuranların bir sendikaya üye olmalarına, sendikal faaliyetlerde bulunma haklarına bir engel ya da sınırlama getirmemektedir. Bu nedenle, dava konusu önlemler alınmasına rağmen, sözkonusu sendikalara üyeliklerinin devam ettiği ve tayin oldukları bölgelerde sendikal faaliyetlerde bulunmaları engellenmediği dikkate alındığında başvuranlar bu haklarını kaybetmemiştir (*Ertay Aydın ve diğerleri*, *adıgeçen* ve *Schmidt ve Dahlström-İsveç*, 6 Şubat 1976 tarihli karar, A serisi no:21).

AİHM mevcut davanın koşullarının tümü ışığında, başvuranların aleyhlerine alınan tayin kararları nedeniyle sendikal faaliyetlerde bulunma haklarının esastan ihlal edildiğini açıklayamadıklarını gözlemlemektedir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 11. maddesi ihlal edilmemiştir.

B. AİHS'nin 13. maddesi

AİHM, başvuranların AİHS'nin 11. maddesine ilişkin olarak yaptıkları şikayetin, AİHS tarafından güvenceye alınan haklar kapsamına girmediğini ve bu nedenle AİHS'nin 13. maddesine ilişkin iddiaların “savunulabilir şikayet” olarak değerlendirilmeyeceğine kanaat getirmektedir.

AİHM dosyada yer alan unsurların, başvuranların sendikal faaliyetlerde bulunma haklarına yönelik herhangi bir ihlal olduğu yönünde karar verilmesine imkan vermediği görüşündedir. Bununla birlikte, bu durum AİHS'nin 11. maddesinin savunulabilir niteliğini değiştirmemektedir (*Boyle ve Rice-Birleşik Krallık*, 27 Nisan 1988 tarihli karar, A serisi, no: 131, s. 23, §52). AİHM'nin başvurunun esasına ilişkin kararı, ulusal mahkemeler önünde etkili başvuru zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin AİHS'de yer alan hak ve özgürlüklerden yararlanma imkanı sağlayabilecek başvuru yolunu güvenceye aldığını hatırlatmaktadır. Bu nedenle bu madde, AİHS'ye ilişkin savunulabilir bir şikayetin içeriğinin incelenmesi ve uygun olan düzeltmeyi sağlayabilecek iç hukuk yolunu gerekli kılmaktadır (Bkz. diğerleri arasında, *Kulda-Polonya* [GC], no: 30210/96, § 157, CEDH 2000-XI).

AİHM, OHAL Bölge Valisi'ne tayin konusunda geniş ayrıcalıklar tanıyan 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 (g) maddesine dayanarak, Valinin kamu sektörü personelinin başka bir bölgeye tayinini isteyebileceğini hatırlatmaktadır. *Bulga ve diğerleri* ve *Ertaş Aydın ve diğerleri* kararlarında, OHAL valisinin tayin konusunda geniş ayrıcalıkları bulunması nedeniyle adli denetim yoksunluğunun, muhtemel suiistimalleri engellemek için yeterli teminatları sunmadığı yönünde görüş bildirmişti (Bkz. aynı zamanda *Çetin ve diğerleri*, adigeçen).

Yukarıda yer alan nedenlerden dolayı, başvuranların iç hukuk yollarını tüketmek zorunluluğundan başışık tutuldukları düşünülebilir. Bu nedenle AİHM Hükümetin itirazını kabul etmemektedir.

Bununla birlikte, AİHM aynı gerekçelerle OHAL Bölge Valisi tarafından başvuranların aleyhlerine alınan tayin kararlarına karşı ulusal mahkemeler önünde itiraz olanağı sağlayan bir iç hukuk yolunun bulunmayışından dolayı 13. maddenin ihlal edildiği kararına varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Nigar Ademyılmaz, Muazzez Onuk (Özder), Hüseyin Elçi, Nadir Bingöl, Haydar Kılıçoğlu, Abdulhalim Kaçmaz isimli başvuranların her biri 8.000 Euro (sekiz bin) manevi tazminat ve 2.500 Euro (iki bin) maddi tazminat talep etmektedir.

Ahmet Mefahir Altındağ 15.000 Euro (on beş) manevi tazminat, 31.085 Euro (otuz bir bin seksen beş) maddi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM, OHAL Bölge Valisi tarafından aleyhlerine alınan tayin kararlarına itiraz edilmesini sağlayacak ulusal mahkeme önünde bir iç hukuk yolunun bulunmayışından dolayı başvuranların manevi zarara uğradıklarını düşünmektedir. Bu nedenle hakkaniyete uygun olarak başvuranlardan her birine 500 Euro (beş yüz) ödenmesini uygun görmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar aynı zamanda AİHM ve ulusal mahkemeler nezdinde yapmış oldukları masraf ve harcamalar için 23. 942 Euro talep etmektedirler. Bununla ilgili olarak Diyarbakır Barosu tarafından yayınlanan asgari ücret tarifelerini sunmaktadırlar.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, sözkonusu ücret ve masraflar için başvuranlardan her birinin Avrupa Konseyi tarafından verilen 685 Euro tutarında adli yardımdan faydalandıklarını gözlemlemektedir. AİHM, masraf ve harcamalar adı altında herhangi bir miktarın ödenmesine gerek olmadığına kanaat getirmiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKCELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların *birleştirilmesine*;
2. Başvuruların *kabul edilebilir olduğuna*;
3. AİHS'nin 11. maddesinin *ihlal edilmediğine*;
4. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;

5. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden YTL.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvuranların her birine manevi tazminat için 500 Euro (beş yüz) *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;
- karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 21 Mart 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

Mevcut karar ekinde AİHS'nin 45 § 2 ve iç tüzüğüne 74 § 2 maddelerine uygun olarak Sn. Mularoni'nin mutabık kararı yer almaktadır.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

AKSOY (EROĞLU)/Türkiye Davası*

Başvuru No: 59741/00

OLAYLAR

1968 doğumlu başvuran, Ankara'da ikamet etmektedir.

1990 yılında, başvuran, ordunun hizmetinde çalışan sivil memur statüsüyle Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde hemşire olarak görevlendirilmiştir.

14 Nisan 1999 tarihinde, Milli Savunma Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu, yasadışı bir örgütün sempatzanı olarak ve siyasi faaliyetler yürüterek kurumunun düzenini bozduğu gerekçesiyle, başvurunu memuriyetten çıkarma kararı vermiştir.

9 Temmuz 1999 tarihinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne (Yüksek Mahkeme) müracaat eden başvuran, bu kararın iptali ve işten çıkarılmasına yönelik alınan tedbirlerin askıya alınması isteminde bulunmuştur. Başvurana göre, kendisine isnat edilen fiiller, "aklanmasını" sağlayacak cezai yargılamayı gerektirmektedir. Başvuran, hizmette bulunduğu on bir yıl boyunca aleyhinde hiçbir soruşturma yapılmadığına dikkat çekmiştir. Aleyhindeki suçlamaları reddeden başvuran, ne Alevi ne ateist ne de Kürt kökenli olduğunu belirtmiştir. Başvuran, yasadışı örgüt ya da bir siyasi parti adına yasadışı faaliyetlerde bulunduğu iddiasını da kabul etmemiştir. Ayrıca başvuran, *sol görüşlü siyasi gazete olan Evrensel*'i değil *merkez sol görüşlü gazete olan Cumhuriyet*'i okuduğunu ifade etmiştir ve suçlamaların hiçbir somut kanıtı dayanmadığını iddia etmiştir. Son olarak, sözkonusu kitapları okuduğunu inkar ederek her bireyin mahkemelerce yasaklanmamış olan bütün eserleri okumakta özgür olduğunu, böylesi yasakları getiren bir düzenin tek partili ve sansürlü döneme geri dönüş anlamına geleceğini; böyle bir uygulamanın AİHS'ye ve uluslararası anlaşmalara aykırı olacağını belirtmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, 20 Ağustos 1999 tarihli cevabi görüşlerinde, başvuranın işten çıkarılmasının, titiz bir soruşturmaya dayandığını ve buna ilişkin belgelerin, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne ilişkin 1602 sayılı Kanun'un 52. maddesine uygun olarak, kapalı zarf usulüyle mahkemeye sunulduğunu ileri sürmüştür. Milli Savunma Bakanlığı, başvuranın fikir ya da görüşlerinden dolayı değil, düşüncelerinin propagandasını yaptığından ve çalıştığı kurumun düzenini bozduğundan dolayı işten çıkarıldığını açıklamıştır. Kamu hizmetinin düzgün bir şekilde işleyişini sağlamak amacı taşıdığından, disiplin cezasının Türk Ceza Kanunu uyarınca verilen cezalardan farklı olduğunun altını çizmektedir.

Yüksek Mahkeme 22 Temmuz 1999 tarihinde, başvuranın işten çıkarılmasına yönelik önlemlerin askıya alınması talebini reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasal İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 7 Eylül 1999 tarihinde, yanıt olarak kendi savunmasını vermiştir. Başvuran, işten çıkarılmasının dayandırıldığı belgelerin ve sicil dosyasının 1602 sayılı Kanun'un 52. maddesi gereğince kendisine tebliğ edilmediğini açıklamış, bu hükmün, AİHS'ye uygun olup olmadığının Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmesini talep etmiştir.

20 Eylül 1999 tarihinde, başvuran, 28 Ağustos 1999 tarihli ve 4455 sayılı Memurların Disiplin Cezalarının Affı Kanun'un hükümleri gereğince, yeniden göreve alınması yönünde Milli Savunma Bakanlığı'na talepte bulunmuştur. 17 Kasım 1999 tarihinde, Genelkurmay

Başkanlığı, Kanun'un kendisi için uygulanabilir olmadığı gerekçesiyle başvuranın talebini reddetmiştir.

1 Şubat 2000 tarihinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi başvuranın işten çıkarılma kararının iptal edilmesi talebini reddetmiştir. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi verdiği kararda, "gizli" damgalı bir zarf içinde sunulan bilgi ve belgelerden ve idari soruşturma çerçevesinde elde edilen ifadelerden, başvuranın görevi sırasında ideolojik ve siyasi faaliyetler yürüttüğünün ve çalışma yerinde düzeni bozduğunun ortaya çıktığına, dolayısıyla işten çıkarılmasının kanuna uygun olduğuna kanaat getirmiştir. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne ilişkin Kanun'un 52 § 3. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmesi yönündeki taleple ilgili olarak, davanın konusunu genişletmek amacı güttüğü gerekçesiyle bu talep reddedilmiştir.

Hükümet 14 Mart 2006 tarihinde, başvuran hakkında yürütülen soruşturma dosyasını AİHM'ye iletmıştır. Dosya «komutanın görüşü», «olayların raporu» ve altı «ifade tutanağı» gibi belgeleri içermektedir. «Olayların raporuna» göre başvuran ile aynı birimde çalışmaktayken, PKK'ya karşı Alanya'da (Antalya) yürütülen operasyon sırasında bir hemşirenin [ismi silinmiştir] yakalanmasının ardından soruşturma başlatılması kararı alınmıştır. Özellikle bu soruşturma kapsamında dinlenen altı hemşire [isimleri silinmiştir] başvuranın alevi, solcu ve ateist olduğunu; genç hemşireler arasında bu ideolojinin propagandasını yaptığını, HADEP için oy kullandığını; *Cumhuriyet ve Evrensel* gazetelerini okuduğunu; alevi olduğunu söyleyerek ve Sivas olaylarına değinerek Hükümet'i eleştirdiğini; insan hakları bahanesiyle bu ideolojinin faaliyetlerini sürdürdüğünü; güvenlik güçlerinin güneydoğu bölgesindeki tutumunu eleştirir kitaplar okuduğunu ve insan haklarının savunulması iddiasıyla PKK'nın propagandasını yaptığını; dini inançlarının son derece zayıf olduğunu; çok eşliliği nedeniyle Peygamberi cinsel saplantılı olarak gördüğünü; 1 Mayıs kutlamasına övgüler yağdırdığını ve solcu bir grupla birlikte konsere gittiğini belirtmiştir. Başvuran hakkında yapılan suçlamaları inkâr etmiştir. Başvuran ateist olduğunu kabul etmiş fakat Alevi olmadığını belirtmiştir. Gazeteleri okurken herhangi bir ayırım gözetmediğini, yalnızca sağlık çalışanları tarafından düzenlenen bir gösteriye katıldığını belirtmiştir. Aynı şekilde, başvuranın kişisel dosyasında daha önce ceza aldığına dair hiçbir ibare yer almamaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, dosyada bulunan ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin kararının temelini oluşturan belgelerin iletilmesindeki noksanlığın taraflar arasındaki dengeyi bozduğunu ileri sürmektedir. Başvurana göre, silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiştir. Başvuran, bu noktada AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini öne sürmektedir.

Hükümet bu konuda görüş bildirmemektedir.

1. İlgili ilkeler

Her hukuk ve ceza davasının, usule ilişkin yönleri de dahil vicahi bir nitelik taşıması ve de taraflar arasında silahların eşitliğini garanti altına alması gerekir. Bu, adil yargılanma hakkının temel unsurlarından birini teşkil etmektedir.

Vicahilik ilkesi uyarınca yargılanma hakkı, taraflar için, karşı tarafın oluşturduğu görüşlerden veya sunduğu kanıtlardan haberdar olma ve bunlar üzerinde tartışabilme olanağını içermektedir (Bkz, diğerleri arasında, hukuki usule ilişkin olarak: *Vermeulen-Belçika*, 20 Şubat 1996 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*, *Lobo Machado-Portekiz*, 20 Şubat 1996 tarihli karar, *Nideröst-Huber-İsviçre*, 18 Şubat 1997 tarihli karar, *Kress-Fransa*, 39594/98 no'lu karar, *Yvon-Fransa*, 44962/98 no'lu karar ve *Prikyan ve Angelova-Bulgaristan*, 44624/98 no'lu, 16 Şubat 2006 tarihli karar; cezai usüle ilişkin olarak: *Brandstetter-Avusturya*, 28 Ağustos 1991 tarihli karar, *Fitt-İngiltere*, 29777/96 no'lu karar, ve *Jasper-İngiltere*, 27052/95 no'lu, 16 Şubat 2000 tarihli karar).

Bu prensip, tarafların sunduğu görüşler ve belgeler için geçerli olduğu gibi Hükümet komiseri gibi bağımsız bir memur (*Kress, ve, APBP-Fransa, 38436/97 no'lu, 21 Mart 2002 tarihli karar*), bir idare (*Krčmár ve diğerleri-Çek Cumhuriyeti, 35376/97 no'lu 3 Mart 2000 tarihli karar*) veya sözkonusu kararı veren mahkeme tarafından sunulan görüşler ve belgeler için de geçerlidir (*Nideröst-Huber*).

AİHS'nin 6 § 1. maddesinin hepsinden evvel tarafların çıkarlarını ve adaletin iyi işleyişinin korunmasını amaçladığının altını çizmek gerekir (Bkz. *mutatis mutandis, Acquaviva-Fransa, 21 Kasım 1995 tarihli karar*), bir belgenin kendileri tarafından yorumlanması gerektiği kanaatinde oldukları zaman, bunu ifade etme imkanı taraflara sağlanmalıdır. Özellikle, yargıya tabi kişilerin adaletin işleyişine güvenmesi buna bağlıdır: sözkonusu güvence, diğerleri arasında, dosyadaki her belge hakkında görüş bildirebilme güvencesine dayanmaktadır (Bkz. *Nideröst-Huber, ve F.R.-İsviçre, 37392/97, 28 Haziran 2001 tarihli karar*).

Diğer yandan, hakimin kendisi de, özellikle bir itirazı reddettiği veya re'sen ele alınan bir gerekçeye dayanarak bir uyuşmazlığı çözdüğü zaman vicahilik ilkesine uymak zorundadır (*Skondrianos-Yunanistan, 63000/00, 74291/01 ve 74292/01 no'lu, 18 Aralık 2003 tarihli kararlar, ve Clinique des Acacias ve diğerleri-Fransa, 65399/01, 65406/01, 65405/01 ve 65407/01 no'lu, 13 Ekim 2005 tarihli kararlar*).

2. Bu ilkelerin uygulanması

Mevcut halde, bir disiplin soruşturmasının ardından, askeri bir hastanede sivil hemşire olarak çalışan başvuran görevinden alınmıştır. İlgili tarafından yapılan iptal başvurusu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.

Bununla birlikte, 20 Ağustos 1999 tarihli cevaben vermiş olduğu savunmalarında Milli Savunma Bakanlığı, 1602 sayılı Kanun'un 52. maddesine uygun olarak idari soruşturma dosyasını Yüksek Mahkeme'ye gizlilik kaydı ile iletmiştir. Yüksek Mahkeme'nin kararından, başvuranın talebinin Milli Savunma Bakanlığı tarafından «gizli» damgalı bir zarfın içine konulmuş bilgi ve belgelere ve idari soruşturma kapsamında elde edilen ifadelere dayanılarak reddedildiği ortaya çıkmaktadır.

Başvuran, soruşturma sırasında savunma hakkına saygı gösterilememesine itiraz etmiş ancak bu itirazı sonuçsuz kalmıştır.

AİHM, bir ceza yargılama usulü kapsamında, ilgili kanıtların açığa vurulması hakkının mutlak olmadığını dile getirildiğini hatırlatmaktadır. Bir ceza davasında, sanığın haklarıyla dengelenmesi gereken, milli güvenlik nedeniyle veya misilleme riski altında olan şahitleri koruma veya soruşturma metotlarını gizli tutma gerekliliği gibi çekişen menfaatler olabilir. Bazı hallerde, başka bir bireyin temel haklarını saklı tutmak veya önemli bir kamu yararını korumak için bazı kanıtları savunmanın bilgisine sunmamak gerekebilir. Bununla birlikte, AİHS'nin 6 § 1 maddesi uyarınca, yalnızca, savunma haklarını sınırlayan mutlak gerekli önlemler meşrudur (*Van Mechelen ve diğerleri-Hollanda, 23 Nisan 1997 tarihli karar*). Üstelik sanığa adil bir yargılanma garanti edilmek isteniliyorsa, haklarının sınırlanmasıyla savunmaya çıkarılan her zorluk hukuki makamların önünde izlenen yargılama usulüyle yeterince telafi edilmelidir (*Doorson-Hollanda, 26 Mart 1996 tarihli karar, Van Mechelen ve diğerleri, Fitt, ve Jasper*). AİHM'ye göre, bu tür ilkelerin, özellikle davada kazanılmak istenilen şey ışığında başvuran açısından -ağır disiplin suçlarına dayalı görevden alınmasına uygulanması gerekir (Bkz. *mutatis mutandis, Fitt*).

Hükümet'in, başvuranın görevden alınmasına ilişkin idari yargılama usulü sırasındaki soruşturma dosyasının açığa çıkarılmamasını haklı gösterecek hiçbir argümanı sunmadığını not etmek gerekir. Zaten, bu dosya, milli güvenliğe veya misilleme riski altındaki tanıkları korumaya veya soruşturma metotlarını gizli tutma gerekliliğine bağlı zorunluluklarla bu yönde bir uygulamayı haklı çıkarabilecek hiçbir unsuru içermemektedir. Öte yandan, bu uygulamada, vicahilik ilkesinin ve silahların eşitliği ilkesinin gereklerini yerine getirmek için başvuranın çıkarlarını korumaya uygun garantiler bulunuyor görünmemektedir. (Bkz. *mutatis*

mutandis, Fitt, ve Jasper). Gerçekten de, sözkonusu karar sadece “gizli” olarak nitelendirilmiş soruşturma dosyasına dayalı olarak alınmıştır.

Savunma Bakanlığı tarafından iletilen belge ve bilgilerin davanın sonucu hakkında temel bir önemi olduğuna şüphe yoktur. Fakat, ilgilinin yargılama usulünde kazanmayı umduğu şey ve soruşturma dosyasındaki belge ve bilgilerin niteliği dikkate alındığında, başvuranın Yüksek Mahkeme’nin kararını vermesinden önce bunlara yanıt vermesinin olanaksızlığı onun adil yargılanma hakkını hiçe saymıştır (*J.J.-Hollanda*, 27 Mart 1998 kararı).

Sonuç itibariyle, AİHS’nin 6 § 1 maddesi bakımından adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri olan vicahilik ilkesine ve taraflar arasındaki silahların eşitliği garantisine riayet etme başvuranın Milli Savunma Bakanlığı’nın sunmuş olduğu bilgiler hakkında yorumda bulunma olanağını gerektirmekteydi. Oysa 1602 sayılı Kanun’un 52. maddesi uyarınca dosyanın açığa çıkmasını reddetmek için bu imkân başvurana verilmemiştir.

AİHM, AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

II. AİHS’NİN 10. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, görevden alınmasının kişisel, siyasi inançlarına ve bazı yasal faaliyetlere dayandığı gerekçesiyle, AİHS’nin 10. maddesinin ihlalini oluşturduğundan yakınmaktadır.

Hükümet, askeri bir kurumu tercih etmekle başvuranın, en başından böyle bir yapıyı düzenleyen kurallara uymayı kabul ettiğini belirtmektedir. Hükümet, AİHM’nin bu konudaki yerleşik içtihadına dayalı olarak, ilgilinin özel bir güven ve liyakat bağıyla Devlete bağlı olduğunu savunmakta, kurum bünyesinde ve dışında sözkonusu faaliyetleri sürdürerek başvuranın bu bağı koparmış olacağını vurgulamaktadır. Mevcut durumun özel koşullarına değinen Hükümet, en yüksek askeri hiyerarşik düzende yer alan kişilerle yakın temas halinde olan ve onların gizli sağlık dosyalarına ulaşabilen başvuranın fiillerine ilişkin yetkililerin dikkatli olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Öte yandan, *Grigoriades-Yunanistan* (25 Kasım 1997 tarihli karar) kararındaki başvurudan farklı olarak, başvurana cezai müeyyide uygulanmamıştır.

Başvuran, inançları, yasal, kültürel ve sosyal bazı aktivitelere katıldığı için cezalandırıldığını ileri sürmektedir. Başvuran, PKK gibi yasadışı örgütlerin eylemlerine katılma, yardım etme ve bu örgüte sempati duyma şeklindeki kendisine isnat edilen olayların Türk Ceza Kanunu’na göre ağır bir suçu teşkil ettiğini, oysa hakkında hiçbir kovuşturma başlatılmadığını belirtmektedir. Başvuran, meslek ahlakı kurallarına uygun olarak on yıla yakın bir süre boyunca bu askeri hastanede çalıştığının ve üstlerinin güvenini sarsmaya yönelik ve liyakate aykırı hiçbir tutumunun olmadığını altını çizmektedir. Başvurana göre, iç hukuktaki yargılama usulü sırasında kendisine ileilmeyen ve Yüksek Mahkeme’nin karar verirken dayanak aldığı idari soruşturma dosyası sadece dayanaktan yoksun suçlamalar içermektedir.

AİHM, mevcut başvuruyla ortaya konan temel hukuki sorunun, görevden alma kararının iptal edilmesi talebinin AİHS’nin 6. maddesi uyarınca adil bir yargılanmanın sonunda reddedilip reddedilmediğinin bilinmesine dayalı olduğu kanaatindedir. Yukarıda bu hükmün ihlal edildiği tespiti ışığında AİHM, bu şikayetin ayrıca incelenmesine gerek olmadığı sonucuna varmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis, Sadak ve diğerleri-Türkiye*, 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96 no’lu kararlar).

III. AİHS’NİN 41. MADDESİ’NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, 14 Nisan 1999 tarihinden bu yana işsiz, gelirden ve her türlü sosyal haktan ve güvenceden yoksun olduğunu belirterek bu yönde 30.000 Euro maddi tazminata uğradığını ileri sürmektedir. Emeklilik hakkını elde edebilmek için gerekli on yılı doldurmasına altı ay kala sigorta primi yatırılmadığından, Sosyal Sigortalar Kurumu’ndan doğan haklarını kaybettiğini ifade etmektedir. Başvuran, manevi tazminat olarak 30.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM, adil tazmini desteklemenin tek dayanağının davada, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin öngördüğü garantilerden başvuranın yararlanamaması hususunda bulunduğunu ortaya çıkarmaktadır. Kuşkusuz, AİHM, tersi durumda davanın sonucunun ne olabileceği hakkında görüş bildiremezdi. Buna karşılık, AİHM, başvuranın manevi zarara uğramış olabileceğine ve ihlal kararının, uğranılan bu zararın telafi edilebilmesi için yeterli olmadığına kanaat getirmektedir. AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak başvurana manevi tazminat olarak 6.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran yargı giderleri için 7.600 Euro talep etmektedir.

Hükümet buna karşı çıkmaktadır.

Sunulan unsurlar ışığında AİHM, tüm yargı giderleri için ilgiliye 4.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

2. AİHS'nin 10. maddesine ilişkin şikayetin incelenmesine *gerek olmadığına*;

3. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

i. manevi zarar için 6.500 (altı bin beş yüz) Euro *ödenmesine*;

ii. masraf ve harcamalar için 4.000 (dört bin) Euro *ödenmesine*;

iii. yukarıda belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tazmine dair diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddesine uygun olarak 31 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ALINAK VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 34520/97

Strazburg

4 Mayıs 2006

OLAYLAR

I. OLAYIN KOŞULLARI

Alınak, Yurttaş, Türk ve Sakık soyadlı başvuranlar sırasıyla 1952, 1961,1942 ve 1957 doğumludurlar ve Ankara’da ikamet etmektedirler.

Başvuranlar eski parlamenterlerdir. Başvuranlar, 26 Ekim 1991 seçimlerinde SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) listesinden seçilmiş DEP (Demokrasi Partisi) milletvekilleridir.

2 Mart 1994 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) başvuranların da içlerinde buldukları bazı DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarını kaldırmışlardır.

4 Mart 1994 tarihinde, Türk, Sakık ve Alınak soyadlı başvuranlar yakalanmış ve gözaltına alınmışlardır.

17 Mart 1994 tarihinde, bu üç başvuran geçici olarak tutuklanmışlardır.

16 Haziran 1994 tarihinde, Anayasa Mahkemesi, DEP’in ülkenin bölünmez bütünlüğünü ve ulusun birliğini tehdit ettiği gerekçesiyle kapatılmasına karar vermiştir.

Bunun yanısıra, Anayasa Mahkemesi, DEP’in kapatılmasıyla bağlantılı olarak başvuranların milletvekilliklerinin de düştüğüne karar vermiştir.

1 Temmuz 1994 tarihinde, Yurttaş soyadlı başvuran avukatıyla birlikte Cumhuriyet Başsavcılığı’na gitmiştir. Başvuran hemen Ankara Emniyet Müdürlüğü’nde gözaltına alınmıştır. Başvuran gözaltının ilk beş gününü bir hücrede geçirmiş ve 12 Temmuz tarihinde geçici olarak tutuklanmıştır.

21 Temmuz 1994 tarihinde, savcı, Ceza Kanunu’nun 125. maddesine göre ölüm cezasına çarptırılması gereken suçlar olan bölücülük ve ülke bütünlüğüne saldırıyla suçladığı başvuranlar hakkında iddianameler düzenlemiştir.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi 8 Aralık 1994 tarihinde karar vermiştir. Bu tarihte gerçekleşen en son duruşmada, başvuranlar Cumhuriyet Başsavcılığının kendilerine isnat edilen suçlar için yeni bir nitelendirme öngördüğünü öğrenmişlerdir. Alınak ve Sakık soyadlı başvuranlar için 3713 no’lu Terörle Mücadele Yasası’nın 8. maddesi nezdinde bölücülük

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

propagandası yapmak; Türk soyadlı başvuran için Ceza Kanunu’nun 168 § 2 maddesi nezdinde silahlı örgüte üye olmak ve Yurttaş soyadlı başvuran için Ceza Kanunu’nun 169.maddesi nezdinde silahlı bir örgüte yardım ve yataklık yapmak şeklindeki suçlar sıralanmıştır. Başvuranlar, bu duruşmaya kendilerine isnat edilen suçların yeniden nitelendirilmiş şekilleri hakkındaki görüşlerini ifade etmeleri için çağırılmışlardır. Başvuranların avukatları

Devlet Güvenlik Mahkemesinin kendilerinin talep ettiği dava usulünü reddetmesini protesto ederek bu duruşmaya katılmamışlardır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, yukarıda belirtilen maddeler nezdinde, Sakık ve Alınak soyadlı başvuranları üç yıl, Türk soyadlı başvuranı on beş yıl ve Yurttaş soyadlı başvuranı yedi buçuk yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, amacı Türkiye'nin Güneydoğu ve Doğu bölgelerinde bir kürt Devleti kurmak olan bölücü terör örgütü PKK'nın yöneticilerinden aldıkları talimatlar doğrultusunda başvuranların yoğun bir bölücü faaliyet yürüttüklerinin kesin olduğuna hükmetmiştir. Bu bağlamda, Devlet Güvenlik Mahkemesi, 1991 yılındaki milletvekilleri seçimlerinden önce, "Yaşasın PKK", "Vur gerilla vur, Kürdistan'ı kur" şeklinde sloganların atıldığı gösterilerde başvuranların PKK lehinde konuşmalar yaptıklarını, halk arasında karışıklık çıkardıklarını, Devlet otoritesine zararlı bir ortam oluşturduklarını, TBMM'deki yemin töreninde milletvekili yeminlerini ederken üzerlerinde PKK'nın renklerini taşıdıklarını, partinin kongreleri sırasında göndere Türk bayrağının değil PKK bayrağının çekildiğini, öte yandan Türk Cumhuriyeti'ni işgalci ve düşman olarak nitelendirdiklerini ortaya koymuştur.

Başvuranlar ve Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı 8 Aralık 1994 tarihli karara karşı temyize gitmişlerdir. Savcı, yargılama maddelerinin Ceza Kanunu'nun 125. maddesiyle bağlantılı olduğunu vurgulamaktadır. Başvuranlar ise kendilerine yöneltilen ceza davasının siyasi bir amacı olduğunu ileri sürmektedirler: kürt davasını savunan milletvekillerinin düşüncelerini bastırmak. Başvuranlar, kendilerini mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesinin siyasi nitelikli istisnai bir mahkeme olduğunu ve tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olarak kabul edilemeyeceğini ileri sürmektedirler. Bunun yanı sıra başvuranlar, Cumhuriyet Başsavcılığıyla silahların eşitliği ilkesine uyulmadığından kendilerinin adil yargılanmadıklarından yakınmaktadır. Başvuranlar, özellikle aşağıdaki olayları ileri sürmüşlerdir: Başvuranlar gözaltında geçirdikleri on beş gün boyunca avukat yardımından faydalanmamışlardır. Başvuranların temsilcileri ön soruşturma sırasında dosyadaki belgeleri inceleyememişlerdir ve Hükümet tarafından başvuranların temsilcilerine baskı yapılmıştır. Başvuranların savunmaları Devletin gizli servislerinin raporlarına konu olmuş, ve bazen duruşma salonuna girişleri engellenmiştir. Başvuranların temsilcileri tarafından yöneltilen talepler Devlet Güvenlik mahkemesince hiçbir zaman kabul edilmemiştir. Başvuranların temsilcileri, Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde ne Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ön soruşturma sırasında dinlenen tanıkları ne de Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tayin edilen kişileri sorgulayabilmişlerdir. Başvuranların temsilcilerinin, Cumhuriyet Başsavcılığınca oluşturulan ses ve video bantlarının incelenmesi konusundaki talepleri geçerli bir sebep belirtilmeksizin Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Başvuranların mahkum edilmesine dayanak teşkil eden kanıtlar duruşma sırasında okunmamıştır. Başvuranların, başka tanıklar dinlenmesi ve karşı keşif yapılması konusundaki talepleri Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından kabul edilmemiştir.

Bununla birlikte, başvuranlar, bazı avukatların ve yabancı temsilcilerin duruşma salonuna girebilme konusunda karşılaştıkları zorlukların tartışmaların aleniyetini etkilediğini savunmaktadırlar. En son olarak da başvuranlar, kürt örgütlerine yakın yasal olan ve olmayan tüm örgütlerin faaliyetlerini Devlet Güvenlik Mahkemesinin kendilerine isnat ettiğinden, kendilerine yöneltilen suçlamalara ilişkin hiçbir kanıt niteliği taşımayan siyasi görüşleri dikkate aldığından yakınmaktadırlar.

26 Ekim 1995 tarihinde Yargıtay, Türk ve Yurttaş soyadlı başvuranlar hakkındaki mahkumiyet kararını, bu başvuranların Ceza Kanunu'nun 168 ve 169. maddelerini değil 3713 no'lu Kanun'un 8. maddesini ihlal ettikleri gerekçesiyle bozmuştur. Bunun yanısıra, geçici olarak tutuklanmalarında geçen süreyi dikkate alarak, Yargıtay bu iki başvuranın şartlı salıverilmelerine karar vermiştir. Aynı zamanda, Yargıtay, Sakık ve Alınak soyadlı diğer başvuranların cezalarının belirlenmesi sırasında ilk derece mahkemesinin 3506 no'lu Kanunu'nun "katsayıyla arttırma" ilkesini dikkate almadığı gerekçesiyle bu başvuranlar hakkındaki mahkumiyet kararını onamıştır.

11 Nisan 1996 tarihli bir kararla, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, 26 Ekim 1995 tarihli kararın gerekçelerine uyarak, başvuranları, 3713 no'lu Kanunun 8 § 1 maddesi çerçevesinde 14 ay hapis ve 116 666 666 Türk Lirası (TL) para cezasına çarptırmıştır.

Başvuranlar, bu son karardan sonra tekrar Yargıtay'a temyize gitmişlerdir.

15 Temmuz 1996 tarihinde, Yargıtay söz konusu kararı onamış ve bu kararın kesin olduğuna hükmetmiştir.

Türk Anayasası'nın 76 § 2 maddesi çerçevesinde, başvuranların mahkum edilmesi, ömür boyu seçilme hakkından mahrum olmalarına yol açmıştır.

Avukatlık mesleğine mensup olan Yurttaş ve Alınak soyadlı başvuranlar, avukatlık mesleğine ilişkin kanunun 5/a maddesi çerçevesinde, avukatlık mesleğini icra etme haklarını kaybetmişlerdir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 10 VE 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Daha önce başka bir dilekçede bu şikayeti dile getirmiş olan Yurttaş soyadlı başvuran dışındaki (*Yurttaş-Türkiye davası*, 25143/94 ve 27098/95 no'lu davalar) diğer başvuranlar cezai açıdan mahkum edilmelerinin toplantı ve ifade özgürlüklerini engellediğinden yakınmaktadırlar. Başvuranlar siyasi fikirleri bağlamındaki ayrımcılığın ulusal mahkemeleri verdikleri kararda etkilediği iddialarının altını çizmektedirler. Bu bağlamda, başvuranlar AİHS'nin 14. maddesiyle bağlantılı olan 10 ve 11. maddelerine atıfta bulunmaktadırlar. *Sosyalist Parti ve diğerleri-Türkiye* kararında (25 Mayıs 1998 tarihli karar) izlediği

muhakemeyi göz önüne alarak ve ayrımcılık iddiasının hiçbir dayanağının olmadığını tespit ederek, AİHM, bu şikayetleri sadece AİHS'nin 10. maddesi çerçevesinde inceleyecektir.

AİHM, daha önce de söz konusu olaya benzer sorunları konu eden davaları ele almış ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz özellikle *Yurttaş*, *Ceylan-Türkiye*, 23556/94 no'lu karar, *Öztürk-Türkiye* 22479/93 no'lu karar, *İbrahim Aksoy-Türkiye*, 28635/95, 30171/96 ve 34535/97 no'lu kararlar, *Karkın-Türkiye*, 43928/98 no'lu karar, ve *Kızılyaprak-Türkiye*, 27528/95 no'lu karar)

AİHM, söz konusu davayı yerleşik içtihadının ışığında incelemiştir ve Hükümetin mevcut olayda başka bir sonuca götürebilecek herhangi bir belge veya argüman sunmadığını tespit etmiştir. AİHM, bildirimde ve siyasi konuşmalarda kullanılan terimlere ve bunların hangi koşullarda ifade edildiğine özel bir dikkat göstermiştir. Bu bağlamda, AİHM incelemesine sunulan bu olayı çevreleyen koşulları özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate almıştır (bkz. *İbrahim Aksoy ve Incal-Türkiye*)

Uyuşmazlık konusu olan bildiri ve söylemleri başvuranlar tek başlarına veya siyasi partilerinin diğer milletvekilleriyle ortak olarak, siyasi kişilikleri ve TBMM'deki milletvekili kimlikleriyle yapmışlardır. Bu metinlerde, başvuranlar özellikle kürt kimliğinin tanınmasını talep etmekte ve çoğunluğu kürt kökenli vatandaşlardan oluşan bölgelerde Savunmacı Devlet güçleri tarafından uygulanan "şiddet politikası"nı yargılamaktaydılar. Bu bağlamda, AİHM, her birey için çok değerli olan ifade özgürlüğünün halk tarafından seçilmiş bir kişi için özellikle değerli olduğunu hatırlatmaktadır; bu kişi seçmenlerini temsil etmektedir, onların sorunlarını gündeme getirmekte ve menfaatlerini savunmaktadır. Bundan yola çıkarak, milletvekili olan başvuranların ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleler AİHM'i çok daha ciddi bir inceleme yapmaya sevk etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, *Castells-İspanya* ve *Jerusalem-Avusturya*, 26958/95 no'lu karar). Şüphesiz, başvuranlar, olayda Meclis kürsünde konuşmamaktaydılar. Yine de Hükümeti eleştirmek haklarını kaybetmemekteydiler (*Castells*).

AİHM, Yargıtay'ın, uyuşmazlık konusu olan söylem ve bildirimlerin Türk Devletinin toprak bütünlüğünü bozmaya yönelik terimler içerdiği kanaatinde olduğunu tespit etmiştir.

AİHM, ulusal mahkemelerin kararlarında belirtilen ve mevcut şekliyle başvuranların ifade özgürlüğüne müdahale edildiğini doğrulamak için yeterli bir veri olmayan nedenleri incelemiştir (bkz. *mutatis mutandis*, *Yurttaş*, ve *Sürek-Türkiye* 24762/94 no'lu karar) AİHM, söz konusu bildirimlerin özellikle sert olan bazı bölümlerinin, Türk Devletince kürt problemiyle ilgili zaman içinde uygulanan siyasetin en olumsuz tablolarından birini oluşturduğunun ve bu şekilde siyasete düşmanca bir yan anlam yüklediğinin gerçek olduğunu tespit etmektedir. Bununla birlikte, AİHM, başvuranların kendilerini siyasi kimlikleriyle, türk siyasi hayatında oynadıkları rol çerçevesinde ifade ettiklerini ve başvuranların ne şiddete başvurmayı, ne silahlı direniş ne de isyan çıkarmayı teşvik ettiklerini, Yargıtay'ın gözünde esas ele alınması gereken veri olan düşmanca bir konuşmanın söz konusu olmadığını vurgulamaktadır (bkz.

Sürek-Türkiye, 26682/95 no'lu karar ve *Gerger-Türkiye*, 24919/94 no'lu karar).

AİHM, müdahalenin derecesini ölçmek için başvuruların çarpıtıldığı cezaların yapısının ve katılığının da göz önüne alınması gereken etkenler olduğu kanaatindedir.

Olayda, başvuruların on dört ay hapis cezasına çarpıtılmalarının öngörülen hedeflerle orantısız olduğu bundan dolayı demokratik bir toplumda gerekli olmadığı görünmektedir. Dolayısıyla Alınak, Sakık ve Türk soyadlı başvurular için AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6.MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 6. maddesi kapsamında, başvurular en başta kendilerini mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde askeri hakim bulunduğu için, tarafsız ve bağımsız olmadığından şikayet etmektedirler (AİHS 6 § 1 maddesi). Bunun dışında başvurular, dava sonunda savunmalarını hazırlayamadan, suçlamaların dava sürerken yeniden tanımlanması, Yargıtay'daki savcının görüşünün kendilerine tebliğ edilmemiş olması (AİHS'nin 6 §§ 1 ve 3 b maddesi), gözaltı sırasında avukat yardımından mahrum olmaları (AİHS'nin 6 § 3 c maddesi) ve son olarak da aleyhte tanıkları sorgulamaktan alıkonulmuş olmalarından dolayı söz konusu mahkeme önünde adil yargılanmadıklarını ileri sürmektedirler.

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkında

AİHM, birçok defa söz konusu olaya benzer konuları içeren davalara bakmış ve AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. *Özel-Türkiye*, 42739/98 no'lu karar, 7 Kasım 2002 ve *Özdemir-Türkiye*, 59659/00).

AİHM, davayı incelemiş ve Hükümetin mevcut durumda aksi bir sonuca götürebilecek, ikna edici bir belge veya argüman sunmadığını tespit etmiştir. AİHM, Ceza Kanunu ile Terörle Mücadele Yasası'nın suç saydığı ve cezalandırdığı suçlardan yargılanan başvuruların, Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde, içlerinde askerlik mesleğinden olan bir hakimin bulunduğu hakimlerin karşısına çıkmaktan korkmalarının anlaşılır olduğu kanaatindedir. Bu sebeple, başvurular, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, davanın özüne yabancı düşünceler tarafından yönlendiriliyor olmasından endişelenme hakkına meşru bir şekilde sahip olmaktaydılar. Dolayısıyla, bu yargılamanın bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkında başvurularca beslenen şüpheler objektif olarak doğrulanmış kabul edilebilir. (*Incal*)

Sonuç itibariyle, AİHM, başvuruları yargıladığı ve mahkum ettiği sırada Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin AİHS'nin 6 § 1 maddesinin öngördüğü anlamda bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığına hükmetmiştir.

2. AİHS'nin 6. maddesine ilişkin diğer şikayetler

AİHM, daha önce benzer davalarda, bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olan bir mahkemenin, hiçbir şekilde, kendi yargılamasına tabi kişilere adil bir yargılanma garanti edemeyeceği kararını verdiğini hatırlatmaktadır.

Başvuranların davalarının kendisi gibi bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından görülmesi haklarının ihlal edildiği tesbitini göz önünde bulundurarak AİHM, AİHS'nin 6. maddesine ilişkin olarak yapılan şikayetlerin incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir (bkz. diğerleri arasında, *Çıraklar*)

I. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Zarar

Alnak, Sakık ve Türk soyadlı başvuranlar tutuklanmaları ve mahkum edilmeleri dolayısıyla uğradıkları kazanç kaybının telafisi için maddi tazminat olarak sırayla 152 000 Euro, 99 264 11 Euro ve 131 370, 96 Euro talep etmektedirler. Öte yandan, uğradıkları manevi zararın telafisi için Alnak ve Sakık soyadlı başvuranlar 150 000 Euro ve Türk soyadlı başvuran 400 000 Euro talep etmektedirler.

Hükümet talepleri reddetmek gerektiğini ileri sürmektedir. Hükümet, buna ek olarak eğer AİHM, başvuranların ileri sürdüğü maddelerden birinin ihlal edildiğine karar vermiş olsaydı bu tespitin tek başına yeterince adil bir tatmin oluşturacağını vurgulamaktadır.

Başvuranların iddia ettiği kazanç kaybıyla ilgili olarak AİHM, başvuranların maddi zarar konusundaki iddialarını yeterince desteklemediklerini tespit etmekle yetinmiştir. Sonuç olarak, AİHM bu talebi kabul etmemektedir.

Olası manevi zarar için, AİHM, başvuranların davayla ilgili olaylar nedeniyle birtakım sıkıntılar çektikleri kanaatindedir. AİHS'nin 41.maddesinin öngördüğü şekilde hakkaniyetle hükmederek olarak Alnak, Sakık ve Türk soyadlı başvuranlardan her birine manevi tazminat olarak 7 500 Euro ödenmesine karar vermiştir (*Mehdi Zana-Türkiye*, 26982/95 no'lu karar ile karşılaştırınız).

B. Masraf ve Harcamalar

Temsil edilmeleri için yapılan harcama ve masraflar için, başvuranlar toplu olarak 34 850 Euro talep etmektedirler.

Hükümet bu miktarı çok aşırı ve haksız bulmaktadır.

AİHM, hakkaniyetle ve yerleşik içtihatlarına göre hükmederek başvuranlara toplu olarak 4 000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU NEDENLERLE, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Alınak, Sakık ve Türk soyadlı başvuranlar için AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine,

2. Başvuranları mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesinde askeri bir hakim bulunması sebebiyle dört başvuran için de AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine,

3. AİHS'nin 6.maddesine atıfta bulunarak yapılan diğer şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına,

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından Alınak, Sakık ve Türk soyadlı başvuranların her birine manevi tazminat için 7.500 Euro (yedi bin beş yüz) ve masraf ve harcamalar için dört başvurana toplu olarak 4.000 Euro (dört bin) *ödenmesine*;

b) bu miktarların, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilerek *ödenmesine*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 4 Mayıs 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BAŞBOĞA/Türkiye Davası*

Başvuru No: 64277/01

Strazburg

13 Haziran 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Başvuran, 1966 doğumlu olup, başvuru sırasında Aydın Cezaevi'nde bulunmaktadır.

Başvuran, 20 Şubat 1998 tarihinde, İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polisler tarafından yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Başvuranın, yasadışı silahlı örgüt olan PKK'ya üye olduğundan şüphe edilmiştir.

27 Şubat 1998 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Yedek Hakimi tarafından başvuran hakkında tutuklama kararı verilmiştir.

24 Mart 1998 tarihli iddianame ile Cumhuriyet Başsavcısı Türk Ceza Kanunu'un (TCK) 169. maddesi ve Terörle Mücadele Kanunu'un 5. maddesi uyarınca, yasadışı silahlı örgüte yardım ve yataklık etmek suçundan başvuran hakkında kamu davası açmıştır.

Aralarında asker kökenli hakim de bulunduğu DGM, 11 Kasım 1998 tarihli kararla, başvuranı suçlu bularak beş yıl hapis cezasına mahkum etmiştir.

Yargıtay, başvuran tarafından temyiz edilen kararı 11 Kasım 1999 tarihli bir kararla onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayıp mahkum eden İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, bünyesinde askeri bir hakim bulunmasından ve yargılamasına, beş hakimden, Adalet Bakanı'ndan ve sekreterinden oluşan Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilen sivil hakimlerin katılmasından dolayı bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığını iddia etmektedir. Bu hakimler, bünyesinde Adalet Bakanı'nın bulunması nedeniyle yürütme erkine olan bu Kurul

Bu itibarla, başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, altı ay kuralına uyulmadığı itirazını yöneltmektedir. Hükümet, DGM'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliği taşımadığı yapılan şikayetle ilgili verilen nihai iç

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. hukuk kararının, bu Mahkeme tarafından verilen karar olduğunu belirtmektedir. Bununla ilgili olarak, olayların meydana geldiği sırada DGM'lerin kuruluş ve işleyişinin iç hukukta düzenlenmesi nedeniyle, ne DGM'nin ne de Yargıtay'ın bu şikayet konusunda görüş bildirme yetkisinin bulunmadığını ifade etmektedir. Hükümet son olarak, başvuranın iç hukuk yollarının etkisiz olduğunu fark ettiği tarihten itibaren altı ay içinde yani DGM'nin kararını verdiği 11 Kasım 1999 tarihinden itibaren başvurusunu yapması gerektiğini belirtmektedir. Oysa başvuru, 6 Ocak 2000 tarihinde yapılmıştır.

AİHM, daha önce buna benzer bir itirazı 6 Şubat 2003 tarihli *Özdemir-Türkiye* no: 59659/00, § 26 davasında reddettiğini hatırlatmaktadır. Mevcut davada bu karardan ayrılmasını gerektirecek bir neden bulunmamaktadır.

Sonuç olarak AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

AİHM, DGM'de bulunan sivil hakimlerin yararlandığı anayasal ve yasal güvenceleri dikkate alarak ve Mahkemenin bu konudaki içtihadı ışığında (Bkz. özellikle *İmrek-Türkiye* (karar), no: 57175/00, yayınlanmamış), başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4.

maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğine kanaat getirmiştir.

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler uyarınca ve elindeki mevcut unsurları dikkate alarak başvurunun DGM bünyesinde askeri hakim bulunmasına ilişkin şikayetin esastan incelenmesi gerektiğine karar vermiştir. Başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmamaktadır.

II. ESAS HAKKINDA

AİHM, daha önce buna benzer şikayetlerin dile getirildiği birçok dava incelediğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlali yönünde sonuçlandığını ortaya koymaktadır (bkz. adigeçen *Özel*, § § 33-34, ve adigeçen *Özdemir*, §§ 35-36, ve *İncal-Türkiye*, 9 Haziran 1998, *Derleme* 1998-IV, s. 1573, § 72 *in fine*).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir olgu ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır.

AİHM, başvuruyu yargılayıp mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, AİHS'nin 6 § 1 maddesinde öngörülen bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliğini taşımadığı sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat adı altında herhangi bir talepte bulunmamaktadır. Manevi tazminat olarak 30 Euro (otuz) talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM mevcut davada ihlal tespitinin, adil tazmin için başlı başına yeterli olduğu kanaatine varmıştır (*Çıraklar* kararı, s. 3074, § 49).

Sözleşme tarafından öngörülen bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkumiyet kararı alındığında, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılması ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturur (Bkz. *Öcalan-Türkiye* [GC], no: 46221/99, § 210, CEDH 2005-..., ve adigeçen *Gençel*, § 27).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran ayrıca yerel mahkemeler ve AİHM nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 4.000 Euro talep etmektedir. Başvuran bununla ilgili olarak herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM, başvurana 1.000 (bin) Euro ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Bünyesinde askeri bir hakim bulunması nedeniyle, AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin olarak yapılan şikayetin *kabuledilebilir olduğuna* ve başvurunun geri kalanının *kabuledilemez olduğuna*;
2. İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Mevcut kararın kendisinin manevi zararın adil tazmini için yeterli *olduğuna*;
4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 13 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BÖREKÇİOĞULLARI (ÇÖKMEZ) VE DİĞERLERİ /Türkiye*

Başvuru No. 58650/00

Strazburg

19 Ekim 2006

OLAYLAR

I.DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1935, 1957, 1980, 1983, 1967 ve 1958 doğumlu olup Ankara'da ikamet etmektedirler. Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir. Başvuranlar, Ankara'da 321.76 m²'lik bir arsası olan Mustafa Çökmez'in mirasçılaridir. 1942'de Milli Savunma Bakanlığı bu arsayı kullanmaya başlamış ve askeri bir üs kurmuştur. Başvuranlara göre, araziyi şuyulandırma işlemlerine kadar, idare, başvuranların

taşınmazlarının kontrolünü üzerine almamıştır. Başvuranlar, üzerlerine olan arsa tapularının Devlete devredildiği 23 Aralık 1998 tarihine kadar her yıl vergi ödemeye devam etmiştir. 1981 ve 1989 yılları arasında, yerel makamlar araziyi şuyulandırma işlemlerini yürütmüş ve yerel planları gözden geçirmiştir. 1990'da Mustafa Çökmez öldüğünde, başvuranlar bu arsayı miras olarak almışlar ve arsa bu kişiler adına kayda geçmiştir. 18 Nisan 1990 tarihinde, Bakanlık talebi üzerine, tapu kaydında idarenin sözkonusu arsanın kamulaştırılmasını değerlendirdiği not edilmiştir. 24 Nisan 1990 tarihinde, başvuranlara bu not bildirilmiştir. 21 Ağustos 1990 tarihinde, bir bilirkişi komitesi arsanın değer takdirini yapmıştır. Ardından idare, arsanın kamulaştırılmasından vazgeçmiştir. 22 Mart 1991 tarihinde, başvuranlar, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nde Milli Savunma Bakanlığı'na tazminat davası açmıştır. Başvuranlar, kamulaştırma işlemlerini yapmadığı ya da müdahaleden kaynaklanan zarar için kendilerine tazminat ödemediği için Milli Savunma Bakanlığı'nın kanundışı bir biçimde arsa üzerinde fiili tasarrufa sahip olduğunu belirtmişlerdir. Milli Savunma Bakanlığı, iddiaları reddetmiş ve 1942'den beri arsa üzerinde fiili tasarrufa sahip olduklarını ileri sürmüştür. Bu nedenle, Milli Savunma Bakanlığı, başvuranların açtığı tazminat davasının zaman aşımına uğramış olması nedeniyle reddedilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Mahkeme, Bakanlığın, arsanın fiili tasarrufuna başladığı tarihi belirlemek için bir bilirkişi raporu düzenlenmesi talimatını vermiştir. 3 Haziran 1991 tarihli bilirkişi raporuna göre, başvuranlara ait arsanın 1981'de araziye şuyulandırma işlemlerine tabi tutulduğu ve Milli Savunma Bakanlığı'nın 21 Ocak 1981'de araziye askeri amaçlar için kullanmaya başladığı saptanmıştır. Başvuranın arsasının bir metrekaresinin değerinin 4.500.000 TL olduğu sonucuna varılmıştır. 9 Temmuz 1991'de ilk derece mahkemesi, bilirkişi raporuna dayanarak, Milli Savunma Bakanlığı'nın 21 Ocak 1981'den beri arsa üzerinde fiili tasarrufa sahip olduğuna ve bu nedenle başvuranların arsalarının kanun dışı bir biçimde kullanılması nedeniyle tazminat almasına karar vermiştir. Başvuranlara 1.447.920.000 TL tazminat ödenmesine karar vermiştir. Milli Savunma Bakanlığı temyize gitmiştir. 21 Nisan 1992'de Yargıtay, dava olaylarının uygun şekilde saptanmaması nedeniyle ilk derece mahkemesinin kararını iptal etmiştir. Dava dosyası ayrıntılı biçimde incelenmek üzere ilk derece mahkemesine geri gönderilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Belirli olmayan bir tarihte, ilk derece mahkemesi Milli Savunma Bakanlığı adına şahitleri dinlemiş ve bu şahıslar tarafından sunulan ve arsanın fiili tasarrufunun alındığı tarihi 1942 olarak gösteren yeni bilirkişi raporlarını incelemiştir. 25 Nisan 1996'da, yeni bilirkişi raporlarına ve Milli Savunma Bakanlığı tarafından verilen ifadeye dayanarak, mahkeme Milli Savunma Bakanlığı'nın 1942'den bu yana arsa üzerinde fiili tasarruf sahibi olduğuna karar vermiştir. Dolayısıyla, mahkeme 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesi uyarınca, yasal sürenin dışında açıldığı için davayı reddetmiştir. Başvuranların temyiz ve karar düzeltme istekleri sırasıyla 26 Kasım 1996 ve 19 Mart 1997'de reddedilmiştir. 24 Haziran 1997'de Milli Savunma Bakanlığı, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açmış ve tapu senedinin Hazine'ye devredilmesini talep etmiştir. 23 Aralık 1998 tarihinde, konuyla ilgili 25 Nisan 1996 tarihli önceki kararı ışığında, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi, Savunma Bakanlığı'nın talebini kabul etmiş ve arsanın Hazine lehine tapuda kaydedilmesi talimatını vermiştir. Başvuranların, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinde yer alan yasal zaman sınırının aşılmasının ardından, sözkonusu arsa üzerinde mülkiyet hakkının kalmadığını tekrarlamıştır. 8 Mart 1999'da Yargıtay bu kararı onamıştır. Başvuranların düzeltme talebi, 18 Haziran 1999'da tekrar reddedilmiştir. Bu karar, başvuranlara 2 Ağustos 1999'da iletilmiştir. 10 Nisan 2003 tarihinde, Anayasa Mahkemesi, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesini yürürlükten kaldırmıştır.

HUKUK

I.HÜKÜMET'İN İLK İTİRAZI

Önceki itirazını tekrarlayarak, Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesi ve altı ay kuralına uyulmaması nedeniyle başvurunun reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir.

AİHM, kabuledilebilirlik kararında bu itirazları halihazırda reddettiğinden, tekrar değerlendirmeye almanın gerekli olmadığını not eder. Bu bağlamda önceki kararını teyit eder.

II.1. NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, arsalarının devler makamları tarafından tazminat ödenmeksizin *de facto* işgalinin, mülkiyet haklarına orantısız müdahale teşkil ettiğini ve bunun, 1 no.lu Protokol'un 1. maddesini ihlal ettiğini ileri sürerek şikayetçi olmuşlardır. Söz konusu maddeye göre:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hanel getirmez.”

Başvuranlar, Savunma Bakanlığı'nın, arsaları üzerinde 1942 yılına kadar fiili tasarrufunun olmadığını ifade etmiştir. Askeri faaliyetlerin, kendi arsaları üzerinde değil, komşu arsalarda gerçekleştiğini belirtmiştir. Ancak araziyi şuyulandırma işlemlerinden sonra Bakanlık, arsanın mülkiyetini üzerine almıştır. Dolayısıyla, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinde yer alan yasal zaman sınırının geçmediğini ileri sürmüşlerdir.

Hükümet, başvuranların iddialarına itiraz etmiş ve Bakanlığın söz konusu arsayı 1942'den bu yana kullandığını ve dolayısıyla zaman sınırının geçtiğini belirtmiştir.

I. Genel ilkeler

AİHM, 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk ve en önemli şartının, bir kamu mercii tarafından mülkiyet hakkından faydalanmaya yapılan herhangi bir müdahalenin kanuni olması gerektiğini hatırlatır: birinci fıkranın ikinci cümlesi, yalnızca “kanunla öngörülen şartlara tabi” olan mülkiyetten mahrum bırakılması yetkisini verir; ikinci fıkra ise Devletlerin “kanunları” icra ederek mülkiyet kullanımını kontrol etme hakkına sahip olduğunu kabul eder (*Iatridis – Yunanistan* [BD], no. 31107/96).

Bu bağlamda, AİHM, bir kimseyi mallarından mahrum bırakan bir tedbirin, gerek olgusal anlamda gerekse prensipte, “kamu yararına” olan meşru bir amaca yönelik olması ile birlikte, uygulanan yöntemle gerçekleştirilmesi hedeflenen amaç arasında orantısal bir makul ilişki bulunması gerekliliğini hatırlatır (*Sporrong ve Lönnroth – İsveç*, 23 Eylül 1982).

Şart koşulan denge, söz konusu kişi şayet “kişisel ve aşırı bir külfete” katlanmak zorunda kalmış ise, elde edilemeyecektir.

AİHM, ayrıca, Sözleşmeciler Devletlerin yasal sistemleri içinde, mülkiyetin, tazminat ödemeksizin kamu yararına alınmasının, ancak buradaki amaçlarla ilgili olmayan istisnai koşullarda meşru görüldüğünü gözlemler. 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesi dikkate alındığında, bu maddenin sağladığı mülkiyet hakkının korunması, eşdeğer herhangi bir ilkenin yokluğunda büyük oranda yüzeysel ve etkisiz olacaktır (*Lithgow ve Diğerleri, İngiltere*, 8 Temmuz 1986).

AİHM, değeriyle makul oranda bir meblağ ödemeksizin mülkiyetin alınmasının, normal şartlarda, 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde meşru görülemeyecek orantısız bir müdahale teşkil edeceğini tekrarlar. Ancak, 1. madde, bütün hallerde tam tazminat alma hakkını teminat altına almaz, zira ekonomik reform tedbirleri ya da daha fazla sosyal adalete erişmek için düzenlenmiş olan tedbirlerde hedeflenen türden meşru “kamu yararı” amaçları, tam piyasa değerinin geri ödenmesinden daha azını gerektirebilir (*James ve Diğerleri – İngiltere*, 21 Şubat 1986).

2. Bu davaya ilişkin uygulama

İlk olarak, AİHM, Savunma Bakanlığı'nın aslen hangi tarihte başvuruların arsasının fiili tasarrufunu üzerine aldığı hususunda taraflar arasında uyuşmayan görüşler olduğunu not eder. AİHM, bu husus hakkında bir karar vermenin gerekli olmadığı kanısındadır. İhtilaf konusu arsanın Mustafa Çökmez adına kayıtlı olduğunu ve sonradan 1999'a kadar aralıksız olarak başvurular adına kayıtlı olduğunu gözlemler. Tapu, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 23 Aralık 1998 tarihli kararıyla Hazine'ye devredilmiş ve bu karar 8 Mart 1999 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır. Dolayısıyla, yerel mahkemelerin kararı açıkça, 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci fıkrası bağlamında başvuruların mülklerinden yoksun bırakılması sonucunu ortaya koymuştur (bkz. *Brumarescu – Romanya* [BD], no. 28342/95).

Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nin arsanın Hazine adına kaydedilmesine dair kararı, kanunla öngörülmüş idi zira, bu 4 Kasım 1983 tarihinde yürürlüğe giren 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesine dayalı idi.

AİHM, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinin, Anayasa Mahkemesi'nin 10 Nisan 2003 tarihli kararı ile yürürlükten kaldırıldığını gözlemler. Anayasa Mahkemesi, bir kimsenin mülkiyet hakkına, o kişinin malının *de facto* işgaline karşı dava açma hakkının düştüğünü ileri sürerek ve malın işgalden yirmi yıl sonra yetkililere devredilmesi gerektiğini belirterek sınırlama getirmenin Anayasa'ya aykırı olacağına hükmetmiştir. Üstelik, AİHM'nin içtihadına atıfta bulunarak, Anayasa Mahkemesi, bireylerin keyfi olarak mülkiyet haklarının ve tazminat haklarının ellerinden alınmasının hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olduğuna hükmetmiştir.

AİHM, Anayasa Mahkemesi'nin kararını dikkate alır ve gerekçesini onaylar. Bununla birlikte, AİHM, Anayasa Mahkemesi'nin kararının, geriye yürüme etkisinin bulunmadığını ve bu nedenle de başvurulara olası bir AİHS ihlalinin sonuçlarını tazmin etmeye muktedir bir prosedür sunmadığını not eder. Sonuç itibarıyla, konunun AİHS'nin 37 § 1 (b) maddesi bağlamında çözümlenmediği kanısındadır (bkz. *Pisano – İtalya* [BD], no. 36732/92).

Anayasa Mahkemesi'nin 10 Nisan 2003 tarihli kararındaki sonuçlara ek olarak, AİHM, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinin mülkünden yoksun bırakılmasının tazmininin otomatik olarak yetkililerce sağlanmadığını ve fakat arsa sahibi tarafından talep edilmesi gerektiğini not eder. Bu, yetersiz koruma olarak ortaya çıkabilir (bkz. *Carbonara ve Ventura – İtalya*, no. 24638/94). Ayrıca, tazminat talep etmeye ilişkin zaman sınırının, *de facto* işgalden itibaren işlemeye başlaması, idarenin bu durumdan faydalanmasına izin vermektedir (*I.R.S. ve Diğerleri – Türkiye*, no. 26338/95, 20 Temmuz 2004).

AİHM, 2942 sayılı Kanun'un yerel makamlar tarafından bu davaya uygulanmasının, başvuruların tapularının iptaline ilişkin tazminat elde etme olasılıklarının ellerinden alınması sonucunu ortaya koyduğu kanısındadır. Mallarının karşılığında yeterli bir tazminin yokluğunda, sözkonusu müdahale, kanunla öngörülmüş olmasına rağmen, toplumun genel çıkarının gerektirdikleri ile bireyin temel haklarının korunmasının gerektirdikleri arasında adil bir denge ortaya koymamıştır.

AİHM sonuç olarak, 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku, bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A.Tazminat

Başvuranlar, toplam 834.590 Euro maddi tazminat talep etmiştir. Bu, başvuruların taşınmazlarının, yerel mahkemenin 9 Temmuz 1991 tarihli kararında kullandığı bilirkişi raporu temelinde hesaplanmış olan değeri, başvuruların ödedikleri emlak vergisi ve veraset ve intikal vergisi ile yıllık % 50 oranında olan 1991 – 2005 arasındaki faizi kapsamaktaydı. Ayrıca, başvurular 1.000.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, bu meblağlara itiraz etmiş ve talep edilen tazminat ile iddia edilen AIHS ihlali arasında hiçbir sebep sonuç bağı bulunmadığını ileri sürmüştür. Başvuranlarca talep edilen maddi ve manevi tazminatların ülkenin sosyal ve ekonomik gerçekleriyle hiçbir ilgisi olmadığını belirtmiştir.

2 Nisan 2004 tarihli bir bilirkişi raporuna göre, komşu arsanın bir metrekaresinin değerinin 827.230.000 TL olarak belirlendiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, sözkonusu tarihteki enflasyonu ve döviz kurunu dikkate alarak, görüşlerini sunmuştur (1 Nisan 2005), sözkonusu arsanın değerinin yaklaşık olarak 162.665 Euro olduğunu ifade etmiştir.

AIHM, tespit edilen ihlalin temelinde, taşınmazın almanın kendi özünde bulunan kanunsuzluğundan ziyade, tazminat sağlanmaması olduğunda, tazminatın taşınmazın kaçınılmaz olarak tam değerini yansıtmaması gerekli değildir (*I.R.S. ve Diğerleri – Türkiye* (adil tazmin), no. 26338/95, 31 Mayıs 2005). Dolayısıyla, başvuruların tazminat elde etmeye ilişkin meşru beklentilerine cevap verebilecek bir toplam meblağ belirlemenin uygun olduğu kanısındadır. Bir mahkeme tarafından tayin edilmiş bilirkişi tarafından yapılmış 3 Haziran 1991 tarihli değer takdiri ve Ankara Asliye hukuk Mahkemesi'nin 9 Temmuz 1991 tarihli kararı ışığında, AIHM, başvurulara 373.000 Euro maddi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Başvuranların manevi tazminat taleplerine ilişkin olarak, AIHM, bu dava şartlarında, bir ihlal tespitinin, yeterli tazmin teşkil ettiği kanısındadır.

B.Mahkeme masrafları

Başvuranlar, mahkeme masrafları için 5.109 Euro talep etmiştir.

Hükümet, başvuruların iddialarına itiraz etmiştir.

Konuyla ilgili elindeki bilgiler ve içtihadı ışığında, AIHM, başvurulara, tüm başlıklar altındaki masrafları kapsayacak olan toplam 4.000 Euro'nun ödenmesine karar vermiştir.

C.Gecikme faizi

AIHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AIHM OYBİRLİĞİYLE,

1.Hükümet'in ilk itirazının reddine;

2. AİHS'nin 1 no'lu Protokol'ünün 1. maddesinin ihlal edildiğine;

3.(a) Sorumlu Devlet'in başvurularına, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilerek, 373.000 Euro (üç yüz yetmiş üç bin Euro) maddi tazminat, mahkeme masrafları için 4.000 Euro (dört bin Euro) ve uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;

(b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

4. başvuruların adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 19 Ekim 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent BERGER
Yazı İşleri Müdürü

Bostjan ZUPANCIC
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÇOMAK/Türkiye Davası*

Başvuru No:225/02
Strazburg
10 Ekim 2006

OLAYLAR

1973 doğumlu başvuran İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuran 29 Ağustos 1994 tarihinde, üzerinde sahte kimlik ve bir tabanca bulundurmaktan dolayı yakalanmıştır. Başvuran Türk hukukunda yasadışı örgüt olan PKK mensubu olmakla suçlanmıştır.

Başvuran, 13 Eylül 1994 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı tarafından dinlenmiş ve aynı gün DGM yedek hakimi önüne çıkarılmıştır.

Cumhuriyet Başsavcılığı, 20 Ekim 1994 tarihli iddianameyle başvurunu Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca, özellikle bölücü faaliyetlerde bulunmak ve İstanbul bölgesinde orman yangınlarına neden olmakla itham etmiştir. Başvuranın davası 1 Kasım 1994 tarihinde bir askeri ve iki hukuk hakiminden oluşan DGM önünde başlamıştır.

DGM, 15 Aralık 1994 ve 9 Şubat 1995 tarihli duruşmalarda başvuranın savunmasını dinlemiştir.

DGM, 4 Nisan ve 26 Eylül 1995 tarihleri arasında yapılan duruşmalarda başvurunu, diğer sanık ve tanıkları dinlemiştir. DGM, olay tespitine ilişkin video kayıtlarının kendisine sunulmasını da istemiştir. Ayrıca DGM, olay yeri tespit tutanakları hazırlayıp imzalayan polis memurlarının da mahkemeye çıkarılmasını istemiştir.

DGM, 26 Eylül 1995 tarihli duruşmada istenilen video kayıtları mahkemeye sunulduğunu tespit etmiştir.

DGM, 5 Mart, 29 Ağustos, 12 Kasım 1996 ve 21 Ocak 1997 tarihli duruşmalarda tanıkları ve sözkonusu tutanakları hazırlayan polisleri dinlemiştir.

DGM, 21 Ocak, 18 Mart ve 15 Mayıs 1997 tarihlerinde dinlenmek üzere iki tanığın mahkemeye çağırılması kararı vermiştir.

DGM, 10 Temmuz 1997 tarihinde tanıklardan birini dinlemiş ve bu tanık başvuranın dava konusu örgüte mensup olduğunu onaylamıştır.

Cumhuriyet Başsavcılığı, 5 Mart 1998 tarihinde başvuran aleyhinde TCK'nın 125. maddesinin uygulanmasını istemiştir.

DGM, 29 Haziran 1999 tarihli duruşmadan 31 Ekim 2000 tarihine kadar üç hukuk hakiminden oluşan bir heyet olarak toplanmıştır. Ancak dosyada bu dönemdeki DGM'nin adli usul işlemleri konusunda çok az unsur bulunmaktadır.

DGM, 31 Ekim 2000 tarihinde başvurunu TCK'nın 125. maddesi uyarınca bölücü faaliyetlerde bulunmaktan suçlu bulmuş ve ömür boyu hapis cezasına çarptırmıştır. Ayrıca DGM, orman yangınlarına sebep olması hususunda delil yetersizliğinden başvuranın beraatine karar vermiştir.

Yargıtay 21 Mayıs 2001 tarihinde ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, usul işlemlerinin bir kısmı boyunca kendisini mahkum eden DGM bünyesinde askeri hakimnin bulunması nedeniyle davasının tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından görülmediğini iddia etmektedir. Başvuran AİHS'nin 6Ş1 maddesini ileri sürmektedir.

Hükümet, DGM'nin tarafsız ve bağımsız olmamasına ilişkin şikayet konusunda verilen ulusal nihai kararın aynı mahkeme tarafından verilen karar olduğunu ileri sürmektedir. Bu bağlamda Yargıtay'ın bu şikayet konusunda karar vermeye hiçbir şekilde yetkili olmadığını ve dolayısıyla temyiz durumun düzeltilmesi amacıyla etkili iç hukuk yolu olmadığını savunmaktadır. Hükümet buradan başvuranın ilk derece mahkemesi kararının verildiği 31 Ekim 2000 tarihinden itibaren hesaplanmak üzere altı ay içinde başvurusunu yapmak zorunda olduğu sonucunu çıkarmaktadır.

AİHM, *Özdemir-Türkiye* davasında (no: 59659/00) benzer bir itirazı daha önce reddettiğini hatırlatmaktadır. AİHM farklı bir sonuca varmak için hiçbir gerekçe görmemekte ve dolayısıyla Hükümet'in itirazını reddetmektedir. Bundan dolayı bu şikayet AİHS'nin 35Ş3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun değildir. Bu şikayet başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesine ters değildir. Dolayısıyla şikayeti kabuledilebilir ilan etmek uygun olacaktır.

Hükümet AİHS'nin 6Ş1 maddesinin ihlal edilmediğini savunmaktadır.

AİHM, *Öcalan-Türkiye* davasında (no: 46221/99), sadece bir kısmı için bile olsa, bir sivilin askeri hakimden oluşan bir mahkemeye çıkarılması durumuna özel ihtimam gösterdiğini ve demokratik toplumda böylesi bir durumun mahkemelerin vermesi gereken güven duygusunu ciddi bir şekilde zedelediğine kanaat getirdiğini hatırlatmaktadır. Daha sonra AİHM, itiraz edilen mahkemenin usul işlemlerinin soruşturma, yargılama ve karar aşamalarının her birinde yasama ve yürütme güçlerinden bağımsız olması gerektiğini vurgulayarak, ilgili ceza davasında daha sonra da geçerli kalan yargılama işlem yada işlemlerinde askeri hakimnin rol alması durumunda, mahkemede daha sonraki yargılamanın meydana gelebilecek şüpheleri yok ettiği ortaya konulmadığı sürece, sanığın, yargılamanın tümünün uygun bir şekilde yapıp yapılmadığı konusunda şüphe duyabileceği sonucuna varmıştır. Daha da açık olmak gerekirse, bir sivil aleyhindeki davada, davanın ayrılmaz

parçasını oluşturan yargılama işlemine askeri hakimın katılması, yargılamanın tümünün tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından yürütüldüğü izlenimini ortadan kaldırmaktadır.

AIHM bu davada, iki hukuk ve bir askeri hakimden oluşan DGM önünde başvuran aleyhinde 20 Ekim 1994 tarihinde bir ceza davasının başlatıldığını tespit etmektedir. Askeri hakimın, kovuşturmanın başladığı tarihten yaklaşık beş yıl sonra 29 Haziran 1999 tarihinde bir hukuk hakimi ile değiştirilmesinden önce, tanıkların dinlenmesi ve başvuranın beyanlarının alınmasına ayrılan esas hakkındaki birçok duruşma gerçekleşmiş ve çok sayıda adli muamele yapılmıştır. Daha sonra yenilenmeyen bu muameleler, askeri hakimın yerine gelen hakim tarafından geçerli kılınmıştır.

Bu koşullarda mevcut dava, sözüedilen *Öcalan* davasından farklı değildir ve AIHM, askeri hakimın yargılama sona ermeden sivil hakimle değiştirilmesinin, başvuranın kendisini yargılamış olan mahkemenin tarafsız ve bağımsız olmamasına ilişkin makul şüphelerini ortadan kaldırdığını kabul edemez.

Dolayısıyla AIHS'nin 6§1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AIHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maddi ve manevi tazminat olarak sırasıyla 191.160 YTL [100.600 Euro] ve 50.000 Euro istemektedir. Ayrıca başvuran, sadece yeniden yargılanmanın yeterli adil tazmini oluşturacağına kanaat getirmektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AIHM, dava koşullarında ihlal tespitinin yeterli adil tazmin oluşturduğuna kanaat getirmektedir (Bkz. *mutatis mutandis Çiraklar-Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar). Aynı şekilde AIHM için, bu davada olduğu gibi bir kimse AIHS'nin gerekli kıldığı tarafsız ve bağımsız olma koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından cezaya mahkum edildiğinde, ilgilinin isteği üzerine yeni bir dava yada yargılamanın yeniden başlatılması, tespit edilen ihlalin düzeltilmesi için en uygun yolu teşkil edecektir (Bkz. *Öcalan*).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran AIHM önünde yapılan masraf ve harcamalar için 5.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

AIHM, elinde bulunan unsurları ve konuya ilişkin içtihadını gözönünde bulundurarak,

AIHM önündeki yargılama masrafı için 1.000 Euro'nun başvurana ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme Faizi

AIHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AIHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AIHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. Başvuranın uğradığı manevi zarar için mevcut kararın tek başına yeterli *adil tazmin oluşturduğuna*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro'nun miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödenmesine*,

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 10 Ekim 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DENİZ/Türkiye Davası*

Başvuru No:71355/01

Strazburg

27 Haziran 2006

OLAYLAR

1974 doğumlu başvuran Hasan Deniz, Paris'te ikamet etmektedir. Başvuran, 18 Nisan 1999 tarihinden 9 Haziran 1999 tarihine kadar *Özgür Bakış* gazetesinin Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yapmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM), 1 Haziran 1999 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığı, aynı gün 6. sayfada yayımlanan ve Fikret Başkaya tarafından yazılan "*Tarihi dava mı?*" başlıklı makale nedeniyle gazetenin toplatılmasına karar vermiştir.

İstanbul DGM yedek hakimi aynı gün, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ileri sürdüğü gerekçelere dayanarak gazetenin toplatılmasına karar vermiştir.

3 Ağustos 1999 tarihinde sunulan iddianameyle Cumhuriyet Başsavcılığı, 3713 sayılı Kanunu'nun 8§§1, 2 ve *in fine* ve 6§2 ve *in fine*, 5680 sayılı Kanun'un ek 2§1 ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 36. maddeleri uyarınca, başvuranın mahkum edilmesini, söz konusu gazetenin feshini ve belirtilen malların müsaderesini isteyerek, başvuran hakkında basın yoluyla ayrımcılık propagandası yaptığı gerekçesiyle dava açmıştır.

DGM, 13 Haziran 2000 tarihli kararla, 3713 sayılı Kanun'un 8§2 maddesi uyarınca "*Tarihi dava mı?*" başlıklı makaleyi yayımlaması nedeniyle ve ayrımcı propaganda yaptığı gerekçesiyle başvurana altı ay hapis ve 912.060.000 TL [yaklaşık 1.553 Euro] ağır para cezasına çarptırılmıştır.

DGM, TCK'nın 72. maddesi uyarınca cezaları birleştirerek, başvuranı 912.960.000 TL [yaklaşık 1.555 Euro] para cezasına çarptırmıştır.

Son olarak DGM, 5680 sayılı Kanuna ek 2ş1 maddesi uyarınca gazetenin üç gün süreyle yayımlanmasının yasaklanmasına karar vermiştir.

Yargıtay 15 Ocak 2001 tarihli kararla temyize gidilen kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabuledilebilirlik Hakkında

Hükümet görüş bildirmemektedir.

AİHM, elinde bulunan unsurları gözönünde bulundurarak başvurunun esastan incelenmesi gerektiğine kanaat getirmektedir. Ayrıca AİHM başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi tespit etmemektedir.

B. Esas Hakkında

Başvuran, cezai mahkumiyet kararının düşünce ve ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini savunmaktadır. Bu bağlamda ulusal makamların özellikle etnik azınlığa ilişkin fikir ve haberlerin alınması ve verilmesi, yayımlanması ve açığa çıkarılması hakkını tanımadıklarını ileri sürmektedir. Başvuran AİHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, 10ş1 maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilaf konusu olmadığını not etmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10ş2 maddesi bakımından, toprak bütünlüğünün korunması gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96). AİHM, bu değerlendirmeyi benimsemiştir. Buna karşın uyumsuzluk, bu müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, bu durumda ortaya çıkan sorunlara benzer sorunları birçok kez irdelemiş AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. özellikle *Ceylan-Türkiye*, no: 23556/94, *Öztürk-Türkiye*, no: 22479/93, *İbrahim Aksoy, Karkın-Türkiye*, no: 43928/98 ve *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95).

AİHM, içtihat kararları ışığında mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in, terörle mücadeleye bağlı zorlukların haricinde sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir argüman sunduğuna kanaat getirmektedir AİHM, başvuranın dava konusu basın makalesinde kullanılan terimlere büyük önem verecektir. Bu bağlamda AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları ve özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları gözönünde bulundurmaktadır (*İbrahim Aksoy ve Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar).

Dava konusu makalede, Abdullah Öcalan davası vesilesiyle Kürt sorunu konusunda yetkili makamların eleştirisi yapılmaktadır.

AİHM, DGM'nin dava konusu makalenin ayrımcı propaganda ifadelerini içerdiğine kanaat getirdiğini belirtmektedir. Ancak AİHM, yerel mahkemelerin aldığı kararlarda bulunan ve başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleyi haklı göstermek için yeterli olmayan gerekçeleri incelemiştir. (Bkz. *Mutatis mutandis, Sürek-Türkiye (no:4)*, no: 24762/94). AİHM, makalenin sert üsluptaki bazı bölümleri, Türk Devleti hakkında negatif bir tablo çizse de, ne şiddet kullanmaya, ne silahlı mücadeleye, ne de ayaklanmaya teşvik eder nitelikte olduğunu ve AİHM'nin gözünde, dikkate alınması gereken başlıca unsur olan konuşmanın kin güden bir konuşma olmadığını gözlemlemiştir (Bkz. *a contrario, Sürek-Türkiye (no:1)*, no: 26682/95, ve *Gerger-Türkiye*, no:24919/94).

AİHM, müdahalenin oranını belirlemek sözkonusu olduğunda, verilen cezaların niteliği ve ağırlığının da gözönünde bulundurulması gereken unsurlar olduğunu

belirtmektedir. Buna karşın AİHM, DGM'nin başvuranı ağır para cezasına çarptırdığını ve gazetenin üç gün süreyle yayımlanmasını yasakladığını tespit etmektedir.

Bu durumda, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararı hedeflenen amaçlarla orantılı olmayıp, "demokratik toplumda gerekli" değildir. Dolayısıyla AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayan ve mahkum eden DGM'nin, kendisine adil yargılanmayı sağlayacak "tarafsız ve bağımsız" bir mahkeme olmadığından şikayetçi olmaktadır. Başvuran özellikle sadece Asliye Ceza ve Ağır Ceza Mahkemeleri'nin 5680 sayılı Basın Kanunu alanına giren suçlar hakkında hüküm vermek için yetkili olduklarını savunmaktadır. Başvuran ayrıca, temyiz başvurusu hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Yargıtay'a sunduğu yazılı tebliğnamesine cevap verme olasılığı bulunmadığından dolayı Yargıtay önündeki yargılamanın hakkaniyete uygun olmadığından şikayetçi olmaktadır. Başvuran AİHS'nin 6Ş1 ve 3 –c maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

A. Kabuledilebilirliği Hakkında

1. DGM'nin Tarafsız ve Bağımsız Olması Hakkında

AİHM, başvuranın şikayetlerini dile getirirken hiçbir açıklama getirmediğini ve dolayısıyla bu yönde ileri sürülen argümanların tamamen dayanaktan yoksun olarak göründüğünü not etmektedir.

Buradan, şikayetin AİHS'nin 35Ş3 ve 4 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Tebliğnamesinin Tebliğ Edilmemesi Hakkında

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35Ş3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ve hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile ters düşmediği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla şikayetin kabuledilebilir olduğunu ilan etmek uygun olacaktır.

B. Esasa Dair

AİHM, başvuranın sunduğu şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı görüşlerinin niteliği ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmaması koşulları gözönüne alındığında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tebliğnamesinin tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6Ş1 maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç ve Abdullah Aydın* (no:2)).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca varılmasını sağlayacak ikna edici ne bir olay ne de bir argüman sunduğuna kanaat getirmektedir.

Dolayısıyla bu durumda AİHS'nin 6Ş1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 7, 9, 13, 14, 17 VE 18. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisinin yazmadığı ama izni alınarak yayımlanan makale nedeniyle mahkum edildiğini iddia etmektedir. Başvuran, hakkında verilen mahkumiyet kararına itiraz etmek için iç hukuk yolunun bulunmamasından şikayetçi olmaktadır. Başvuran, Kürt sorunu hakkında haber yayınlamaktan mahkum edildiğini savunmaktadır. Bu bağlamda başvuran, AİHS'nin 7, 9, 13 ve 14. maddelerinin (tek başına yada 6, 9, 10 ve 13. maddelerle birlikte) yanısıra 17 ve 18. maddelerini ileri sürmektedir.

AİHM elinde bulunan unsurları gözönüne alarak ve dile getirilen iddiaları incelemeye yetkili olduğu sürece bu şikayetler konusunda hiçbir ihlal göstergesi tespit etmemektedir. Buradan başvurunun bu kısmının, AİHS'nin 35Ş3 ve 4 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabuledilemez ilan edilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

Başvuran, kendisine gönderilen 10 Mart 2005 tarihli mektupta 41. madde hükümlerine dikkati çekilse de, AİHS'nin 29§3 maddesinin uygulanması kararından sonra hiçbir adil tazmin talebinde bulunmamıştır. Dolayısıyla AİHM, bu bakımdan herhangi bir ödemenin yapılmasına gerek olmadığına kanaat getirmektedir (*mutatis mutandis Willekens-Belçika*, no: 50859/99).

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tebliğnamesinin tebliğ edilmediğine ve ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine dair yapılan şikayetlerin *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 27 Haziran 2006 tarihinde, İçtüzüğü 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DOĞRUSÖZ VE ASLAN/Türkiye*

Başvuru No. 1262/02

Strazburg

30 Mayıs 2006

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Edip Doğrusöz ve Mehmet Aslan ("başvuranlar") isimli iki Türk vatandaşı tarafından, 27 Kasım 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 1262/02) kaynaklanmaktadır.

Başvuranlar, sırasıyla Hatay ve İstanbul Barosu'na bağlı avukatlar Z. Kadayıfçı ve T. Gürsel tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1931 ve 1930 doğumludur ve sırasıyla Ankara ve Hatay'da ikamet etmektedir.

Başvuranlar 1965 yılında Hatay'da Samandağ Belediyesi'nden bir arsa satın almışlardır.

9 Eylül 1976 tarihinde İmar ve İskân Bakanlığı arazi tesviye faaliyetleri yürütmüş ve başvuranların arsasının bulunduğu bölgedeki kıyı şeridini belirlemiştir.

27 Nisan 1995 tarihinde, Hazine adına hareket eden Samandağ Belediyesi, Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nden başvuranların arsasının kıyı şeridi dahilinde olup olmadığını

belirlenmesini talep etmiştir. Belediye, Kıyı Kanunu'na göre sözkonusu arsanın şahıslara ait olamayacağını, sadece kamu yararı için kullanılabileceğini öne sürmüştür.

3 Mayıs 1995 tarihinde Mahkeme tarafından görevlendirilen bir jeomorfoloğ, bir harita uzmanı ve bir ziraat mühendisinden oluşan bilirkişi heyeti, başvuranların arsasını incelemiş ve arsanın kıyı şeridinin içinde olduğu sonucuna varmıştır.

3 Temmuz 1995 tarihinde Hazine adına hareket eden Samandağ Belediyesi, Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açarak başvuranların arazinin mülkiyetine ilişkin tapu kaydının silinmesini talep etmiştir. Ayrıca Belediye, Mahkemeden arazinin dava sonuçlanıncaya kadar devrini engellemek için ihtiyati tedbir çıkarmasını talep etmiştir.

19 Eylül 1996 tarihinde, başvuranlar, Mahkemeye 3 Mayıs 1995 tarihli bilirkişi raporuna itiraz eden bir dilekçe sunmuşlardır. Bilirkişi raporunun mülklerinin üzerindeki bitki örtüsünü ve çevredeki binaların yaş ve niteliklerini dikkate almaması sebebiyle tapu kaydının silinmesi için dayanak olarak kabul edilemeyeceğini iddia etmişlerdir. Ayrıca Belediyenin mülkün ilk sahibi olarak araziye elden çıkarmakla kalmayarak bir imar planını yürürlüğe sokarak bölgede yapı inşa edilmesini teşvik ettiğini öne sürmüşlerdir.

Mahkeme, başka bir bilirkişi heyetinin görüşüne başvurma kararı almıştır. İkinci incelemeyi takiben 28 Ekim 1997 tarihinde heyet birinci raporu teyit etmiştir. Raporun özeti şu şekildedir:

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

“Bölgede ilk kadastro ölçümü 29 Mart 1948 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu yüzden arsanın tapu sicili Kıyı Kanunu yürürlüğe girmeden önce kaydedilmiştir. İhtilafli arazi parçası Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın onayladığı imar planı kapsamındadır. Ancak şu anda bu arsa üzerinde yapı bulunmamaktadır.

Çevre bölgede yürütülen inceleme, arsanın denizin uzantısı olarak kabul edilen sahilde yer aldığını ortaya çıkarmaktadır. Toprak, kumsal özelliğindedir. Toprağın ekim-dikim için elverişli olmaması nedeniyle arsa üzerinde bitki bulunmamaktadır.

Arsa, kıyı şeridinin içindedir. Bu yüzden ihtilafli arsanın Devletin tasarrufunda olması zorunludur. Özel mülkiyet konusu olamaz.”

16 Aralık 1999 tarihinde Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi Hazine'nin talebini onamış ve tapu kaydının silinmesini kararlaştırmıştır. Aynı zamanda, başvuranların davacının yasal masraflarını tazmin etmelerini öngörmüştür.

Mahkemenin nihai kararındaki muhakemesinin özeti şu şekildedir:

“Kıyı şeridinin belirlendiği dönemde 6785 sayılı İmar Kanunu (9 Temmuz 1956 tarihli) yürürlükteydi. 6785 sayılı Kanun'un 105. maddesinde yer alan kıyı şeridi tanımı 3621 sayılı Kıyı Kanunu'ndaki tanıma benzerlik göstermektedir. Anayasanın 43. maddesi kıyıların Devletin tasarrufunda olduğunu belirtmektedir. Bu ifade aynı zamanda Medeni Kanun'un 641. maddesinde, Tapu Kanunu'nun 33. maddesinde ve Kadastro Kanunu'nun 16. maddesinde de yer almaktadır. Bu yüzden kıyıları özel mülkiyet haklarına tabi olamaz. 25 Şubat 1986 ve 18 Eylül 1991 tarihli Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere bu araziler üzerinde yapı inşası ve bu yapıların iyi niyetle kullanılması bu kurala istisna oluşturamaz.

Yukarıdakilerin ışığında Mahkeme, başvuranların adına düzenlenmiş tapu kaydının silinmesini kararlaştırmıştır. Ayrıca Mahkeme'nin kararı kesinlik kazanana kadar ihtiyati tedbirlerin uzatılmasına hükmeder.”

Başvuranlar bu karara itiraz etmiş, bu mülk üzerinde yetkililerce kabul edilmesi zorunlu olan kazanılmış haklarının bulunduğunu iddia etmişlerdir. Ayrıca, 1938 yılında yapılan kadastro ölçümlerine göre arsanın kısıtlanmasız bir kamu alanı olarak tayin edildiğini öne sürmüşlerdir. Bir bölgeye ait kadastro planlamasının sadece bir kez yapılabilmesi nedeniyle bahse konu arazinin mülkiyet haklarıyla ilgili tartışma yapılamayacağını öne sürmüşlerdir. Buna ek olarak bilirkişi heyetinin kıyı şeridinin tespitinde hata yaptığını iddia etmişlerdir.

3 Ekim 2000 tarihinde Yargıtay, bilirkişi raporları ve bu konudaki yerleşmiş içtihadın ışığında Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

30 Nisan 2001 tarihinde Yargıtay başvuruların kararın düzeltilmesi talebini Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 440. maddesindeki şartların hiçbirinin davada mevcut olmaması nedeniyle reddetmiştir. Karar, 5 Haziran 2001 tarihinde başvurulara tebliğ edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN EK 1 NO'LU PROTOKOLÜ'NÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesi'nin ihlal edilerek, kendilerine tazminat ödenmeden arsalarından yoksun bırakıldıkları hususunda şikayette bulunmuşlardır.. 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesi'ne göre:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hanel getirmez."

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet öncelikle, başvurunun, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi uyarınca altı aylık süre sınırına bağlı kalamadığı gerekçesiyle, AİHM'nin başvuruyu reddetmesini istemiştir. Hükümet, bu hükmün amacı doğrultusunda, sürenin, yerel makamların nihai kararlarını verdiği tarih olan 30 Nisan 2001 tarihinde ya da nihai kararın başvurulara tebliğ edildiği tarih olan 5 Haziran 2001 tarihinde işlemeye başlamış olduğunu iddia etmiştir. Buna karşılık başvuranlar başvurularını AİHM'ye 21 Kasım 2001 tarihinde sunmuşlardır.

AİHM, yerel makamların nihai kararlarının kendilerine 5 Haziran 2001 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine, başvuruların, başvurularını 21 Kasım 2001 tarihinde AİHM'ye sunmakla, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi'nde belirlenen koşula riayet ettiklerini kaydetmektedir. Dolayısıyla bu ön itiraz reddedilmelidir.

İkinci olarak, Hükümet, başvuruların, iç hukukta kendilerine tanınan idari ve medeni hukuk yollarından tam olarak yararlanmayı başaramayarak, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi'nin gerektirdiği biçimde iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmüştür.

Başvuranlar, iç hukukta mülkiyet haklarıyla ilgili etkili başvuru yollarının bulunmadığını iddia etmişlerdir.

AİHM, Hükümet'in gösterdiği medeni ve idari hukuk yollarının, başvurulara, tapu sicilinde kendi adlarına olan kayıtların ancak kanuna aykırı olarak geçersiz kılınması durumunda tazminat yolu açabileceğini gözlemlemektedir. Öte yandan, Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi, sözkonusu arazinin kıyı şeridinde olması nedeniyle Devlet'in yetkisinde olması gerektiği kararını vererek, başvuruların tapularını Kıyı Kanunu'na göre geçersiz kılmıştır.

Bu nedenle AİHM, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemesiyle ilgili ön itirazını reddetmiştir. AİHM, ayrıca, başvurunun diğer bakımlardan kabuledilmez olmadığını, bu nedenle kabuledilebilir ilan edilmesi gerektiğini kaydetmiştir.

B. Esaslar

1. AİHM'ye sunulan savunma

Hükümet, Anayasa'ya göre, kıyıların Devlet'e ait olduğunu ve hiçbir zaman özel mülkiyet konusu edilemeyeceklerini savunmuş, başvuranların tapularının iptal edilmesiyle, Samandağ İlk Derece Mahkemesi'nin aslında kanuna aykırı bir durumu düzelttiğini öne sürmüştür. Ayrıca Hükümet, zaten Devlet'e ait olan mülkün kamulaştırılması mümkün olmadığından, başvuranlara, tapularının geçersiz kılınmasına istinaden tazminat ödenemeyeceğini iddia etmiştir. Bu bakımdan, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 27 Şubat 1980 tarihli, kıyı alanlarının hukuki bir bedellerinin olmadığı ve bu nedenle satışlarının geçersiz sayılacağıyla ilgili kararını sunmuştur.

Hükümet ayrıca, Medeni Usul Hukuku'nun, hukuki bir ihtilaf için yapılan mahkeme masraflarını kaybeden tarafın üstlenmesini şart koştuğunu savunmuştur. Hükümet, bu şikayetin, AİHS'nin temin ettiği haklarla ilgisi olmadığını iddia etmiştir.

Başvuranlar, mülkü satın aldıkları tarih olan 1965 yılında, tapu sicilinde, mülkün kıyı şeridinde olduğuna dair herhangi bir belirti olmadığını iddia etmişlerdir. Başvuranlar, Samandağ Belediyesi'nin Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açtığı tarih olan 1995 yılına dek, bu durumdan habersiz olduklarını ifade etmişlerdir. Kıyı şeridinde olduğu iddia edilen arazinin tapusunu kanuna aykırı olarak kaydetmekle sorumlu Devlet makamlarının, kayıplarını telafi etmeleri gerektiğini iddia etmişlerdir. Başvuranlar ayrıca, kayıplarına ek olarak, ulusal mahkemelerin, takibat sona erdiğinde, tüm hukuki masrafları kendilerinin ödemelerine karar verdiği konusunda şikayetçi olmuşlardır.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi anlamı dahilinde mal ve mülkten yoksun bırakmanın gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlerken, mülkün kamulaştırıldığı mı yoksa mülke resmi olarak el mi koyulduğunun değerlendirilmesi ve bununla birlikte görünenlerin ardına bakılıp şikayet konusu durumun gerçeklerinin incelenmesi gereklidir. AİHS'nin maksadı "pratik ve etkili" hakları güvence altına almak olduğuna göre, durumun *de facto* kamulaştırmaya varıp varmadığı tespit edilmelidir (bkz. *Sporrong ve Lönnroth – İsveç*, 23 Eylül 1982 tarihli karar, Seri A no. 52, ss. 24-25, § 63).

Bu bağlamda, AİHM, bir kişiyi mülkünden yoksun bırakan bir önlemin "kamu yararına" meşru bir amaç gütmesi gerektiğini ve başvuru yollar ve gerçekleştirilmesi amaçlanan hedef arasında makul bir oransallık ilişkisi olması gerektiğini anımsar (*ibidem*, § 69). Söz konusu kişinin "kişisel ve haddinden fazla yük" taşımak zorunda kalmış olduğu durumda gerekli denge kurulamayacaktır (*ibidem*, § 73).

Sözleşmeye taraf olan Devlet'lerin yasal sistemleri uyarınca, tazminat ödemesi olmadan kamu yararına mala el koymanın ancak, halihazır dava ile ilgisi olmayan, istisnai durumlarda haklı olarak kabul edilebileceğini yineler. 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesince sağlanan mülkiyet hakkının korunması, eşdeğerde herhangi bir ilkenin mevcut olmaması halinde büyük ölçüde boş ve etkisiz olur (*Lithgow ve Diğerleri – İngiltere*, 8 Temmuz 1986 tarihli karar, Seri A no. 102, § 128).

Bu davada, AİHM, başvuranların, tartışma konusu arsayı 1965 yılında Samandağ Belediyesi'nden aldıklarını ve arsanın, kesinti olmadan, 2001 yılına kadar adlarına kayıtlı olduğunu gözlemlemektedir. Arsanın alındığı tarihte, kayıtlarda, kişilere böyle bir mülkiyeti yasaklayan herhangi bir uyarı veya arsanın kıyı şeridi bölgesi içinde yer aldığına dair bir ifade mevcut değildi. Tapu senedi, 30 Nisan 2001 tarihinde Yargıtay tarafından onanan Samandağ Hukuk Mahkemesi'nin 19 Aralık 1999 tarihli kararı ile Hazine'ye devredilmiştir. Bu nedenle, yerel mahkemelerin kararı, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci cümlesi anlamı dahilinde başvuranları açıkça mülkiyetlerinden yoksun bırakmıştır (bkz., *mutatis mutandis*, *Brumărescu – Romanya* [BD], no. 28342/95, § 77, AİHM 1999-VII).

AİHM, Samandağ Hukuk Mahkemesi'nin, arsayı Hazine adına tescil etme kararının kanun tarafından öngörüldüğünü kaydeder. Zira, bu karar, Kıyı Kanunu hükümlerine, Anayasa'nın 43. maddesine, Tapu Kanunu'nun 33. maddesine ve Kadastro Kanunu'nun 16. maddesine dayanmış ve Anayasa Mahkemesi'nin içtihatları doğrultusunda olmuştur. Ayrıca, mülkiyetten yoksun bırakmanın kamu yararına olduğunun taraflar arasında anlaşmazlık

konusu olmadığını kaydetmektedir. Bu gerçek aynı zamanda yerel mahkemelerin kararında da kaydedilmiştir. Ancak, başvuranlar, tapularının Hazine'ye devredilmesine karşılık herhangi bir tazminat almamışlardır ve Hükümet, bu tutumu haklı çıkarabilecek ikna edici herhangi bir unsura atıfta bulunmamıştır.

AİHM, mülkiyetlerine karşılık yeterli tazminatın ödenmediği bu durumda, kanun tarafından öngörülmesine rağmen, sözkonusu müdahalenin, kamu yararı gerekleri ve kişinin temel haklarının korunması gerekleri arasındaki adil dengeyi sağlamadığını değerlendirmektedir (bkz., *mutatis mutandis*, *N.A. ve Diğerleri – Türkiye*, no. 37451/97, §§ 41-42, AİHM 2005-...).

Sonuç olarak, AİHS'nin 1 No.'lu Protokol'ünün 1. maddesinin ihlal edildiği kararına varır.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“ Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören tarafın hakkaniyete uygun bir surette tatminine hükmeder.”

A. Zarar

Başvuranlar, maddi ve manevi zararları için 50,000 Amerikan Doları tazminat talep etmiştir. Maddi tazminat taleplerini, 16 Aralık 2006 tarihli, başvuruların isteği üzerine hazırlanmış ve Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi'ne sunulmuş bir bilirkişi raporuna dayandırmışlardır. Sözkonusu rapora göre, ihtilafli toprağın değeri, 46,800¹ Türk Lirasıdır.

Hükümet, 16 Aralık 2005 tarihli bilirkişi raporu sonuçlarına deliller ileri sürerek itiraz etmiştir. Toprağın, bir inşaat mühendisi yerine bir jeolog ve bir jeomorfolog tarafından değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, bu nitelikteki bir toprağın piyasa değerinin olamayacağını iddia etmiştir. İddialarını desteklemek için 21 Şubat 2006 tarihli bir diğer bilirkişi raporu sunmuştur. Biri jeolog biri iktisatçı iki doçent tarafından hazırlanan sözkonusu rapora göre, ihtilafli toprak herhangi bir alışveriş konusu olamaz. Bu nedenle piyasa değerine sahip değildir.

Hükümet ayrıca, başvuruların manevi tazminat taleplerinin, haddinden fazla olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, tespit edilen ihlalin temelini, el koymanın yasa dışılığında ziyade tazminat eksikliği olması durumunda, tazminatın mülkün tam değerini yansıtmasının gerekli olmadığını yineler (*I.R.S ve Diğerleri* (adil tazmin), no. 26338/95, § 23-24, 31 Mayıs 2005). Bu nedenle, başvuruların tazminat alma hususundaki yasal beklentilerini karşılayacak bir meblağın götürü usulü belirlenmesini uygun bulur.

Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM başvurulara müşterek olarak maddi zarar için toplam 26,000 Euro ödenmesine karar verir.

Başvuranların manevi tazmin taleplerine ilişkin AİHM, sözkonusu dava koşullarında, ihlal tespitinin yeterli adil tazmin teşkil ettiğine hükmeder (*belirtilen karar*, § 28).

B. Mahkeme Masrafları

Başvuranlar, masraf ve harcamalarının tazmin edilmesini talep etmemiştir. Bu nedenle AİHM, sözkonusu başlık altında tazminat ödenmemesine karar verir.

C. Gecikme Faizi

40. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

¹ 16 Aralık 2005 tarihinde 29,000 Euro'ya denk gelmektedir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna,
2. AİHS'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna,
3. (a) Sorumlu Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, başvuranlara müşterek olarak bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi ile birlikte 26.000 Euro (yirmi altı bin Euro) maddi tazminatı, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürmek üzere ödemesine,
(b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş*,
4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin kalan kısmını *reddetmiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 30 Mayıs 2006 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLE
Zabıt Katibi

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERİN/Türkiye*

Başvuru No. 71342/01
Strazburg
10 Ağustos 2006

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşı Mehmet Salih Erin'in ("başvuran"), 13 Mart 2001 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") eski 34. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no. 71342/01).

Başvurayı görevini İzmir'de ifa etmekte olan avukat K. Bilgiç temsil etmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet"), AİHM huzurundaki davalar için bir Ajan tayin etmemiştir.

OLAYLAR

Başvuran, 1962 doğumludur ve İzmir'de yaşamaktadır.

A. Davanın Geçmişi

Belirsiz bir günde, İstanbul Havaalanı'ndaki polis memurları, sahte vize içeren pasaport bulandıran iki kişi yakalamıştır. Söz konusu kişiler, polise verdikleri ifadelerde, başvurana ve A.G.'ye, pasaportlarını damgalatmak için 3,000 Alman Markı ödediklerini

belirtmişlerdir. Müteakiben, 29 Ocak 1996 tarihinde polis memurları, başvuranın evini, kardeşi oradayken aramışlar ve başvurana, kardeşine ve diğer iki kişiye ait dört pasaport ele geçirmişlerdir.

6 Mart 1996 tarihinde başvuran, polise teslim olmuş ve gözaltına alınmıştır.

B. Yerel Mahkemeler huzurundaki davalar

7 Mart 1996 tarihinde başvuran, İzmir Sulh Hukuk Mahkemesi'ndeki savcı huzuruna çıkarılmış ve tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

14 Mart 1996 tarihinde İzmir Cumhuriyet Başsavcısı, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir iddianame sunarak başvuranı, sahte pasaport ve özellikle, yurtdışı çıkışları için sahte vize damgaları hazırlamakla suçlamıştır.

9 Mayıs 1996 tarihinde İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranı dinlemiş ve kefaletle serbest bırakmıştır.

30 Aralık 1998 tarihinde, suçun suç örgütü tarafından işlenmiş olarak nitelendirilmesi ardından, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi *madde bakımından* yetkisizlik kararı yayınlamış ve dava dosyasını İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne göndermiştir.

11 Şubat 1999 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi, *madde bakımından* yetkisizlik kararı yayınlamış ve dava dosyasını Yargıtay'a göndermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

25 Mart 1999 tarihinde Yargıtay, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nin *madde bakımından* yetkisizlik kararını geri çevirmiş ve sözkonusu suçun, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nin yetki alanında olduğuna karar vermiştir. Bu nedenle, dava dosyası İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

22 Mart 1999 ve 3 Aralık 2003 tarihleri arasında İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, sekiz duruşma düzenlemiştir. 3 Aralık 2003 tarihinde İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, davanın zaman aşımına uğramış olduğuna karar vererek cezai takibata son vermiştir.

HUKUK

I. AİHS'İN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, dava işlemlerinin uzunluğunun, AİHS'nin ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 6 § 1. maddesinde öngörülen “makul süre” gereğine uymadığı hususunda şikayette bulunmuştur:

“Herkes ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan ... davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

Hükümet, sözkonusu iddiaya itiraz etmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, AİHS'nin 35 § 3. maddesinde öngörülen iç hukuk yollarının tüketilmesi gereğine uymaması nedeniyle AİHM'nin, başvurunun kabuledilemez olduğuna karar vermesini istemiştir. Başvuranın şikayetini, yerel mahkemeler huzurunda sunmamış olduğunu belirtmiştir.

AİHM, iç hukuk yollarının tüketilmesi mecburiyetinin, başvuranın yalnızca sözkonusu duruma çare bulabilen ve iddia edilen ihlallerin tazminini sağlayan etkin ve yeterli iç hukuk

yollarının, normal şekilde kullanılmasını gerekli kıldığını yineler (bkz. *Karassev/Finlandiya* (karar), no. 31414/96, AİHM 1999-II).

AİHM, Türk adli sisteminin, davaları hızlandırmaya ilişkin iç hukuk yolları sağlamadığını gözlemlemektedir. Davalardaki gecikmeler için tazminat ödemesi de sağlamamaktadır. Dolayısıyla AİHM, başvuranın AİHS'nin 35 § 1. maddesinin gereklerini yerine getirmek için başvurmuş olması gereken etkin bir iç hukuk yolu bulunmadığı sonucuna varmaktadır (bkz. *Hartman/Çek Cumhuriyeti*, no. 53341/99, § 69, AİHM 2003-VIII). Bu nedenle, Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

AİHM, başvurunun AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında temelden yoksun olmadığını belirtmektedir. Ayrıca, kabuledilemez olduğu sonucuna varmak için gerekçe bulunmamaktadır. Bu nedenle, kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esaslar

AİHM, gözönünde bulundurulması gereken sürenin, başvuranın polis tarafından gözaltına alındığı 6 Mart 1996 tarihinde başladığını ve İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nin, sözkonusu suçun zaman aşımına uğramış olması nedeniyle cezai takibata son vermeye karar verdiği 3 Aralık 2003 tarihinde sona erdiğini belirtmektedir. Dava işlemleri, tek aşamada yaklaşık yedi yıl dokuz ay sürmüştür.

Hükümet, duruşmalara katılmaması nedeniyle başvuranın sözkonusu dava işlemlerinin uzamasına katkıda bulunduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, dava işlemlerinin uzunluğunun makul olup olmadığının, dava koşullarında ve aşağıda kaydedilen kriterler gözönünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiğini yinelemektedir: davanın karmaşıklığı, başvuranın tutumu ve ilgili makamların tutumları (bkz., *Pélissier ve Sassi/Fransa* [BD], no. 25444/94, § 67, AİHM 1999-II).

AİHM, sözkonusu davada ortaya çıkan konuların günışığına çıktığı birçok davada AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (bkz. *Pélissier ve Sassi/Fransa*).

Başvuranın tutumuna ilişkin AİHM, dava dosyasından başvuranın, dava işlemlerinin uzamasına katkıda bulunduğunun ortaya çıkmadığı kanısına varmaktadır.

Yetkili makamların tutumuna ilişkin AİHM, yerel mahkemeler huzurundaki dava işlemlerinin geciktiğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda, yerel mahkemeler arasındaki yargılama yetkisine ilişkin tartışmanın üç yıl sürdüğünü belirtmektedir. Ayrıca, 22 Mart 2001 ve 3 Aralık 2003 tarihleri arasında ilk derece mahkemesi, A. G.'nin adresinin bulunamadığı gerekçesiyle tüm duruşmaları ertelemiştir. Bu süre boyunca İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na beş adet yazı göndermiş ve A. G.'nin adresini bulmalarını istemiştir. Ancak, sonuç alınamamıştır. Bu nedenle, yetkili makamlar, davaya ilgilenirken özen göstermemişler ve önemli bir gecikmeye neden olmuşlardır. AİHM, Hükümet'in Hükümet'in dava işlemlerinin haddinden fazla uzaması, tek aşamada yedi yıl dokuz ay sürmesi, hususunda tatmin edici bir açıklamada bulunmadığı kanısındadır.

AİHM bu bağlamda AİHS'nin 6 § 1. maddesinin, Sözleşmeciler Devletler'e, adli sistemlerini mahkemelerinin, sözkonusu maddenin davaların makul süre içerisinde karara bağlanması da dahil olmak üzere her bir gereğini karşılayabileceği şekilde düzenleme görevini yüklediğini yinelemektedir (bkz., *Pélissier ve Sassi/Fransa*).

Konu hususunda içtihatını gözönünde bulunduran AİHM, sözkonusu davada, dava işlemlerinin uzunluğunun, haddinden fazla olduğu ve “makul süre” gereğini karşılayamadığı kanısındadır.

Dolayısıyla AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, maddi zarar için 10,000 Euro talep etmiştir. Ayrıca, manevi zarar için 10,000 Euro talep etmiştir.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

AİHM, Mahkeme huzurunda uğranıldığı iddia edilen maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında nedensel bir bağ olmadığı kanısındadır. Ancak, başvuruların manevi zarara uğramış olması gerektiği sonucuna varmaktadır. Davanın koşullarını ve içtihatını gözönüne alarak, başvurana sözkonusu başlık altında 6,000 Euro ödenmesine karar vermektedir.

B. Mahkeme Masrafları

Başvuran ayrıca yerel mahkemeler ve AİHM huzurunda uğramış olduğu mahkeme masrafları için 1,000 Euro tazminat talep etmiştir.

Hükümet, yalnızca gerçekten gerekli olduğu için uğranılan masrafların telafi edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Bu bağlamda, başvuranın ve temsilcisinin, mahkeme masraflarını gösteren belgeleri sunmadıklarını belirtmiştir.

AİHM içtihatına göre, bir başvuran ancak gerçekten gerekli olduğu için yapmak durumunda kaldığı ve miktarının makul olduğu masrafların telafisini hak etmektedir. Sözkonusu davada, elindeki bilgileri ve yukarıda kaydedilen kriterleri gözönünde bulunduran AİHM, talep edilen miktarı tam olarak ödenmesinin makul olduğu kanısındadır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna,
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna,
3. (a) sorumlu Devletin başvurana, kararın AİHS'nin 44 § 2. maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, kararın verildiği tarihte uygulanan oran üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, aşağıda kaydedilen miktarları ödemesi gerektiğine:
 - (i) manevi tazminat için 6,000 Euro (altı bin Euro),
 - (ii) mahkeme masrafları için 1,000 Euro (bin Euro),

- (iii) yukarıda kaydedilen miktarlara uygulanabilecek her tür vergi,
(b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş*,
4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin kalan kısmını *reddetmiştir*.

Claudia WESTERDIEK
Yazı İşleri Müdürü

Peer LORENZEN
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERKAN/Türkiye*

Başvuru No. 12091/03
Strazburg
4 Temmuz 2006

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşı Ahmet Erkan'ın (“başvuran”), 6 Temmuz 1998 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme'nin (“Sözleşme”) eski 25. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (“Komisyon”) yaptığı başvurudur (başvuru no. 12091/03).

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuran, 1954 doğumludur ve Ankara'da yaşamaktadır.

1990 senesinde belirsiz bir günde Devlet Karayolları Genel Müdürlüğü, Ankara Otobanı'nı inşa etmek için Ankara'da başvurana ait olan bir parsel toprağı kamulaştırmıştır. Yetkili makamlar, kamulaştırma gerçekleştirildiğinde, bilirkişi komitesince değerlendirilmiş toprağın bedelini, başvurana ödemiştir.

Başvuranın talebi üzerine, 21 Nisan 1994 tarihinde Ankara Hukuk Mahkemesi, uygulanabilir yasal oran üzerinden işleyen faiz ile birlikte başvurana ek tazminat ödenmesine karar vermiştir.

11 Aralık 1995 tarihinde Yargıtay, sözkonusu kararı onamıştır.

28 Ocak 1998 tarihinde 313,000,000 Türk Lirası tutarındaki meblağ, başvurana ödenmiştir.

HUKUK

I. 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, ödenebilir gecikme faizinin, Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı ile uyumlu olmaması nedeniyle yetkili makamlardan 1998 senesi Ocak ayında kamulaştırma için almış olduğu ek tazminatın değerinin düştüğü hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetini, 1 No.lu Protokol'ün ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 1. maddesine dayandırmıştır:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, sözkonusu şikayetin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında temelden yoksun olmadığını belirtir. Ayrıca, şikayetin kabul edilemez olduğuna karar vermek için gerekçe bulunmamaktadır.

B. Esaslar

AİHM, sözkonusu davada ortaya konan meselelere benzer meselelerin günışığına çıktığı bir grup davada 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. *Akkuş*, sayfa 1317, § 31).

Hükümet tarafından sunulan olayları ve iddiaları değerlendiren AİHM, daha önceki davalarda varmış olduğu sonuçlardan farklı bir sonuca varmak için gerekçe olmadığı

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. kanısındadır. Yerel mahkemelerce ödenmesine karar verilen ek tazminatın ödenmesindeki gecikmenin, kamulaştırmadan sorumlu makama atfedilebileceği ve mülk sahibinin, toprağının kamulaştırılması yanında ayrıca sıkıntı çekmesine neden olduğu sonucuna varmıştır. AİHM, umumi menfaat talepleri ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkının korunması arasında korunması gereken hassas dengenin bozulmasına yol açan kişisel ve haddinden fazla bir yüke maruz bırakıldığı kanısındadır.

Sonuç olarak, 1 no.lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi ve Manevi Zarar

Başvuran, adil tazmine ilişkin görüşlerinde, başvuru formunda belirttiği iddialarını yinelemiş ve maddi tazminat olarak 567 Dolar talep etmiştir. Ayrıca, 2,000,000,000 Türk Lirası tutarında manevi tazminat da talep etmiştir.

Akkuş kararında uyguladığı hesaplama metodunu kullanan ve ilgili ekonomik veriyi gözönüne alan AİHM, başvurana maddi zarar için toplam 475 Euro ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğinin tespit edilmesinin, manevi tazminat için başlıbaşına yeterli tazminat teşkil ettiği kanısındadır.

B. Mahkeme Masrafları

Başvuran ayrıca, AİHM huzurunda maruz bırakıldığı masraf ve harcamalar için 1,000,000,000 Türk Lirası tazminat talep etmiştir.

Hükümet, sözkonusu meblağa itiraz etmiş ve AİHM'den, masraf ve harcamalar için tazminat ödememesini istemiştir.

Mevcut bilgiyi gözönüne alarak değerlendirmede bulunan AİHM, başvurana sözkonusu başlık altında genel toplam olarak 500 Euro ödenmesini makul bulmuştur.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna,
2. AİHS'nin 1 No.lu Protokol'ünün 1. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna,
3. İhlal bulgusunun, manevi tazminat için başlıbaşına yeterli tazminat teşkil ettiğine,

4. (a) sorumlu Devlet'in, kararın AIHS'nin 44 § 2 Maddesi'ne göre kesinlik kazandığı tarihten itibaren üç ay içerisinde başvurana, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere aşağıdaki miktarları ödemesine:

- (i) maddi zarar için 475 Euro (dört yüz yetmiş beş Euro),
- (ii) masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz Euro),
- (iii) yukarıdaki meblağlara uygulanabilecek her tür vergi,

(b) yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna,

4. Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 4 Temmuz 2006 tarihinde, İtüzüğün 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EROĞLU/Türkiye Davası*

Başvuru No: 59769/00

Strazburg

21 Eylül 2006

OLAYLAR

1972 doğumlu başvuran İstanbul Kadıköy'de ikamet etmektedir.

PKK bünyesinde eylem yapmaktan aranan başvuran 6 Kasım 1996 tarihinde bir gösteri sırasında yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Başvuran 8 Kasım 1996 tarihinde polise vermiş olduğu ifadesinde aleyhinde yapılan suçlamalara karşı çıkmıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı 19 Kasım 1996 tarihli bir iddianame ile başvuran hakkında kamu davası açmış ve TCK'nın 169. ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddelerinin uygulanmasını talep etmiştir.

Aralarında askeri bir hakimin de yer aldığı DGM heyeti 26 Ağustos 1998 tarihinde hakkında yapılan ithamlardan suçlu bulmuş ve başvuranı üç yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 16 Aralık 1999 tarihinde temyizine gidilen kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AIHS'NİN 6 § 1. ve 14. MADDELERİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabul edilebilirlik hakkında

Başvuran kendisini yargılayıp mahkum eden DGM mahkemesi heyeti arasında askeri bir hakimin bulunması nedeniyle bu mahkemenin bağımsız ve tarafsız olmayışından şikayetçi olmakta bu yönde AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Başvuran ayrıca, DGM tarafından hükmedilen cezalar ile umumi hukukta diğer mahkemeler tarafından tutulu bulundurma hakkında alınan kararlar arasında farklılıklar bulunduğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6. maddesiyle birlikte 14. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Başvuran 17 Şubat 2006 tarihli yazılı görüşlerinde AİHS'nin 5 § 3. ve 3. maddelerinin ihlal edildiğini öne sürmüştür.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet bir ihlalinin olduğuna karşı çıkmakta ve AİHM'den başvuranın şikayetlerinin kabul edilemez ilan edilmesi talebinde bulunmaktadır.

AİHM, başvuran tarafından 17 Şubat 2006 tarihinde yazılı olarak Sözleşmenin 5 § 3. ve 3. maddelerine dair yapılan şikayetlerin geç yapıldığı ve AİHS'nin 35 § 4. maddesinin uygulanmasına istinaden reddedilmesi gerektiği tespitini yapmaktadır.

AİHS'nin 6. maddesiyle birlikte 14. maddesi hakkında yapılan şikayet ile ilgili olarak AİHM, yapılan suçlamanın yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık etmek gibi Türk hukukunda «terörist» eylemler için nitelendirilen ağır bir suç kapsamında olduğunu not etmekte,

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yapısına ve işleyişine dair 2845 sayılı Kanun'un «terörist» olmakla itham edilen herkesin, özellikle cezaların infaz usulünde ve gözaltı süresinin sınırlandırılmasında umumi hukuka göre daha az elverişli bir muameleye tabi tutulmasını öngördüğünü hatırlatmaktadır. Sözü edilen ayırım farklı gruplardaki kişiler arasında değil ağırlık derecesini yasayı uygulamadan sorumluların belirlediği değişik türdeki suçlar arasındadır. Bu doğrultuda, AİHS'ye aykırı olarak bir «ayırımın» mevcut olduğu neticesine varacak hiçbir unsur bulunmamaktadır (Bkz. Gerger-Türkiye kararı, no: 24919/94, 8 Temmuz 1999).

Şikayetin bu bölümü AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca dayanaktan yoksun bulunmakta ve 35 § 4. maddenin uygulanması gereğince reddedilmektedir.

AİHM, yerleşik içtihadından doğan kıstaslar (Bkz. özellikle Çıraklar-Türkiye kararı, 28 Ekim 1998) ve sunulan delillerin bütünü ışığında başvuranın Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde askeri bir hakimin yer almasına dair şikayetin esastan incelenmesi gerektiğine itibar etmektedir. Ayrıca kabul edilemezliğe ilişkin hiçbir gerekçe yer almamaktadır.

B. Esas hakkında

AİHM, daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir. (Bkz. Özel kararı ve Özdemir-Türkiye kararı no: 59659/00 6 Şubat 2003).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını kaydetmekte, bunun yanı sıra aralarında askeri bir hakimin de yer aldığı Devlet Güvenlik Mahkemesi karşısında başvuranın «ulusal güvenliğe» dayalı suçlardan yargılanması konusunda endişe duymasının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır. Başvuran, hakkında açılan davada Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını yabancı gerekçelere dayandırdığı yönünde bir şüphe duyabilir. Bu nedenle başvuranın bu

yargı makamının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekir. (Incal-Türkiye kararı, 9 Haziran 1998).

AİHM, başvurayı yargılayıp mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 6 § 1. madde uyarınca bağımsız ve tarafsız olmadığı sonucuna varmıştır.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuran 250.000 Euro maddi zarara uğradığını iddia etmekte, ayrıca 50.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

Öne sürülen maddi zarara ilişkin AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki sürecin Sözleşmenin ihlali ile sonuçlanmadığı haller üzerinde durmadığını kaydederek başvurana bu yönde bir tazminat ödenmesine gerek olmadığını ifade etmektedir. (Bkz. Findlay-İngiltere kararı, 25 Şubat 1997).

AİHM, manevi tazminatla ilgili olarak, ihlal kararının tespitinin öne sürülen manevi zarar açısından başlı başına bir manevi tazmini oluşturduğunu kaydetmektedir.

Sözleşme tarafından öngörülen bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkumiyet kararı alındığında, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılması, ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturur (Bkz. Öcalan-Türkiye Büyük Daire kararı, no: 46221/99, AİHM 2005-...).

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran iç hukukta ve AİHM nezdinde yapmış olduğu yargı giderleri için 15.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktara karşı çıkmıştır.

Mahkemeye sunulan unsurlar ve bu yöndeki yerleşik içtihat doğrultusunda AİHM, tüm yargı giderleri için başvurana 800 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranın İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığına dair şikayetinin *kabuledilebilir*, bunun dışında kalanların *kabuledilemez olduğuna*;

2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. a) İhlal tespitinin manevi zarar için başlı başına bir adil tazmini *oluşturduğuna*;

b) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek ve miktara

yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana masraf ve harcamalar için 800 (sekiz yüz) Euro ödemesine;

c) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin uygulanmasına;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 21 Eylül 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

FALAKOĞLU/Türkiye Davası (No:2)

Başvuru No:11840/02

Strazburg

10 Ekim 2006

OLAYLAR

Başvuran 1974 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran, merkezi İstanbul'da bulunan *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürüdür.

3 Aralık 2000 tarihinde *Yeni Evrensel* gazetesinin 791. sayısının 6. sayfasında “*Yedekle ve Kullan*” başlıklı bir yazı yayınlanmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 13 Aralık 2000 tarihli bir iddianameyle, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran hakkında ceza davası açmıştır. DGM Cumhuriyet Başsavcısı söz konusu maddeye dayanarak, başvurunu Türk Ceza Kanunu'un 312 § 2. maddesi uyarınca halkı ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik etmekle suçlamıştır.

Başvuran İstanbul DGM'de görülen davasında, dava konusu makale yazarının Kürt sorunu hakkında kişisel bakış açısını yansıttığını belirterek, ırk veya bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek gibi bir amaç gütmeye çalıştığını ve özellikle AİHS'nin 6. ve 10. maddeleri ile sağlanan güvenceye atıfta bulunmuştur.

18 Temmuz 2001 tarihinde, üç sivil hakimden oluşan İstanbul DGM heyeti, TCK'nın 312 § 2 maddesi uyarınca başvurunu suçlu bularak, iki yıl hapis cezası ile birlikte 182.520.000 Türk Lirası para cezasına çarptırmış, ardından hapis cezasını para cezasına çevirerek başvurunu 2.403.180.000 T.L (yaklaşık 1780 Euro) ödemeye mahkum etmiştir. Mahkeme ayrıca 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 2 § 1. maddesi gereğince gazetenin iki gün süreyle geçici olarak yayınına durdurmasına karar vermiştir.

Karar gerekçelerinde iddianamede yer alan dava konusu makalenin ilgili kısımlarına atıfta bulunan İstanbul DGM, Kürt sorununu ve Kürt kökenli insanlara uygulanan baskıyı tartışma konusu yapan bu türden makalelerin, TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca ırk ve bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiğine kanaat getirmiştir.

Yargıtay, ilk derece mahkemesinin gerekçeleri ile dosyanın içeriğini dikkate alarak 21 Kasım 2001 tarihinde temyiz edilen kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürü sıfatıyla mahkum edilmesinden şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesine gönderme yapmaktadır.

AİHM bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3 maddesine göre açıkça dayanaktan yoksun kabul edilemeyeceğini saptamıştır. Bunun dışında başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığından Mahkeme, sözkonusu şikayeti kabuledilebilir bulmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürü sıfatıyla mahkum edilmesinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

Hükümet başvuranın bu savına karşı çıkmaktadır. Başvuranın ifade özgürlüğü hakkında yönelik bir müdahalenin varlığını kabul etmekle birlikte Hükümet, bunun AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafıyla haklı kıldığını savunmaktadır.

AİHM sözkonusu mahkumiyet kararının, Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği hususunun taraflar arasında bir ihtilafa yol açmadığını belirtir. AİHS'nin 10 § 2 maddesi uyarınca müdahalenin yasa ile öngörüldüğüne ve toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amaç güttüğüne yönelik bir itirazda da bulunulmamıştır (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96, 4 Haziran 2002). Bu durumda anlaşmazlık, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, dava konusu makalede, makale yazarının “Türk-Kürt ve diğer milliyetlerden tüm emekçilere” çağrıda bulunarak “inkar ve baskı politikası” konusuna değindiğini “hukuki eşitliğin tanınması” şeklindeki açıklamalara yer verdiğini tespit etmektedir. Makale yazarına göre “Anayasal ve fiili eşitliğin sağlanması önündeki tüm yasakların son bulması, asimilasyon hedefli politikalarından vazgeçilmesi (...)” gerekmektedir.

DGM, Kürt sorununu ve Kürt kökenli insanlara uygulanan baskıyı tartışma konusu yapan bu türden makalelerin, TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca ırk ve bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiğine kanaat getirmiştir.

AİHM iç mahkemeler tarafından belirtilen gerekçeleri dikkatle incelemiş ve bu gerekçelerin tek başına, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı kılmaya yeterli olamayacağı sonucuna varmıştır (Bkz., *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye* no: 24762/94, 8 Temmuz 1999). Ayrıca, yapılan incelemeden, bu makalenin şiddeti, isyanı ya da demokratik ilkelerin her türlü inkarını teşvik ettiği şeklinde bir değerlendirilme yapılması için bir neden görememektedir.

Diğer yandan AİHM daha önce bu davaninkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelediğini ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatır (Bkz. özellikle, *İbrahim Aksoy-Türkiye* no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, 2 Ekim 2003). AİHM mevcut davayı içtihatları ışığı altında incelemiş ve terörle mücadeleyle ilgili zorluklara karşın, Hükümetin davayı farklı şekilde sonuçlandıracak hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. (Bkz. *İbrahim Aksoy*, ve *İncal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*).

AİHM ayrıca, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararında sözkonusu durumda verilebilecek olan en ağır cezanın, yani para cezasıyla beraber iki yıl hapis cezasının- bu ceza daha sonra para cezasına çevrilmiştir- verildiğini tespit etmektedir. Ayrıca, sözkonusu gazetenin yayınının iki gün süreyle durdurulmasına karar verilmiştir.

Sonuç olarak, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararının amaçlanan hedeflerle orantısız olduğuna ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığına kanaat getirmektedir.

Bu nedenle AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 2.000 Euro talep etmektedir. Başvuran para cezasının ödendiğine dair yirmi-üç adet makbuz sunmaktadır. Başvuran aynı zamanda manevi tazminat olarak 4.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet talep edilen miktarların aşırı olduğunu ileri sürerek bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Maddi tazminatla ilgili olarak AİHM, başvurana verilen para cezalarının AİHS'nin 10. maddesinin ihlalinin doğrudan bir sonucu olduğunu tespit etmektedir. Bu nedenle ödenen miktarların, başvurana geri ödenmesi uygun olacaktır. AİHM, elindeki mevcut bilgilerden hareketle hakkaniyete uygun olarak başvurana 1.780 Euro ödenmesinin makul olduğu kanaatindedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, başvuranın, davanın koşulları nedeniyle bir tür karmaşaya maruz kalmış olabileceğine kanaat getirerek, AİHS'nin adil tazmin öngören 41. maddesi gereğince ve bu alandaki içtihatlarını dikkate alarak, başvurana 3.000 Euro tutarında manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM ve yerel mahkemeler nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 3.000 Euro tazminat talebinde bulunmaktadır. Başvuran bu harcama miktarını kanıtlayıcı hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet bu talebe karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM tüm masraflarla birlikte başvurana 1.500 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalanının *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

- i. maddi tazminat için 1.780 Euro (bin yedi yüz seksen) *ödenmesine*;
- ii. manevi tazminat için 3.000 Euro (üç bin) *ödenmesine*;
- iii. masraf ve harcamalar için 1.500 Euro (bin beş yüz) *ödenmesine*;
- iiii. yukardaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi *uygulamasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğerk taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 10 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

HALİL YILMAZ/Türkiye Davası*

Başvuru No:32925/03
2 Mayıs 2006

OLAYLAR

1935 doğumlu başvuran Halil Yılmaz Türk vatandaşı olup, Adıyaman'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Kahta Barosu avukatlarından R. Bozan tarafından temsil edilmektedir.

Başvuranın sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Kahta Belediyesi, 18 Ekim 2000 tarihinde, Kahta'da bulunan başvurana ait arsanın bir kısmını su arıtma merkezinin kurulması çerçevesinde kamulaştırmış ve kamulaştırılan taşınmazı karşılığında başvurana 9.873.963.000 TL ödemiştir.

Kamulaştırma bedelinin yetersiz olduğuna kanaat getiren başvuran, 15 Kasım 2000 tarihinde, Kahta Asliye Hukuk Mahkemesi'nde kamulaştırma bedelinin artırılması için dava açmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi, 11 Eylül 2002 tarihinde verdiği kararla başvuranın mahkemeye başvurduğu 15 Kasım 2000 tarihinden itibaren işlemek üzere yasal gecikme faiziyle birlikte 29.462.478.370 TL tazminat artırımına gitmiştir.

Yargıtay 19 Aralık 2002 tarihinde 11 Eylül 2002 tarihli kararı onamıştır.

İcra Dairesi, başvuranın talebi üzerine 3 Şubat 2003 tarihinde, borcunu ödemesi için Belediye'ye ödeme emri göndermiştir.

Başvuranın avukatı ve Kahta Belediyesi 7 Ekim 2005 tarihinde anlaşma protokolü imzalamışlardır. Bir yandan Belediye, yargılama masraflarını, avukat ücretini, gecikme faizini ve İcra Dairesi'nin yaptığı bütün diğerk masraf ve harcamaları da kapsayan 90.447 Yeni Türk Lirası tutarını başvurana ödemeyi taahhüt etmiştir. Diğerk yandan, başvuranın avukatı, bu tutarın başvurana ödendiği andan itibaren Belediye'nin borcunun ortadan kalkacağını ve bu tarihten itibaren Belediye'den hiçbir bir borç yada alacak talep edilmeyeceğini taahhüt etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran 10 Şubat 2006 tarihli bir yazıyla Belediye'nin, yukarıda belirtilen miktarı beş taksitte Eylül 2005 ile Ocak 2006 tarihleri arasında borcunu ödediğini AİHM'ye bildirmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürerek, adli kararlar kendisine ödenmesi gereken ek kamulaştırma bedelinin Kahta Belediyesi tarafından ödenmediğinden dolayı mallarına saygı hakkının ihlal edilmesinden şikayetçi olmuştur.

Başvuran, AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Başvuran, Türk hukukunda dava konusu durumu çözüme kavuşturacak bir mekanizmanın bulunmamasından şikayetçi olmuştur.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, 10 Şubat 2006 tarihli bir yazıyla, Kahta Belediyesi'nin 7 Ekim 2005 tarihinde avukatı ile imzaladığı anlaşma protokolüne uygun olarak borcunu ödediğinden dolayı başvurusundan vazgeçtiğini belirtmiştir. Son taksit ödemesi Ocak 2006 tarihinde yapılmıştır.

AİHM, 14 Mart 2006 tarihli yazıyla Hükümet'e başvuranın başvurusundan vazgeçtiğini bildirmiştir.

AİHM, başvuranın AİHS'nin 37§1 –a maddesi uyarınca başvurusunu sürdürmeyi düşünmediği sonucuna varmıştır. Ayrıca AİHM, AİHS tarafından güvence altına alınan insan haklarına saygı alanına giren hiçbir özel durumun AİHS'nin 37§1 maddesi *in fine* gereğince başvurunun incelenmesine devam edilmesini gerektirmediğine kanaat getirmektedir.

Sonuç olarak İçtüzüğü 29§3 maddesinin uygulanmasına son vermek ve davayı kayıttan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM, oybirliğiyle,

Davanın kayıttan düşürülmesine karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Hamdi TURANLI/Türkiye Davası*

Başvuru No: 74458/01
31 Ocak 2006

OLAYLAR

Başvuran 1939 doğumlu Hamdi Turanlı T.C. ve Almanya vatandaşı olup Ratingen'de (Almanya) ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Neuilly-sur-Seine avukatlarından A. Saado tarafından temsil edilmektedir.

ŞİKAYETLER

1. AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunan başvuran bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından hakkaniyete uygun olarak yargılanmadığından şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesindeki askeri bir hakim ile bu mahkemenin bağımsızlığının sağlanmadığını, tutuklu yargılanma kararının yine bir askeri hakim tarafından verildiğini, halka açık duruşma yapılmadığını iddia etmektedir.
2. Başvuran AİHS'nin 10. maddesini hatırlatarak düşünceleri ve PDK/BAKUR'un kurucusu ve başkanı olması nedeniyle mahkum edildiğini öne sürmekte, sözlü ya da yazılı olarak Türkiye'nin demokratik düzenini bozacak türde bölücülüğe, terörizme ve şiddete prim vermediğini iddia etmektedir. Dile getirilen düşünceler terörist faaliyetleri veya bir terör örgütünü oluşturmamaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 23 Nisan 2002 tarihinde Savunmacı Hükümeti başvurudan haberdar etmiş ve başvurunun kabuledilebilirliği ve esası hakkında yazılı görüşlerini sunmaya çağırıştır. 13 Eylül 2002 ve 25 Kasım 2002 tarihlerinde Hükümet ve başvuran sırasıyla kabuledilebilirlik hakkındaki görüşlerini iletmiştir.

AİHM, 10 Şubat 2005 tarihinde AİHS'nin 29 §§ 1. ve 3. maddelerinin uygulanmasına istinaden ve İçtüzüğü 54 A § 3. maddesine uygun olarak başvurunun kabuledilebilirliği ve esası aşamasında tarafları nihai görüşlerini sunmaya davet etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet 28 Mart 2005 tarihinde nihai görüşlerini ve başvuranın 10 Aralık 2005 tarihinde İsviçre'de öldüğü bilgisini AİHM'nin bilgisine sunmuştur.

AİHM başvuranın öldüğünü hatırlatarak, devam eden başvuru sürecinde başvuran öldüğü takdirde adı geçen mirasçılarının başvuruyu sürdürüp sürdürmeme isteklerinin dikkate alınacağını belirtmiştir (Bkz. Sevgi Erdoğan-Türkiye kararı, no: 28492/95, 29 Nisan 2003).

Bu başvuruda ise, AİHM ne başvuranın yakınlarından ne yasal mirasçılarının birinin AİHM önündeki başvurusu sürdürme talebini iletmediğini hatırlatmaktadır. Başvuranın avukatı 5

Nisan ve 6 Ekim tarihli iadeli taahhütlü mektupla çağrılmış, 10 Ekim 2005'te faks ile başvuranın ölümü hakkındaki görüşlerini iletmesi beklenmiştir. Fakat ilgili kişilerden başvuru ile ilgili AİHM'ye hiçbir bilgi sunulmamıştır.

AİHM ayrıca başvuranın temsilcisine ilişkin, bu kişinin müvekkili adına hareket ettiğini, başvuruyu kendisi adına sürdürmesinde- maddi veya manevi- hiçbir yasal menfaatinin bulunmadığına itibar etmiştir (Bkz. Sevgi Erdoğan kararı).

Bu gerekçeler ışığında ve başvuranın yakınlarından veya yasal temsilcilerinden herhangi biri ile bağlantı kurulmasının olanaksız olduğu dikkate alındığında başvurunun sürdürülemeyeceğini kaydetmektedir.

AİHM, başvurunun incelenmesine devam edilmesinde haklı hiçbir gerekçe görmemektedir. AİHS'nin 37 § 1. maddesi gereğince başvurunun kayıttan düşmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve başvurunun kayıttan düşmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelere dayalı olarak, AİHM, oybirliğiyle,

Başvurunun *kayıttan düşmesine* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KABASAKAL VE ATAR/Türkiye*

Başvuru No. 70084/01 ve 70085/01

Strazburg

19 Eylül 2006

USUL

Davanın nedeni, Türk vatandaşları Selim Kabasakal ve Hasan Atar'ın ("başvuranlar"), İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("AİHS") 34. Maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 13 Aralık 2000 tarihinde yapmış olduğu 70084/01 ve 70085/01 no'lu başvurulardır.

Başvuranları Ankara'da yaşayan H. Erdoğan ve L. Kanat temsil etmektedir.

Başvuranlar, kendilerini yargılayan Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri bir hakim bulunması nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil biçimde yargılanmadıklarını ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin kendilerine bildirilmediğini iddia etmişlerdir.

OLAYLAR

DAVANIN OLAYLARI

Sırasıyla 1979 ve 1977 doğumlu başvuranlar Selim Kabasakal ve Hasan Atar, AİHM'ye başvuru yaptıkları tarihte Ordu cezaevinde bulunmaktaydılar.

Başvuranlar, 11 Kasım 1998 tarihinde, Sivas Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı terörle mücadele şubesi tarafından, yasadışı TDP² örgütüne üye oldukları gerekçesiyle gözaltına alınmışlardır.

18 Kasım 1998 tarihinde hakim huzuruna çıkarılmışlar ve tutuklu yargılanmalarına karar verilmiştir.

Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 31 Aralık 1998 tarihinde bir iddianame hazırlamış ve başvuranları, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 2. Maddesi uyarınca yasadışı örgüt üyeliğiyle suçlamıştır.

Mahkeme, 5 Şubat 1999 tarihinde, başvuranları dinlemiştir. Kabasakal kendisine yöneltilen suçlamaları kısmen kabul ettiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, diğer hususlar meyanında, TDP'nin silahlı güçlerine katılmak istediğini ve kırsal kesime doğru gitmekteyken, diğer sanıkla beraber gözaltına alındığını söylemiştir. Diğer başvuran Atar da, diğer hususlar meyanında, sanık Kabasakal ile birlikte örgütün kırsal kadrosuna katılmadan

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. gözaltına alındığını ifade etmiştir. Atar örgütün üyesi değil sempatizanı olduğunu eklemiştir. Başvuranlar, polise verdikleri ifadeleri baskı altında verdiklerini öne sürerek reddetmişlerdir.

20 Nisan 1999 tarihinde, Kabasakal, sözkonusu örgütün üyesi olmadığını ve örgütün hiçbir eylemine katılmadığını, ayrıca örgüt üyeleriyle yapılacak bir toplantıya katılmadan gözaltına alındığını belirtmiştir.

13 Temmuz 1999 tarihinde yapılan duruşmada, askeri hakimin yerine getirilen sivil hakim, ilk kez, davayı gören mahkemenin üyesi olarak bulunmuştur. Bu duruşmada ve 10 Ağustos 1999 tarihinde yapılan bir sonraki duruşmada, mahkeme, usule ilişkin bazı kararlar almış ve sanıkları dinlemiştir.

12 Ekim 1999 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı, başvuranların, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 2. Maddesi ile 3713 Sayılı Kanunun 5. Maddesi uyarınca suçlu bulunup, mahkum edilmelerini talep etmiştir.

Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi, 26 Ekim 1999 tarihinde, başvuranları suçlu bulmuş ve on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Başvuranlar, 6 Aralık 1999 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararının temyizi için Yargıtay'a başvurmuşlardır. Başvuranlar, dilekçelerinde, iç hukuku dayanak alan argümanlar sunmuşlar ve özellikle polise verdikleri ifadelerin gerçek olmadığını ileri sürmüşlerdir.

5 Haziran 2000 tarihinde yapılan duruşmanın ardından, Yargıtay, başvuranların temyiz talebini reddetmiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay'ın bu kararı, başvuranların vekili غيابında, 14 Haziran 2000 tarihinde ilan edilmiştir.

Başvuranlar, belirlenemeyen bir tarihte cezaevinden salıverilmişlerdir.

² Devrimci Halk Partisi.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, davalarını gören Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri hakim bulunması nedeniyle adil biçimde yargılanmadıklarından şikayetçi olmuşlardır. Ayrıca, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın tebliğnamesinin kendilerine bildirilmediğini, dolayısıyla karşı iddialarını sunma olanağından yoksun bırakıldıklarını belirtmişlerdir. Başvuranlar, AİHS’nin 6. Maddesi’nin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının (b) bendine dayanmışlardır.

AİHM, bu şikayetlerin yalnız 6 § 1. Madde bakımından incelenmesi gerektiğini kaydetmektedir. Bu maddeye göre:

“Herkes, ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A. Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin bağımsızlığı ve tarafsızlığı

Hükümet, 18 Haziran 1999 tarih ve 4388 Sayılı Kanun uyarınca, AİHS’nin koşullarını yerine getirmek amacıyla, Devlet Güvenlik Mahkemeleri heyetlerinden askeri hakimlerin çıkarılmaları için düzenlemeler yapıldığını belirtmiştir. Bununla bağlantılı olarak, Hükümet, bu davada, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde bulunan askeri yargıcın, başvuranların avukatı davanın esaslarına ilişkin savunmalarını sunmadan önce zaten sivil bir hakimle değiştirildiğine ve başvuranların üç sivil hakimden oluşan Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından suçlu bulunduğu işaret etmiştir.

Başvuranlar Hükümet’in argümanlarını kabul etmemişlerdir. Özellikle, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin, askeri hakim in iştirak ettiği işlemleri, askeri hakim in yerine sivil hakim getirildikten sonra yinelemediğini belirtmiştir.

AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemeleri’nde görev yapan askeri hakimlerin statüleriyle ilgili belirli bazı yönlerin, bu hakimlerin yürütmeden bağımsızlıklarını şüpheli kıldığı kanısındadır (bkz. *Incal – Türkiye*, § 68 ve *Çıraklar – Türkiye*, § 39). AİHM, ayrıca, *Öcalan – Türkiye* davasında da, askeri hakim, ilgili cezai yargılamalarda yürürlükte olmaya devam eden ara kararlara iştirak ettiğinde, bu yargılamalar sırasında, karar verilmeden önce, askeri hakim in sivil hakimle değiştirilmesinin, başvuranın davayı gören mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığıyla ilgili haklı olarak sahip olduğu endişeleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri’nde sonradan izlenen usullerin bu endişeleri yeterince bertaraf ettiği belirlenmediği sürece, ortadan kaldırmayı sağlamadığı sonucuna varmıştır.

Bu davada, AİHM, askeri hakim in, 13 Temmuz 1999 tarihinde mahkeme heyetinden çıkarılmadan önce, bir hazırlık duruşması ile esas hakkında altı duruşmada yer aldığını kaydeder. Bu duruşmalarda, ulusal mahkeme, hem başvuranlar da dahil sanıkları hem de şahitliği başvuranların davasıyla bağlantısı olmayan bir tanığı pek çok kez dinlemiştir. Ayrıca, ulusal mahkeme, usule ilişkin ikinci derece tedbirler de almıştır. Öte yandan, ulusal mahkeme, bu duruşmalar sırasında, önem taşıyan, özellikle de başvuranların savunma hakları yararına hiçbir ara karar almamıştır. Bu bağlamda, AİHM, askeri hakim in yerini sivil hakim aldıktan sonra, ulusal mahkemenin, esas hakkında beş duruşma daha yaptığını ve bu duruşmalar sırasında başvuran da dahil sanıkları birkaç kez dinlediğini kaydeder. Ayrıca, hem Cumhuriyet Savcısı’nın hem de başvuranların nihai görüş ve savunmaları, üç sivil hakimden oluşan mahkeme heyeti huzurunda okunmuştur. Bu nedenle, özellikle askeri yargıcın sivil

hakimle değiştirilmesinin öncesi ve sonrasında yapılan adli işlemlerin her birinin önemini gözönüne alarak, AİHM, bu davada askeri yargıcın iştirak ettiği işlemlerin hiçbirisinin, askeri yargıcın gitmesinin ardından acilen yenilenmeyi gerektirmediği sonucuna varmıştır (bkz. *Ceylan – Türkiye*, 68953/01).

Dava bütün olarak yorumlandığında, AİHM, davanın özel koşullarında, dava sona ermeden askeri yargıcın sivil hakimle değiştirilmesinin, başvuruların davayı gören mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığıyla ilgili haklı olarak sahip olduğu endişeleri ortadan kaldırdığı sonucuna varmıştır (*Yılmaz – Türkiye*, 62230/00).

Dolayısıyla, bu başlık altında, AİHS'nin 6 § 1. Maddesi ihlal edilmemiştir.

B. Yargılamanın hakkaniyete uygunluğu

Hükümet, Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnemesinin bağlayıcı nitelik taşımadığını ve bunun, genellikle, ilk derece mahkemesinin kararının onanması mı yoksa bozulması mı gerektiğini kısaca ifade eden bir sayfalık bir belge olduğunu öne sürmüştür. Hükümet, Yargıtay Kanunu'nun 99. Maddesi uyarınca, Yargıtay'a sunulmuş tüm belgelerin taraflarca incelenebilmesi nedeniyle, başvuruların, Cumhuriyet Başsavcısı'nın yazılı görüşlerini telefon veya faks yoluyla ya da bizzat kendilerinin öğrenebileceğine işaret etmiştir.

Başvurular Hükümet'in argümanlarını reddetmiştir. Özellikle, Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin içeriğini ilk kez Yargıtay'da yapılan duruşma sırasında öğrendiklerinden ötürü, savunmalarını hazırlamak için yeterli süreye sahip olmadıklarını iddia etmişlerdir.

AİHM, aynı şikayeti geçmişte de incelediğini ve AİHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ihlal edildiği sonucuna vardığını kaydeder (bkz. *Abdullah Aydın – Türkiye* (no.2) 63739/00 ve *Ayçoban ve Diğerleri – Türkiye*, 42208/02, 43491/02 ve 43495/02).

AİHM bu davayı incelemiş ve yukarıda bahsedilen davalarda tespit ettiklerinden sapmasını gerektirecek özel koşullar tespit etmemiştir.

Buna göre, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın yazılı görüşlerinin başvurulara bildirilmemesi nedeniyle, AİHS'nin 6 § 1. Maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi'ne göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvurular, toplam olarak, maddi zararları için 30.000 Euro, manevi zararları için ise 20.000 Euro talep etmişlerdir.

Hükümet görüş belirtmemiştir.

Başvuranların maruz kaldıklarını iddia ettikleri maddi zararlarla ilgili olarak ise, AİHM, başvuruların bu taleplerini destekleyici hiçbir makbuz veya belge ibraz edemediklerini kaydeder. Buna göre, AİHM, bu talebi reddeder.

AİHM, ayrıca, ortada bir ihlal olduğunun tespit edilmesinin, başvuruların maruz kaldığı her türlü manevi zarar için başlı başına yeterli tazmin teşkil ettiği kanısındadır (bkz. *Parsil – Türkiye*, 39465/98 ve yukarıda kaydedilen, *Ayçoban ve Diğerleri* § 32).

B. Mahkeme masrafları

Başvuranlar, avukatlık masrafları için 10.000 Euro, hem ulusal mahkemelerde hem de AİHM’de meydana gelen mahkeme masrafları için ise 1000 Euro talep etmişlerdir. Başvuranlar, taleplerini, Ankara Barolar Birliği’nin tavsiye ettiği asgari ücret tarifesine dayandırmışlardır. Öte yandan, taleplerini desteklemek için herhangi bir makbuz veya belge sunmamışlardır.

Hükümet görüş bildirmemişlerdir.

AİHM’nin içtihadına göre, mahkeme masrafları, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödenir. Bu davada, AİHM, sahip olduğu bilgiler ve yukarıda bahsedilen ölçütler ışığında, iç hukuktaki süreçte oluşan mahkeme masraflarının karşılanması talebini reddetmiş ve başvurana, AİHM’de açılan dava için 1000 Euro tutarında tazminat ödenmesinin makul olduğu sonucuna varmıştır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranlara karşı açılan davanın bir bölümünde Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri hakim bulunması nedeniyle AİHS’nin 6 § 1. Maddesi’nin ihlal edilmediğine;

2. Cumhuriyet Başsavcısı’nın Yargıtay’a sunduğu tebliğnamenin başvurulara bildirilmemesiyle ilgili olarak AİHS’nin 6 § 1. Maddesi’nin ihlal edildiğine;

3. (a) Sorumlu Devlet’in, mahkeme masrafları için 1000 Euro (bin euro) yargılama masraflarının, AİHS’nin 44 § 2. Maddesi’ne göre nihai kararın verildiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Sorumlu Devlet’in ulusal para birimine çevirip, ek olarak bu miktarlara tabi olacak her türlü vergiyi başvurulara ödemesine;

(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona ermesinden, ödeme gününe kadar geçen süre için, yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası’nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin geri kalanının reddine

KARAR VERİR.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 19 Eylül 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

T.L. EARLY
Zabıt Katibi

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MAHMUT YILMAZ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası

Başvuru No:47278/99
Strazburg
8 Ağustos 2006

OLAYLAR

DAVA KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1973, 1975, 1970, 1975, 1974, 1975 ve 1973 doğumludur. Olayların meydana geldiği sırada hepsi de Ankara'da ikamet etmektedir.

Yasadışı bir örgüte üye olduklarından şüphelenen başvuranlar, Ankara polisi tarafından sırayla yakalanmışlardır. Yılmaz, Doğan, Kartal ve Kahyaoğlu 17 Nisan, Tüfekçi, Karakaş ve Bayşahan 19 Nisan tarihinde gözaltına alınmıştır.

Başvuranlar, 1 Mayıs 1996 tarihine kadar Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde gözaltında tutulmuşlardır.

Başvuranlar, gözaltına alındıkları andan itibaren, sorgu yapmakla görevli polislerin kendilerine yumruk ve tekme attıklarını, başlarına, cinsel organlarına ve böbreklerine tazyikli su sıktıklarını iddia etmektedirler. Başvuranlar kendilerine hakaret edildiğini, ölümle ve tecavüzle tehdit edildiklerini ileri sürmektedirler. Erkek olan başvuranlar aynı zamanda, polislerin cinsel organlarını sıktıklarını ve sıcak su sıkmak için kollarından astıklarını iddia etmektedir. Doğan aynı şekilde anüsüne bir nesne sokulduğunu ifade etmektedir. Karakaş ise, molotof kokteyli tutmayı reddetmesi üzerine polislerin saçlarını yolduğunu ileri sürmektedir. Başvuranlar aynı zamanda gözaltı sürelerinin sona ermesine kadar işkence seanslarının devam ettiğini, sorgulama sırasında giysilerinin çıkarıldığını ve gözlerinin bağlandığını iddia etmektedirler.

Emniyet, Doğan ve Bayşahan'ın ifadelerini 22 Nisan, Kartal'ın ifadesini 23 Nisan, Karakaş'ın ifadesini 24 Nisan, Kahyaoğlu'nun, Yılmaz'ın ve Tüfekçi'nin ifadelerini de 25 Nisan'da almıştır.

27 Nisan 1996 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, 30 Nisan 1996 tarihinde sorgulanan Kartal haricinde, diğer başvuranların ifadelerini almıştır. Başvuranlar ifadelerinin, gözleri bağlı olduğu sırada Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle

Mücadele Şubesi'nde alındığını ifade etmektedirler. Resmi belgelere göre Cumhuriyet Başsavcısı başvuruların, odasına sevk edilmelerini talep etmiştir. İfade tutanakları, başvuruların polise verdikleri ifadeleri doğruladıklarını ve Savcının sorularına cevaben, özellikle çeşitli eylemlerde molotof kokteyli attıklarını, bir kısım faaliyetleri ve örgütlenmeleri hakkında bilgi verdiklerini belirtmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

1 Mayıs 1996 tarihinde Adli Tıp Doktoru başvurularını muayene etmiş ve herhangi bir yara tespit edilmediğine dair rapor hazırlamıştır.

Aynı gün, DGM yedek hakimi başvurularla birlikte sekiz şüpheliyi dinlemiştir. Yedek hakim, başvuruların tutuklanmasına ve diğer kişilerin serbest bırakılmasına karar vermiştir.

Başvurular, Cumhuriyet Savcısı ve yedek hakimi karşısında işkence iddialarını dile getirdiklerini iddia etmektedirler. Cumhuriyet Başsavcısı'nın ifade tutanağında böyle bir ifade yer almamaktadır. Hakim sorgu zaptında ise başvuruların Cumhuriyet Başsavcısı ve polis karşısında verdikleri ifadeleri baskı altında imzaladıklarını iddia ettikleri ifade edilmektedir.

Daha sonra ise, başvurular 6 Mayıs 1996 tarihinde adli tıp doktoru tarafından ve çeşitli tarihlerde Ankara Devlet Hastanesi'nde tekrar muayene edilmişlerdir. Bu muayenelerde başvuruların vücudunda anormal bir yara tespit edilmemiştir.

Tüfekçi 13 ve 15 Mayıs 1996 tarihinde, Karakaş ve Yılmaz 14 ve 15 Mayıs 1996 tarihinde, Doğan 15 Mayıs 1996 tarihinde Ankara Devlet Hastanesi'nin nöroloji ve üroloji servislerinde muayene edilmişlerdir.

17 Mayıs 1996 tarihinde, adli tıp doktoru bu muayeneler sonucunda raporlar hazırlamıştır. Bu raporlarda, başvuruların günlük faaliyetlerini engelleyecek ya da hayatlarını tehlikeye düşürebilecek herhangi bir tespitle bulunulmadığı ifade edilmiştir.

Bayşahan 20 Mayıs 1996 tarihinde üroloji servisinde muayene edilmiştir. Hazırlanan raporda, başvuranın psikiyatri servisindeki muayenesinin yapılmadığı belirtilmiştir.

Kahyaoğlu 9, 15 ve 20 Mayıs 1996 tarihlerinde nöroloji, ortopedi ve romatizma bilim servislerinde muayene edilmiştir.

Bu son iki başvuranla ilgili olarak, adli tıp doktoru 23 Mayıs 1996 ve 4 Haziran 1996 tarihlerinde raporlar hazırlamıştır. Bu raporlar, 17 Mayıs 1996 tarihinde hazırlanan raporlarla aynıdır.

Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcısı, 7 Haziran 1996 tarihinde sunulan iddianameyle başvuruların da aralarında bulunduğu on beş kişiyi, yasadışı bir silahlı örgüte üye olmak, patlayıcı madde bulundurmak ve kullanmakla suçlamış ve Ceza Kanunu'nun 168. ve 264. maddeleri uyarınca mahkum edilmelerini talep etmiştir.

10 Temmuz 1996 tarihinde, DGM Kartla ve Bayşahan'ın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

DGM 6 Aralık 1996 tarihinde, yasadışı bir örgüte üye olmak, patlayıcı madde bulundurmak ve kullanmak suçundan başvurularını çeşitli hapis cezasına mahkum etmiştir.

Suç ortakları delil yetersizliğinden serbest bırakılmıştır.

Yargıtay 17 Aralık 1996 tarihinde, soruşturma yetersizliği nedeniyle bu kararı bozmuştur.

DGM, Kahyaoğlu'nu 6 Aralık 1996 tarihinde, Yılmaz'ı 17 Haziran 1998 tarihinde, Doğan'ı, Karakaş'ı ve Tüfekçi'yi 13 Temmuz 1998 tarihinde serbest bırakmıştır.

9 Kasım 1998 tarihinde davayı tekrar inceleyen DGM, başvuruların hapis cezalarını hafifletmiştir. Suç ortakları aklanmıştır.

DGM'ye gönderilen çeşitli yazılarda başvuranlar, gözaltında buldukları sırada itirafa zorlamak için kendilerine polisler tarafından işkence yapıldığını iddia etmişlerdir. DGM'nin bu dilekçeleri değerlendirmeye almadığı fakat aldığı kararlardan, başvuranlardan her biri için ilgilinin kötü muamele yapılması nedeniyle şikayetçi olduğunu belirterek bunları "not ettiği" anlaşılmaktadır.

Yargıtay, 6 Aralık 1999 tarihinde 9 Kasım 1998 tarihli kararı onaylamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, gözaltında bulunduğu sırada kendilerine işkence yapıldığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, cezai idari ve hukuki başvuru yollarına dikkat çekmekte ve başvuranların iç hukuk yollarını tüketmediklerini belirtmektedir. İkinci olarak sağlık raporlarının iddialarını destekleyecek hiçbir unsura yer vermediğini ifade etmektedir.

İç hukuk yollarının tüketilmesi ile ilgili olarak Hükümet'in argümanları dikkate alındığında, AİHM'nin bu alandaki görüşünü tekrar açıklaması gerekmektedir. Gözaltı sırasında kötü muamele yapılması nedeniyle şikayetçi olabilmek için, cezai başvuru yolu AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca uygun ve yeterli bir yol teşkil etmektedir (Bkz. örneğin, *Erdoğan-Türkiye* (karar), no: 28492/95, 21 Eylül 1999, *Gelgeç ve Özdemir-Türkiye* (karar), no: 27700/95, 27 Nisan 2000, *Kaplan-Türkiye* (karar), no: 24932/94, 19 Eylül 2000). Bunun üzerine AİHM, AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediği konusunu daha fazla incelemenin gerekli olmadığı görüşündedir, zira her ne olursa olsun başvurunun bu kısmının ilerleyen nedenlerden dolayı kabuledilemez olduğu kanaatindedir.

Mevcut davada, başvuranların AİHM önünde dile getirdikleri yaralar özellikle tekme atılması, cinsel organların ezilmesi, nesne ile tecavüz, askı kaynar su tutulması ve saçların çekilmesi olarak yorumlanabilir.

Bununla ilgili olarak AİHM öncelikle, Türkiye'de işkence uygulamasının varlığı konusunda, başvuranların yaptıkları genel bir değerlendirmenin belirleyici bir kanıt olarak nitelendirilemeyeceğini ifade etmektedir. Bunlar mevcut davada somut ve ilgili unsurlara dayanmamaktadır (Bkz. *Kaplan*, ve *mutatis mutandis*, *Labita-İtalya*, no: 26772/95). Zaten AİHM, başvuranların en ufak bir somut delil ya da delil başlangıcı sunmadıklarını ve işkence iddialarını destekleyecek ikna edici açıklamalarda bulunmadıklarını not etmektedir. AİHM mevcut durumda gizli gözaltı sözkonusu olmadığını tespit etmektedir (Bkz. *Kaplan*).

Hiç kuşkusuz AİHM, gözaltı sırasında kötü işkence gördüğünü iddia eden bir kimsenin delil elde etmesinin zor olabileceğini kabul etmektedir. AİHM aynı zamanda, başvuranın delil sunma konusunda karşılaştığı zorlukların kısmen de olsa, ilgili dönemde dile getirilen şikayetler karşısında etkili bir şekilde hareket etmeyen yetkililerden kaynaklanabileceğini de kabul etmektedir (Bkz. *mutatis mutandis*, *Caloc-Fransa*, no: 33951/96, 20 Temmuz 2000, *İlhan-Türkiye*, no: 22277/93, ve *Labita*).

Bununla birlikte, dosyadan başvuranların gözaltı süresinin bitiminde adli tıp doktoru tarafından muayene edildikleri anlaşılmaktadır. Daha sonra ise, olası beyin ya da ortopedik travmalarının ya da üroloji hastalıklarının bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla her biri çeşitli sağlık muayenelerine tabi olmuştur.

Oysa ki, bu sağlık raporlarından hiçbirisi herhangi bir belirtiyeye yer vermemektedir. Halbuki başvuranların maruz kaldıkları kötü muamelelerden bazıları –altını çizmek gerekir- o kadar ciddi ki, olayların meydana gelmesinden çok sonra bile bu yaraların görülebilmesi gerekmektedir.

AİHM aynı zamanda, gözaltında buldukları sırada başvuranların “Devlet temsilcileri karşısında kırılabilirlik, dayanıksızlık ve kaygı verebilecek” bir duyguya kapılabileceklerini kabul etmektedir (Bkz. *İlhan*, ve *Aksoy-Türkiye*, 18 Aralık 1996, *Derleme Hükümler ve Kararlar*) fakat her şeyden önce ve ilgili açıklamaların bulunmaması nedeniyle, başvuranların gözaltı sürelerinin sona ermesini takip eden dönem için aynı şeyi kabul etmemektedir.

Oysa ki AİHM başvuranların, dosyaya eklenen belgelerden hareketle, gözaltı süresinin bitiminde kendilerini dinleyen DGM yedek hakimi karşısında yalnızca polise ve Cumhuriyet Başsavcısı'na verdikleri ifadeleri inkar ettiklerini ve baskı altında ifade verdiklerini belirttiklerini gözlemlemektedir. Başvuranlar, DGM yedek hakimi karşısında AİHM önünde dile getirdikleri kötü muamele şekillerini açıklamamışlardır.

Bu koşullar altında AİHM, başvuranların ve avukatlarının dile getirdikleri şikayetlere ilişkin olarak yetkili makamlara daha sağlam deliller sunmadan, derinlemesine bir soruşturma yürütülmesini yasal olarak bekleyemeyecekleri kanaatinde (Bkz. örneğin, *Ş.T.-Türkiye* (karar), no: 28310/95, 9 Kasım 1999).

Sonuç olarak adli makamların, başvuranların daha sonraki şikayetleri ile ilgili olarak etkili soruşturma yürütme görevlerini yerine getirmediği söylenemez. Zira başvuranların iddiaları savunulabilir olduğu ölçüde yetkili makamlar bu sorumluluklarını yerine getirirler, Haziran ve Mayıs ayları boyunca düzenlenen sağlık raporları dikkate alındığında mevcut olayda böyle bir durum sözkonusu değildir (Bkz. diğerleri arasında, *Salman-Fransa* [GC], no:21986, *İlhan*, *Çakıcı-Türkiye* [GC], no: 23657/94, ve *Aksoy*).

Kahyaoğlu'nda 20 Mayıs 1996 tarihinde tespit edilen rahatsızlık ise kaynağı ne olursa olsun 3. madde kapsamına alınabilecek derecede ciddi bir rahatsızlık gibi görünmemektedir (*Labita-İtalya* [GC], no: 26772/95).

Kısaca AİHM, başvuranların şikayetçi oldukları kötü muamelelerin polisler tarafından yapıldığı konusunda şüphe uyandırabilecek ve/ya da mevcut davada ulusal mahkemelerin tutumlarının tartışma konusu yapılmasını sağlayabilecek herhangi bir unsur bulunmadığını gözlemlemektedir (Bkz. diğerleri arasında, *Yılmaz-Türkiye* (karar), no: 50743/99, 30 Mayıs 2000, *Fidan-Türkiye* (karar), no: 24209/94, 29 Şubat 2000, *Uykur-Türkiye* (karar), no: 24599/95, 9 Kasım 1999, ve *Ş.T.*- Bkz. aynı zamanda, *mutatis mutandis*, *Klaas-Almanya*, 22 Eylül 1993 tarihli karar).

Sonuç olarak ve başvuranların Türk hukuku ile kendilerine tanınan başvuru yolunu kullandıkları varsayıldığında AİHM, başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun

olduğu ve AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri uyarınca kabuledilemez ilan edilmesi gerektiği kanaatindedir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, bünyesinde bir askeri hakim bulunması nedeniyle Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliği taşımadığını iddia etmektedir. Başvuranlar aynı zamanda gözaltında buldukları sırada baskı altında verdikleri ifadelere dayanılarak mahkum edildiklerini ve gözaltında bir avukat tarafından temsil edilmediklerini belirterek bu mahkeme önünde adil olarak yargılanmadıklarını ileri sürmektedirler. Başvuranlar bu itibarla AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 c) maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik Hakkında

AİHM, şikayetlerin AİHS'nin 35 § 3. maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığına karar vermiştir. Başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığından bu şikayetleri kabuledilebilir bulmuştur.

B. Esas Hakkında

1. AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin olarak yapılan şikayet

Hükümet, 22 Haziran 1999 tarihli ve 4390 sayılı Kanun'la DGM bünyesinde askeri hakim bulunması uygulamasına son verildiğini belirtmektedir.

AİHM aynı zamanda 30 Haziran 2004 tarihli ve 5190 sayılı Kanun'la DGM'lerin kaldırıldığını gözlemlemektedir.

Hal böyle iken AİHM, mevcut davaya konu olan olaylarla ilgili olarak, buna benzer şikayetlerin dile getirildiği pek çok dava incelediğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali yönünde sonuçlandığını hatırlatmaktadır (Bkz, *Özel-Türkiye*, no: 42739/98, 7 Kasım 2002, ve *Özdemir*).

AİHM elindeki mevcut unsurları inceledikten sonra Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir olgu ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. AİHM, Ceza Kanunu'nda öngörülen ve cezalandırılan suçlardan ötürü Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanan başvuranların, aralarında asker kökenli bir hakim yer aldığı mahkeme önüne çıkma konusunda endişe duymalarının anlaşılabilir olduğu kanısındadır. Dolayısıyla başvuranlar, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin davanın gerekçesine yabancı mülahazalar ışığında sebepsiz bir yargı kararı almasından haklı olarak kaygı duymaktadırlar. Bu nedenle başvuranların, bu yargı merciinin tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin, nesnel bir biçimde haklı gerekçelere dayandığı kabul edilebilir (*Incal –Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme*).

Sonuç olarak AİHM, başvuranları yargılayıp mahkum eden Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, AİHS'nin 6 § 1 maddesinde öngörülen bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliğini taşımadığı sonucuna varmıştır.

2. AİHS'nin 6. maddesine ilişkin olarak yapılan şikayetin geri kalan kısmı

Hükümet bir ihlalin varlığını inkar etmektedir.

AİHM, daha önceki benzer davalarda da dile getirildiği üzere, tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun bir mahkemenin, hiçbir surette, yargı yetkisi altındaki kişilere adil bir yargılama süreci temin edebileceğinin varsayılmayacağını hatırlatır.

Başvuranın, davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde görülmesi hakkının ihlal edildiği tespiti ışığında, AİHM, adil yargılama hakkının ihlal edildiğine ilişkin diğer şikayeti incelemeye gerek olmadığı kanaatine varmıştır (Bkz. diğerleri arasında, *Çıraklar-Türkiye*, 28 Ekim 1998, *Derleme*).

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlardan her biri maddi ve manevi tazminat olarak çeşitli miktarda tazminat talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplerin reddedilmesini talep etmektedir.

AİHM bir mahkumiyet kararının AİHS uyarınca tarafsız ve bağımsız olmayan bir mahkeme tarafından verildiği sonucuna vardığında, prensip olarak en uygun tazminin, başvuranın talebi üzerine yeni bir davanın ya da prosedürün yeniden açılması olacağı kanaatine varmıştır (*Öcalan-Türkiye* [GC], no: 46221/99). Sonuç olarak AİHM, başvuranların tazminat taleplerini reddetmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar AİHM nezdinde yaptıkları masraf ve harcamalar için 25.147.72 Euro, artı katma değer vergisi talep etmektedirler.

Hükümet, kanıtlayıcı belge sunulmamış olması sebebiyle bu talebin reddedilmesini talep etmektedir.

AİHM içtihatlarına göre, başvurana ancak gerçekten yapılan ve makul bir miktardaki masraf ve harcamaların geri ödenebileceğini hatırlatır. Elindeki mevcut unsurlar göz önüne alındığında AİHM masraf ve harcamalar için başvuranlara toplu olarak 1.000 Euro ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1 ve 3 c) maddelerine ilişkin olarak yapılan şikayetler konusunda başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna ve geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6. maddesine dayalı şikayetlerin geri kalan kısmının incelenmesinin *gerekli olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 8 Ağustos 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

5736 SAYILI BAZI KAMU ALACAKLARININ UZLAŞMA USULÜ İLE TAHSİLİ HAKKINDA KANUN GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 2)

1. Kapsam

8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Kanunun 2/A maddesi uyarınca 15/5/2004-15/7/2006 tarihleri arasında yapılan ödemelerin vergilendirilmesine ilişkin 5736 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeler bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal Düzenleme

18/5/2004 tarihli ve 5172 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 3717 sayılı Kanuna 15/5/2004 tarihinden geçerli olmak üzere eklenen 2/A maddesinde, " Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Yüksek Seçim Kurulu ile Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı (ceza ve infaz kurumları hariç) ile Türkiye Adalet Akademisi kadrolarında, sözleşmeli personel dahil, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak çalışan personele, ayda elli saati aşmayacak şekilde fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında, Bütçe Kanunu ile belirlenen fazla çalışma ücretinin üç katına kadar fazla çalışma ücreti ödenebilir. Fazla çalışma yaptırılacak gün ve saatler ile çalışma mahalli gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek saat başı ödeme miktarı ve ödemeye ilişkin diğer usul ve esaslar Adalet Bakanlığı, Yüksek Mahkemelerde ve Yüksek Seçim Kurulunda ise Başkanları tarafından tespit edilir." şeklinde düzenleme yapılmış; maddeye 5536 sayılı Kanunla 15/7/2006 tarihinden geçerli olmak üzere "Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tâbi tutulmaz." hükmü eklenmiştir.

Anılan maddeye 5536 sayılı Kanunla eklenen hüküm uyarınca, 15/7/2006 tarihinden sonra ödenen fazla çalışma ücretleri gelir vergisi kesintisine tabi tutulmamış, ancak 15/5/2004 ilâ 15/7/2006 tarihleri arasında söz konusu ödemelerden vergi kesintisi yapılmıştır.

20/2/2008 tarihli ve 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü ile Tahsili Hakkında Kanun 27/2/2008 tarihli ve 26800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında,

"(1) 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel İle Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri Ve Tazminat Verilmesi İle 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2/A maddesi uyarınca 15/5/2004-15/7/2006 tarihleri arasında yapılan ödemeler, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tâbi tutulmaz. Anılan dönemlere ilişkin olarak yapılan ödemeleri gelir vergisi tevkifatına tabi tutulan mükelleflerin; tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları halinde Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre red ve iade işlemleri yapılır."

hükmü yer almakta olup bu hüküm Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3. Yapılacak işlemler

5736 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle yapılan düzenlemeye göre, 3717 sayılı Kanunun 2/A maddesi uyarınca 15/5/2004-15/7/2006 tarihleri arasındaki fazla çalışma ücreti ödemelerinin damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaması; belirtilen tarihler arasında ödemeleri gelir vergisi kesintisine tabi tutulan mükelleflerin ise tarha yetkili vergi dairelerine (ilgisine göre muhasebe birimlerine) başvurmaları halinde Bakanlığımızca belirlenecek usul ve esaslara göre red ve iade işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle, 3717 sayılı Kanunun 2/A maddesi kapsamında 15/5/2004-15/7/2006 tarihleri arasında fazla çalışma ücreti olarak yapılan ödemelerden,

a) Kesilen gelir vergisini dava konusu yapmayan mükelleflere, tarha yetkili vergi dairesine (ilgisine göre muhasebe birimlerine) dilekçeyle başvurmaları halinde, tahsil edilen gelir vergisinin red ve iade işlemlerinin yapılması,

b) Mahkemelerde ihtilafı devam eden ve 5736 sayılı Kanunun yayım tarihi itibarıyla yargıda kesinleşmemiş işlemlere ilişkin olarak mükelleflerin, davalarından feragat etmeleri ve buna ilişkin ilgili mahkemeden feragat ettiklerini gösterir şerhli dilekçe örneğini veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneğini tarha yetkili vergi dairesine (ilgisine göre muhasebe birimlerine) ibraz etmeleri kaydıyla, görülmekte olan dava sonucunda verilecek yargı kararı beklenmeksizin haklarında zamanaşımı süresi de dikkate alınarak tahsil edilen gelir vergisinin red ve iade işlemlerinin yapılması,

c) Gelir vergisi kesilmesi nedeniyle dava açan mükelleflerden, haklarında kesilen gelir vergisinin iadesine ilişkin kesinleşmiş yargı kararı bulunanların zamanaşımı süresi de dikkate alınarak tahsil edilen gelir vergisinin red ve iade işlemlerinin yapılması,

uygun görülmüştür.

Tebliğ olunur.

[R.G. 6 Mart 2008 – 26808]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında

**5736 SAYILI BAZI KAMU ALACAKLARININ UZLAŞMA USULÜ İLE
TAHSİLİ HAKKINDA KANUN GENEL TEBLİĞİ
SIRA NO: 3**

27/2/2008 tarihli ve 26800 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu kapsamına giren taşıtlarla ilgili mükellef değişikliği dışındaki vergilendirme unsurlarının herhangi bir sebeple hatalı belirlenmesi nedeniyle, 1/1/2004 ila 31/12/2007 tarihleri arasındaki dönemlere ilişkin olarak mükellefler adına ilk tahakkuktan sonra ilaveten tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisinin; dava açılmaması, açılmış davalardan vazgeçilmesi ve 30/6/2008 tarihine kadar (bu tarih dahil) ödenmesi şartıyla, bu vergilere ait gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilir, daha önce ödenmiş olan gecikme zamları mükellefin aynı tarihe kadar yapacağı yazılı başvuru üzerine red ve iade edilir. Bu maddede öngörülen sürede tamamen ödenmeyen motorlu taşıtlar vergisinin ödenmemiş kısmı, tahakkuk etmiş sayıldığı tarihten itibaren hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte takip ve tahsil edilir. Bu fıkra hükmü, istisna ve muafiyetlerin herhangi bir sebeple hatalı uygulanması nedeniyle anılan dönemlere ilişkin olarak tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergileri için de uygulanır. Bu fıkarda öngörülen ödeme süresi içinde anılan Kanunun 13 üncü maddesinin (c) ve (d) bentlerinin uygulamasına devam olunur.”

hükmü yer almakta olup, konuya ilişkin açıklamalara bu tebliğde yer verilmiştir.

I - KAPSAM

5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca; 197 sayılı Kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan tarifelerdeki taşıtların vergilendirilmesine esas olan model yılı, cinsi, motor silindir hacmi, azami toplam ağırlığı, beygir gücü, azami kalkış ağırlığı gibi unsurlarının belirlenmesinde yapılan hatalar ile istisna ve muafiyet hükümlerinin uygulanmasında yapılan hataların düzeltilmesi neticesinde, 1/1/2004 ila 31/12/2007 tarihleri arasındaki dönemlere ilişkin olarak adlarına ilave veya ilk defa motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirilen mükelleflerce;

- Dava açılmaması, açılmış davalardan vazgeçilmesi,
- Vergi asıllarının, 30/6/2008 (bu tarih dahil) tarihine kadar ödenmesi şartıyla, bu vergilere hesaplanan gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilecektir.

Ayrıca, anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce sayılan nedenlerden dolayı kapsama giren motorlu taşıtlar vergilerini gecikme zammı ile birlikte ödeyen mükelleflerin, 30/6/2008 tarihine kadar ilgili vergi dairelerine başvurmaları halinde, ödemiş oldukları gecikme zammı tutarları red ve iade edilecektir.

A - Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununda 5035 sayılı Kanun ile Yapılan Değişikliklerin Hatalı Uygulanması Nedeniyle Verilen İlave Tahakkuklar

25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 23 üncü maddesiyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifeler değiştirilmiş; motorlu taşıtlar vergisi tutarları 1/1/2004, (II) sayılı tarifede yer alan kamyonet, kamyon, çekici ve benzeri araçlar için 1/1/2005, tarihinden itibaren yeni tarifelere göre tahakkuk ettirilmiştir.

Yapılan değişiklikten sonra Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununda yer alan tarifelerdeki bazı taşıtların vergilendirilmesine etki eden model yılı, cinsi, motor silindir hacmi, azami toplam ağırlığı, beygir gücü, azami kalkış ağırlığı gibi unsurların kayıtlarda olmaması veya yanlış olması gibi nedenlerle söz konusu taşıtlara ilişkin olarak eksik tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergileri, mükellefler adına geçmişe dönük olarak ilaveten tahakkuk ettirilmiştir.

B - Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4 üncü Madde Hükmünün Hatalı Uygulanması Nedeniyle Verilen Tahakkuklar

197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde motorlu taşıtlar vergisinden istisna tutulan taşıtlar sayılmıştır. Anılan maddenin son fıkrasında, motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili muaflik ve istisna hükümlerinin bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, bu Kanunda yer almayan istisna ve muaflikların hükümsüz olduğu hüküm altına alınmıştır.

Ancak, Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan istisnalar arasında yer almamasına rağmen, herhangi bir sebeple motorlu taşıtlar vergisinden istisna tutulan taşıtlara ilişkin hatalı işlemlerin düzeltilmesi sonucunda geçmişe dönük olarak motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle geçmişe dönük olarak tahakkuku verilen motorlu taşıtlar vergileri için gecikme zamları hesaplanmaktadır. 5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası, bu şekilde hesaplanan gecikme zamlarının maddede yer alan koşulların yerine getirilmesi şartıyla tahsilinden vazgeçilmesini düzenlemektedir.

Dolayısıyla, 197 sayılı Kanun hükümlerine göre süresinde tahakkuk ettirilen ancak normal vade tarihlerinde ödenmeyen motorlu taşıtlar vergisi için hesaplanan gecikme zamları ile mükellef değişikliğini gerektiren satış ve devirlere ait kayıt ve tescil işlemlerinin süresinde yapılmamasından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilmeyeceği tabiidir.

II - BAŞVURU SÜRESİ VE ŞEKLİ

5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükümünden faydalanmak isteyen mükelleflerin, tebliğ ekinde yer alan örneklere uygun dilekçelerden (EK:1, EK:2) durumlarına uygun olanı ile 30/6/2008 tarihine kadar bağlı oldukları vergi dairelerine başvurmaları gerekmektedir.

Birden fazla taşıtı için madde hükümünden yararlanmak isteyen mükelleflerin başvurularını her bir taşıt için ayrı ayrı yapmaları mümkün olduğu gibi örnek dilekçelerde yer alan bilgileri içermesi şartıyla tek bir dilekçeyle de yapmaları mümkündür.

Anılan madde hükümünden yararlanmak üzere başvuruda bulunan mükelleflerin maddede öngörülen diğer şartların yanında; dava açmamaları veya açtıkları davalardan vazgeçmeleri gerektiğinden, yapacakları başvurularda varsa ihtilafa ilişkin bilgilere de yer vererek dava açmayacaklarını veya açtıkları davalardan vazgeçtiklerini belirteceklerdir.

Dava konusu edilmiş olan motorlu taşıtlar vergisi tahakkukları için iki (2) örnek dilekçe alınacak olup, dilekçenin bir örneği vergi daireleri tarafından derhal davanın bulunduğu yargı merciine gönderilecektir.

Birden fazla dava dosyası bulunan mükellefler dilekçelerinde, hangi dava dosyaları için 5736 sayılı Kanunun 5 inci madde hükümünden yararlanmak istediklerini belirteceklerdir.

Başvuruları alan vergi dairelerince bu madde kapsamında her bir taşıt için ödenmesi gereken verginin dönemini, tutarını, taksitini ve ödeme süresini gösteren bir belge mükellefe verilecektir.

5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü kapsamına giren motorlu taşıtlar vergilerini gecikme zammı ile birlikte ödemiş olan mükelleflerin söz konusu gecikme zamlarının iadesine yönelik başvurularını, 30/6/2008 tarihi mesai saati bitimine kadar, bu konuda açmış oldukları davadan vazgeçtiklerini veya dava açmayacaklarını belirten dilekçe ile bağlı buldukları vergi dairelerine yapmaları gerekmektedir.

Madde hükmünden yararlanmak isteyen mükelleflerin başvuru dilekçelerini bağlı buldukları vergi dairelerine elden vermeleri veya taahhütlü posta ile göndermeleri esastır. Başvuruların taahhütlü posta ile yapılması halinde dilekçenin postaya verildiği tarih vergi dairesine başvuru tarihi olarak kabul edilecektir. Başvurunun adi posta ile yapılması halinde ise, dilekçenin vergi dairesi kayıtlarına giriş tarihi başvuru tarihi olarak kabul edilecektir.

III - ÖDEME SÜRESİ VE ŞEKLİ

5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü kapsamına giren motorlu taşıtlar vergisi tutarlarının 30/6/2008 tarihi mesai saati bitimine kadar motorlu taşıtlar vergisini tahsile yetkili vergi dairelerine nakden veya çekle ödenmesi gerekmektedir.

Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, "... Bu maddede öngörülen sürede tamamen ödenmeyen motorlu taşıtlar vergisinin ödenmemiş kısmı, tahakkuk etmiş sayıldığı tarihten itibaren hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte takip ve tahsil edilir..." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 1/1/2004 ila 31/12/2007 tarihleri arasındaki dönemlere ilişkin olarak anılan madde kapsamındaki motorlu taşıtlar vergisi asıllarının tamamının veya bir kısmının 30/6/2008 tarihine kadar ödenmemesi halinde; ödenmeyen kısmın, bu verginin tahakkuk etmiş sayıldığı döneme ilişkin vade tarihinden itibaren hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte mükelleften takip ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

Anılan hükmün, başvuruda bulunan ancak 30/6/2008 tarihine kadar ödeme yapmayan mükellefler için de uygulanacağı tabiidir.

IV - İLİŞİK KESME VE FENNİ MUAYENE İZİN BELGESİNİN VERİLMESİ

5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının sonunda, "...Bu fıkrada öngörülen ödeme süresi içinde anılan Kanunun 13 üncü maddesinin (c) ve (d) bentlerinin uygulanmasına devam olunur." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, madde hükmünden faydalanmak amacıyla başvuruda bulunan mükelleflerin adlarına kayıt ve tescilli olan taşıtlara ait motorlu taşıtlar vergileri ödenmeden, 197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri uyarınca, bu taşıtların satış, devir, fenni muayeneleri yapılmayacak; denize veya uçuşa elverişli belgesi verilmeyecektir.

V - ÖRNEKLER

Örnek-1

Mükellef (A)'nın 2004 yılı Mart ayında adına tescil ettirdiği, Motorlu Araç Tescil Belgesi'nin cinsi bölümünde "çift kabin (4X2) kamyonet", istiap haddi bölümünde "2.600 kg., (4+1) kişi" olduğu yazan taşıt, bağlı olduğu vergi dairesi tarafından kamyonet olarak motorlu taşıtlar vergisine tabi tutulmuştur.

Ancak, 2008 yılı Ocak ayında ilgili vergi dairesi tarafından söz konusu taşıtın panel van olarak motorlu taşıtlar vergisine tabi tutulması gerektiğinin anlaşılması üzerine 2004, 2005, 2006 ve 2007 yıllarına ilişkin vergiler ilaveten tahakkuk ettirilerek gecikme zammı ile birlikte mükelleften aynı ay içerisinde tahsil edilmiştir.

Mükellef yapılan ilave tahakkuklar ile ödemiş olduğu gecikme zamlarını vergi mahkemesinde dava konusu yapmış, ancak dava henüz neticelenmemiştir.

Mükellef (A)'nın 30/6/2008 tarihine kadar açmış olduğu davadan vazgeçmesi ve ilgili vergi dairesine başvuruda bulunması halinde, yapılan ilave tahakkuklar için ödemiş olduğu gecikme zammı tutarları red ve iade edilecektir.

Örnek-2

Mükellef (B)'nin 2006 yılı Haziran ayında adına tescil ettirdiği otomobilin Motorlu Araç Tescil Belgesi'nde motor silindir hacmi "1.3" olarak belirtildiğinden bağlı olduğu vergi dairesi tarafından söz konusu taşıtın motorlu taşıtlar vergisi (I) sayılı tarifenin "1300 cm³ ve aşağısı"na ilişkin dilimde yer alan tutarlara göre belirlenmiştir.

İlgili vergi dairesi 2007 yılı Mart ayında yapmış olduğu araştırma neticesinde söz konusu taşıtın motor silindir hacminin "1341 cm³" olduğunu tespit etmesi üzerine, 2006 ve 2007 yıllarına ilişkin motorlu taşıtlar vergilerini ilaveten tahakkuk ettirmiş olup, henüz tahsil etmemiştir.

Mükellef (B)'nin madde hükmünden yararlanmak istemesi halinde adına ilaveten tahakkuk ettirilen vergi asıllarını 30/6/2008 tarihi mesai saati bitimine kadar ödemesi şartıyla bu vergiye ilişkin gecikme zammının tahsilinden vazgeçilecektir.

Örnek-3

Mükellef (C)'nin 2005 yılı Şubat ayında adına tescil ettirdiği otomobilin motor silindir hacmi ilgili vergi dairesi tarafından sehven "1.600 cm³" olarak kaydedildiğinden, söz konusu taşıtın motorlu taşıtlar vergisi (I) sayılı tarifenin "1301-1600 cm³'e kadar" diliminde yer alan tutarlara göre belirlenmiştir.

İlgili vergi dairesi 2006 yılı Ağustos ayında taşıtın motor silindir hacminin "1800 cm³" olduğunu tespit etmesi üzerine, 2005 ve 2006 yıllarına ilişkin olarak ilave motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirmiştir. 2007 ve 2008 yıllarına ilişkin vergiler "1800 cm³" motor silindir hacmi esas alınmak suretiyle ilgili oldukları yılın başında tahakkuk ettirilmiştir.

Mükellef (C)'nin 30/6/2008 tarihi mesai saati bitimine kadar müracaat edip, 2005 ve 2006 yılları için ilaveten tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergilerini ödemesi halinde bu yıllar için hesaplanan gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilecektir.

Mükellef (C)'nin 2007 ve 2008 yılları için ödememiş olduğu motorlu taşıtlar vergileri için bu madde hükmünden yararlanması mümkün olmayıp, bu vergiler gecikme zamları ile birlikte mükelleften tahsil edilecektir.

Örnek-4

2005 yılı Eylül ayında (Z) Mahalli İdare Birliği adına tescil edilen taşıt bağlı olduğu vergi dairesi tarafından 197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında değerlendirilerek, motorlu taşıtlar vergisinden istisna tutulmuştur.

2008 yılı Ocak ayında söz konusu birlik adına kayıtlı taşıtın motorlu taşıtlar vergisinden istisna olmadığının anlaşılması üzerine, ilgili vergi dairesi tarafından 2005 yılı ikinci dönemi ile 2006 ve 2007 yıllarına ilişkin motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirilmiştir.

(Z) Mahalli İdare Birliğinin, adına tahakkuk ettirilen vergi asıllarını 30/6/2008 tarihi mesai saati bitimine kadar ödemesi şartıyla bu vergilere ilişkin gecikme zamlarının tahsilinden vazgeçilecektir.

Tebliğ olunur.

5736 SAYILI KANUNA GÖRE ÖDEME YAPMAK İSTEYEN MÜKELLEFLER TARAFINDAN DOLDURULACAKTIR.	EK:1
---	-------------

..... VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

.....

Aşağıda belirtilen motorlu taşıtlar vergilerini, 5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden yararlanarak ödemeyi talep eder; bu tutarlarla ilgili olarak dava açmayacağımı/açmış olduğum davalardan vazgeçtiğimi bildirir, gereğinin yapılmasını arz ederim.

... / ... / 2008
Adı ve Soyadı / Unvanı
İmza / Kaşe

**KANUNDAN YARARLANILMAK İSTENEN VERGİ DÖNEMLERİ VE
TUTARLARI**

	DÖNEM	TUTAR(YTL)(**)
1	2004	
2	2005	
3	2006	
4	2007	

**DAVANIN BULUNDUĞU YARGI MERCİİ VE DOSYA
NUMARALARI(***)**

	YARGI MERCİİ	DAVANIN ESAS NUMARASI
1		
2		
3		
4		

(*) T.C. vatandaşı olan gerçek kişilerde T.C. Kimlik Numarası yazılacaktır.

(**) Mükellefçe borcun tutarı bilinmiyorsa bu sütun boş bırakılacaktır

(***) Bu bölüm, 5736 sayılı Kanununun 5 inci maddesi kapsamındaki motorlu taşıtlar vergisi tahakkuklarına ilişkin açılan dava bulunması halinde doldurulacaktır.

İADE TALEBİNDE BULUNAN MÜKELLEFLER TARAFINDAN DOLDURULACAKTIR.	EK:2
---	-------------

..... **VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE**
.....

Aşağıda belirtilen motorlu taşıtlar vergilerine ilişkin olarak ödemiş olduğum gecikme zammı tutarlarının, 5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca tarafıma red ve iadesini talep eder; bu tutarlarla ilgili olarak dava açmayacağımı/açmış olduğum davalardan vazgeçtiğimi bildirir, gereğinin yapılmasını arz ederim.

... / ... / 2008
Adı ve Soyadı / Unvanı
İmza / Kaşe

***KANUNDAN YARARLANILMAK İSTENEN VERGİ DÖNEMLERİ VE
TUTARLARI***

	DÖNEM	TUTAR(YTL)(**)
1	2004	
2	2005	
3	2006	
4	2007	

**DAVANIN BULUNDUĞU YARGI MERCİİ VE DOSYA
NUMARALARI(***)**

	YARGI MERCİİ	DAVANIN ESAS NUMARASI
1		
2		
3		
4		

(*) T.C. vatandaşı olan gerçek kişilerde T.C. Kimlik Numarası yazılacaktır.

(**) Mükellefçe borcun tutarı bilinmiyorsa bu sütun boş bırakılacaktır

(***)Bu bölüm, 5736 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamındaki motorlu taşıtlar vergisi tahakkuklarına ilişkin açılan dava bulunması halinde doldurulacaktır.

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Anakara 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1992/629 Esas sayılı dosyası ile birleştirilen Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1992/747 Esas sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersansıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için kıyasen uygulanmasına ve adı geçen kanun hükümlerine gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 5 Mart 2008 – 26807]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Karabük 1. İcra Müdürlüğünün 2001/183 Esas sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 7 Mart 2008 – 26809]

2008 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni'ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 175 YTL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2008 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.